

# DE MILITAIRE SPECTATOR

OFFICIEEL ORGAAN VAN HET

MAANDBLAD



MINISTERIE VAN OORLOG

EN VAN HET

KONINKLIJK NED. INDONESISCH LEGER

Directeur: J. MOORMAN, Reserve Luitenant-Kolonel b.d.  
Hoofdred.: M. R. H. CALMEYER, Luit.-Generaal v. d. Gen. Staf  
Red.-Secr.: A. L. VAN DEN BERGE, Luit.-Kolonel v. d. Gen. Staf  
Redactie: G. J. LE FEVRE DE MONTIGNY, Kol. v. d. Gen. Staf  
J. J. DE WOLF, Kolonel der Genie  
B. KONING, Luitenant-Kolonel der Infanterie  
W. DEN TOOM, Majoor-Waarnemer  
R. C. SOETBROOD PICCARDT, Maj. v. d. Gen. Staf  
K.N.I.L.

119de JAAR

Nr. 3

Maart 1950

Nadruk  
verboden

Abonnement f 3.- per kwartaal, Overzeese Gewesten en Buitenland f 15.- p. jaar. Losse ex. f 1.25

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS, Zwarteweg 1, Den Haag, Tel. 18.23.55, Postrek. 44.715

## LUITENANT-KOLONEL A. J. TH. BOESTER OVERLEDEN

Met groot leedwezen delen wij mede, dat Reserve Luitenant-Kolonel A. J. Th. Boester, Hoofd der Krijgsgeschiedkundige Sectie van de Generale Staf van het K.N.I.L., plotseling is overleden. Overste Boester was sedert enige jaren redacteur in Indonesië van De Militaire Spectator, welke functie hij met toewijding en activiteit heeft vervuld. Wij herdenken hem in ere en erkentelijkheid.

## Inhoud

### Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Uit de Legerorders ..... 128

### Redactioneel gedeelte

De tactiek in de moderne oorlog. VIII De afzonderlijke wapens, door  
E. J. C. van Hootegem, Majoor van de Generale Staf ..... 129  
Verkeerstorens, door F. C. J. de Haas, Kapitein-vlieger ..... 134  
Nieuwe Uitgaven ..... 136, 156, 174  
Grepn uit de werkelijkheid. De landing bij Salerno, door B. Koning,  
Luitenant-Kolonel der Infanterie ..... 137  
„The battle of the Pentagon”, door M. J. Vos, Luitenant ter Zee der  
1ste klasse ..... 145  
Generaal Omar Bradley spreekt, door B. Koning, Luitenant-Kolonel  
der Infanterie ..... 153  
Naar de uitvoering van het MDAP, door F. C. Spits, Reserve-  
Kapitein der Infanterie ..... 157  
Een geleid projectiel van vliegtuig tot vliegtuig ..... 161  
Verdediging van vliegbases ..... 161  
De strategische en tactische invloed van ziekte gedurende de tweede  
wereldoorlog, door S. Vintura, Dirigerend officier van Gezondheid  
der 3e klasse ..... 162  
Uit de Buitenlandse Vakpers ..... 176

127

# DE MILITAIRE SPECTATOR

OFFICIEEL ORGAAN VAN HET

MAANDBLAD



MINISTERIE VAN OORLOG

EN VAN HET

KONINKLIJK NED. INDONESISCH LEGER

Directeur: J. MOORMAN, Reserve Luitenant-Kolonel b.d.  
Hoofdred.: M. R. H. CALMEYER, Luit.-Generaal v. d. Gen. Staf  
Red.-Secr.: A. L. VAN DEN BERGE, Luit.-Kolonel v. d. Gen. Staf  
Redactie: G. J. LE FEVRE DE MONTIGNY, Kol. v. d. Gen. Staf  
J. J. DE WOLF, Kolonel der Genie  
B. KONING, Luitenant-Kolonel der Infanterie  
W. DEN TOOM, Majoor-Waarnemer  
R. C. SOETBROOD PICCARDT, Maj. v. d. Gen. Staf  
K.N.I.L.

119de JAAR

Nr. 3

Maart 1950

Nadruk  
verboden

Abonnement f 3.- per kwartaal, Overzeese Gewesten en Buitenland f 15.- p. jaar. Losse ex. f 1.25

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS, Zwarteweg 1, Den Haag, Tel. 18.23.55, Postrek. 44.715

## LUITENANT-KOLONEL A. J. TH. BOESTER OVERLEDEN

Met groot leedwezen delen wij mede, dat Reserve Luitenant-Kolonel A. J. Th. Boester, Hoofd der Krijgsgeschiedkundige Sectie van de Generale Staf van het K.N.I.L., plotseling is overleden. Overste Boester was sedert enige jaren redacteur in Indonesië van De Militaire Spectator, welke functie hij met toewijding en activiteit heeft vervuld. Wij herdenken hem in ere en erkentelijkheid.

## Inhoud

### Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Uit de Legerorders ..... 128

### Redactioneel gedeelte

De tactiek in de moderne oorlog. VIII De afzonderlijke wapens, door  
E. J. C. van Hootegem, Majoor van de Generale Staf ..... 129  
Verkeerstorens, door F. C. J. de Haas, Kapitein-vlieger ..... 134  
Nieuwe Uitgaven ..... 136, 156, 174  
Grepn uit de werkelijkheid. De landing bij Salerno, door B. Koning,  
Luitenant-Kolonel der Infanterie ..... 137  
„The battle of the Pentagon”, door M. J. Vos, Luitenant ter Zee der  
1ste klasse ..... 145  
Generaal Omar Bradley spreekt, door B. Koning, Luitenant-Kolonel  
der Infanterie ..... 153  
Naar de uitvoering van het MDAP, door F. C. Spits, Reserve-  
Kapitein der Infanterie ..... 157  
Een geleid projectiel van vliegtuig tot vliegtuig ..... 161  
Verdediging van vliegbases ..... 161  
De strategische en tactische invloed van ziekte gedurende de tweede  
wereldoorlog, door S. Vintura, Dirigerend officier van Gezondheid  
der 3e klasse ..... 162  
Uit de Buitenlandse Vakpers ..... 176

127

# OFFICIËLE MEDEDELINGEN



van het

Ministerie van Oorlog

## UIT DE LEGERORDERS

### No. 261 L-LM — Verboden geschriften.

T.a.v. de verboden geschriften is thans bepaald:

Uit kazernes enz. moeten worden geweerd alle uitgaven van het Algemeen Nederlands Jeugdverbond (A.N.J.V.) en voorts in het algemeen die geschriften en boekwerken, waarvan de inhoud of strekking nationaal-socialistisch, fascistisch, revolutionair, anti-militaristisch of radicaal-pacifistisch is, ongeacht of deze al dan niet met name worden genoemd onder de geschriften, vermeld in de Bijlage dezer beschikking (niet in De M. S.)

### No. 281 L-LM — Het dragen van borstonderscheidingstekenen.

L.O. 1949, nr. 239 (zie M. S., Januari-nr. blz. 3) dient te worden vervolgd met:

In afwijking van het bovenstaande, wordt aan een officier, die gerechtigd is het borstonderscheidingsteken behorende bij een der brevetten voor luchtvaarders te dragen, toegestaan dit laatste gelijktijdig te dragen met, en wel onder, een der in de vorige alinea's bedoelde borstonderscheidingstekenen.

### No. 2 L-LM — Vervoer van militairen tegen verminderd tarief.

Met ingang van 1 Februari 1950 zal het reizen per Nederlandse Spoorwegen tegen verminderd tarief slechts kunnen geschieden indien de betrokken militair in het bezit is van een speciaal voor dit doel ingesteld legitimatiebewijs.

Dit bewijs wordt slechts verstrekt aan militairen in werkelijke dienst, met dien

verstande, dat geen legitimatiebewijs wordt uitgereikt aan:

- a. militairen, die voor herhalingsoefeningen in werkelijke dienst zijn en
- b. militairen, die als vrijwilliger tot de Nationale Reserve of de Reserve Grensbewaking behoren, behoudens degenen, die behoren tot de z.g. vaste kern.

### No. 5 L-LM — Werktijden van het Rijkspersoneel.

Aangezien zulks niet voldoende bekend blijkt te zijn wordt ten aanzien van de werktijden van het Rijkspersoneel de aandacht van de autoriteiten, commandanten, hoofden van dienst enz., behorende tot c.q. ressorterende onder het Ministerie van Oorlog, er op gevestigd, dat voor het Ministerie (de delen daarvan, welke niet in het hoofdgebouw zijn gevestigd, inbegrepen) en de overige Rijksdiensten een werkweek van 41½ uren geldt.

De werktijden kunnen daarbij voor wat de administratieve en daarmee op één lijn te stellen functionarissen betreft, als volgt worden geregeld:

op Maandag t/m Vrijdag: van 9 tot 13 en van 14 tot 17.30 uur;

op Zaterdag: van 9 tot 13 uur.

Wanneer de dienst dit noodzakelijk maakt kan — echter met behoud van een werkweek van 41½ uren — van deze indeling worden afgeweken.

Aan de naleving van de voorgescreven werkweek dient nauwkeurig de hand te worden gehouden.

## NIEUWS VAN DE MAAND

Aan het Wapen van de Verbindingsdienst is door Hare Majesteit de Koningin en Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins der Nederlanden, bij Kabinetsrescript van 20

Januari 1950, nr. 57, de toestemming verleend om zich als petekind van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Marijke te mogen beschouwen.



# DE TACTIEK IN DE MODERNE OORLOG

door E. J. C. VAN HOOTEGEM, *Majoor van de Generale Staf,*  
*Leraar aan de H.K.S.*

## VIII. DE AFZONDERLIJKE WAPENS

### A. De Infanterie.

*„Let us be clear about three facts. First, all battles and all wars are won in the end by the infantryman. Secondly, the infantryman always bears the brunt. His casualties are heavier, he suffers greater extremes of discomfort and fatigue than the other arms. Thirdly, the art of the infantryman is less stereotyped and far harder to acquire in modern war than that of any other arm.”*

*(Veldmaarschalk Viscount Wavell)*

*„Even with the atomic bomb and the great panoply of ingenious weapons we have now, or will have, the soldier of the Infantry will still be the backbone of the Army, the man who takes and holds the ground.”*

*(Robert P. Patterson, Secretary of War, U.S.A.)*

#### 1. Algemeen.

Bovenstaande uitspraken zijn er slechts twee uit een serie gelijkbedoelende. Nagenoeg alle legeraanvoerders uit de afgelopen oorlog hebben op het doorslaggevende belang van het wapen der infanterie gewezen.

Dit is daarom van zo groot belang omdat een buitenstaander bij het bestuderen van lectuur betreffende Wereldoorlog II gemakkelijk de indruk zou kunnen krijgen, dat de glorie van de Koningin van het Slagveld meer en meer door die van haar zusterwapens wordt overvleugeld. Immers, niet slechts vertoonden deze zich meer ingrijpend in de voorste lijn, doch tevens werd hun relatieve invloed op het uiteindelijk resultaat van de gevechten in niet onbelangrijke mate verhoogd.

Toch dient niet uit het oog te worden verloren, dat de stelling, welke zegt dat het slechts de infanterie is, die in het gevecht, terrein kan **veroveren en behouden**, onverminderd van kracht is. Voorts is en blijft de infanterie het enige wapen, dat door vuur en beweging, alsmede door gebruik van wapenen bestemd voor het handgemeen, **in elk terrein, op elk ogenblik en onder alle omstandigheden** op de vijand kan inwerken.

Een andere kwestie is, dat ook deze infanterie niet heeft kunnen ontkomen aan de evolutie, welke door de ontwikkeling der techniek aan de gevechten is opgelegd en welke evolutie ook nooit tot stilstand zal komen. De specialisatie der infanterie zal dan ook mogelijk nog verder om zich heen grijpen. De zuivere infanterie-opleiding dient evenwel het fundament te blijven. Terrein veroveren en behouden blijft de hoofdzaak en de infanterist zal steeds de man zijn, die de stoot aan elke laatste actie moet geven.



Zoals reeds eerder is opgemerkt mag bij dit alles niet worden vergeten, dat de vervulling van deze taak in een moderne oorlog steeds minder mogelijk wordt, indien de infanterie niet door andere wapens wordt ondersteund en indien zij niet door deze wapens in het gevechtsdoel wordt geholpen.

Tenslotte nog dit. Vaak wordt er, in verband met de toepassing der infanterietactiek op gewezen, dat de verschrikkingen van het gevechtsveld het nodig maken dat moreel, opleiding en offensieve geest van dit wapen zich in stijgende lijn moeten begeven. Natuurlijk is dit het geval. Men vergete echter niet, dat dit geen specifieke eis voor de infanterie is, doch evenzeer geldend voor de overige wapens, en in een totale oorlog voor het gehele volk.

## 2. *Organisatie.*

Tactiek en organisatie gaan hand in hand. Uiteraard heeft daarom ook de afgelopen wereldoorlog niet nagelaten zijn stempel te leggen op de organisatie en het gebruik der infanterie-onderdelen. De algemene tendens is samen te vatten in deze ene slagzin: „**Geef de infanterie datgene, wat zij nodig heeft voor het voeren van het eenvoudig gevecht en geeft haar dit in haar eigen organisatie.**”

Meer en meer wint de school veld, welke in de organisatie van elk infanterieonderdeel, op elk niveau die ondersteuningswapenen wil opnemen, welke een soepel optreden van dit onderdeel onder alle normale omstandigheden moet waarborgen. De steeds grotere noodzaak van een teamgeest, waarin men lang voor het uitbreken van de gevechten moet zijn ingeleefd, is hieraan niet vreemd. Een duidelijk voorbeeld ten aanzien van de voorbereide samenwerking infanterie/vechtwapens vindt men in de Amerikaanse infanterie-divisie. Vroeger werd, in vrijwel alle legers, vastgehouden aan het idee dat de divisie de laagste eenheid was, welke in het gevecht zelfstandig moest kunnen optreden. Het regiment infanterie was hiertoe niet in staat en moest voor elke actie met divisietroepen worden versterkt. De moderne tactiek helt over naar het formeren van ten minste regimenten, aan welke men een operatief zelfstandige taak kan opdragen (administratief kan zelfs de moderne divisie niet zelfstandig optreden). Wij zien dan ook, dat de verschillende mogelijkheden gedurende het laatste stadium van de afgelopen oorlog infanterie-onderdelen hebben ontworpen, welke zelfs op een laag niveau de nodige ondersteuningswapenen in zich hebben en welke kunnen gelden als standaardorganisatiën voor gemiddeld terrein en onder gemiddelde omstandigheden. Zij zijn daarbij ontdaan van elke overbodige administratieve ballast.

Voorals de USA en de USSR hebben hierbij de spits afgebeten en de infanterie formaties en onderdelen van beide legers dragen het stempel van doelmatigheid. Ondersteuning voor bijzondere operatiën wordt alsdan op een hoger niveau, meestal het leger, geconcentreerd en voor het uitvoeren van een dergelijke actie speciaal uitgegeven.

Dit laatste is uiteraard ook in de Britse organisatie het geval. Ook treft men daar het idee aan van de Independent Brigade, welke in wezen niet veel meer is dan een modern regiment met enige extra ondersteuning. Ten aanzien van de doelmatigheid binnen de infanterie divisie is men echter ten achter gebleven al bestaat ook een zekere neiging tot

aanpassing, welke wordt weerspiegeld door het gebruik van semi-permanente Brigade Groups (gevechtsgroepen). Men kan wel aannemen, dat ook de Engelse organisatie in de toekomst overstag zal gaan en wijzigingen te zien zal geven in de richting van de algemene tendens.

De Amerikaanse en Britse organisatie zijn voldoende bekend. Teneinde de lezer nog enig inzicht te geven, omtrent de Russische en een vergelijking mogelijk te maken, moge hier, in grote trekken, de organisatie volgen van een USSR infanterie divisie, een infanterie regiment en een infanterie bataljon.

a. Infanterie Divisie 1948.

Sterkte aan personeel 11000, aan voertuigen 1300.

Samenstelling:

Stafkwartier, waarbij stafcompagnie,  
Bataljon motorrijders,  
Drie regimenten infanterie, elk drie bataljons,  
Regiment middelbare tanks en gemechaniseerde pda,  
Divisie artillerie, een RVA en een Rhw,  
Afdeling pantserdoel artillerie,  
Afdeling lichte luchtdoel artillerie,  
Peloton chemische oorlogsvoering (gas en rook),  
Pionier bataljon,  
Verbindings compagnie,  
Geneeskundige compagnie,  
Compagnie motortransport en werkplaatsen,  
Veldbakkerij,  
Muziek,  
Postafdeling,  
Militaire politie,  
Groep luchtverbindingen (3 vliegtuigen).

b. Infanterie Regiment.

Sterkte ongeveer 2100 man en 200 voertuigen.

Samenstelling:

Regimentsstaf en staffroepen,  
Verkenningpeloton,  
Drie infanterie bataljons,  
Batterij pantserdoelartillerie (57 mm)  
Batterij gemechaniseerde pda (SU 76),  
Batterij mortieren van 120 mm,  
Peloton luchtdoelmitrailleurs,  
Pionier peloton,  
Verbindings peloton,  
Geneeskundig peloton,  
Peloton motortransport en werkplaats,  
Magazijnen,  
Opleidings compagnie,

c. Infanterie Bataljon.

Sterkte ongeveer 550 man en 40 voertuigen.

Samenstelling:



Bataljonsstaf,  
Drie tirailleurcompagnieën,  
Compagnie zware mitrailleurs,  
Compagnie mortieren van 82 mm,  
Afdeling artillerie, 2 × 57 mm pda, 4 × 12.7 lumitrs, 4 × Gwtp,  
Verbindingspeloton,  
Geneeskundige groep,  
Verzorgingsgroep.

### 3. *Tactisch gebruik der infanterie.*

#### a. *Opmars.*

Ten aanzien van de opmars is het gestelde in de Gevechtshandleiding, punt 20 onverminderd van kracht. Het doel is de infanterie intact tegenover de vijand te brengen. Snelheid van verplaatsing en vooral geheimhouding spelen een grote rol.

Toch kent de infanterie divisie geen organiek motormaterieel voor de verplaatsing van het marcherend gedeelte. Indien een snelle verplaatsing om een of andere reden gewenst is wordt de infanterie mobiel gemaakt door toebedeling van motorvoertuigen uit een hoger echelon, doorgaans de legerpool. De algemeen gangbare mening is dat een dergelijke motorisatie eerst efficiënt gaat werken bij afstanden van 20 km en meer. Het idee, dat de infanterie in een moderne oorlog niet meer loopt is niet juist. De USA-stafdienst kent zelfs een speciale berekening voor het uitvoeren van geforceerde marsen te voet. De aanhef van het betreffende hoofdstuk luidt: „Goed geoefende troepen, die na een rustperiode een geforceerde mars beginnen, onder gunstige weersomstandigheden en bij gebruik van goede wegen, zijn na het einde van die mars **in staat te vechten**, indien de mars wordt uitgevoerd op grond van de aan de hand van de practijk opgemaakte grafische voorstelling (hierna volgt deze voorstelling.)

Geforceerde marsen zijn marsen, welke worden uitgevoerd over een afstand van 30 km en meer. (Het daarop volgende stafdienst-voorbeeld geeft een mars van 55 km, waarvoor een minimum tijd van 22½ uur nodig is).

Andere mogelijkheden om infanterie snel in het gevecht te brengen, zijn vervoer door de lucht en vervoer in terreincarriers. Beiden bieden het voordeel, dat zij in staat zijn om de troepen vaak ongeschokt binnen het gevechtsdoel te brengen, waardoor de factor „verrassing” in hoge mate wordt uitgebuit.

#### b. *Aanval.*

Vaak spreekt men bij de behandeling van de aanval over een wisselwerking van vuur en beweging. Deze uitdrukking is gevaarlijk en in wezen onjuist, aangezien zij zou kunnen doen vermoeden, dat hier sprake kan zijn van een tijdelijk onderbreken van de voorwaartse beweging. Indien de Gevechtshandleiding in punt 20 over vuur en beweging spreekt bedoelt zij hier zeer duidelijk niet een wisselwerking doch een continue samenwerking, een elkaar aanvullen zonder dat een van beiden tijdelijk zou ophouden. De vuursteun moet de beweging gaande houden. Ook buitenlandse schrijvers waarschuwen. Ervaringen op het gevechtsveld hebben geleerd, dat infanterie welke door het vijandelijk vuur tot stilstand is gebracht, moeilijk wederom in beweging te krijgen is. Het



tijdelijk staken van de voorwaartse beweging der aanvalstroepen is overigens in chronologische volgorde het eerste doel van de verdediger. Immers, het verleent hem alle voordelen van zijn positie en stelt hem in staat om de zorgvuldig voorbereide vuren met een dodelijke juistheid af te geven. **Het onderhouden van het „Momentum of the Attack”, ofwel de doorlopende drang naar voren, is thans overal als een der grondbeginselen van de aanval aangenomen.** En dit beginsel spreekt wel ten zeerste voor de infanterie, die in de aanval elke kunstmatige passieve bescherming moet missen.

Indien men dus bij voorkomende terreinoefeningen het bekende beeld krijgt, dat de infanterie zo ver het oog reikt aan het terrein ligt gekluisterd en men geneigd is om te spreken van een „gevechtspauze”, kan deze oefening met een gerust geweten als mislukt worden beschouwd. In werkelijkheid zou het voortzetten van de aanval met dezelfde troepen als regel onmogelijk zijn en zouden verse troepen ter doorschrijding moeten oprukken, dan wel een andere manoeuvre moeten worden uitgevoerd.

De alinea's 3 en 4 van punt 20 zijn verouderd en vragen om herziening. Het opruimen van een niet-aaneengesloten weerstand van enige sterkte zal niet meer zonder steun van niet-infanteristische wapens kunnen geschieden. Bij een aaneengesloten weerstand is de steun van luchtmacht, artillerie, vechtwagens en pioniers thans een *conditio sine qua non*.

### c. Verdediging.

Indien bij één tactische handeling de koers volkomen om is gegaan is dit wel bij de verdediging. De oude wijze, de bij uitstek passieve verdediging van het aaneengesloten vuurfront, heeft in beginsel afgedaan. De afgelopen oorlog heeft geleerd, dat de moderne middelen het de aanvaller mogelijk maken om elke linie, hoezeer deze ook met kunstmatige middelen is versterkt, te doorbreken. Indien van de zijde van de verdediger niet actief wordt ingegrepen zullen de overige passieve weerstandsnesten, na verloop van korte of lange tijd, de vijand als rijpe appels in de schoot vallen. Alle versterkte linies, welke werden aangevallen, hebben dit lot ondergaan. De moderne verdediging is een actieve; reeds op het allerlaagste niveau. Een verhandeling omtrent haar uitvoering is hier niet op haar plaats aangezien dit een aangelegenheid is van de tactiek der verbonden wapenen. Op het actieve element echter kan niet voldoende nadruk worden gelegd, ook al omdat dit onder anderen, in het bijzonder de infanterie aangaat.

Alhoewel de opmerkingen, gesteld in punt 20 van de Gevechtshandleiding, veelal niet onjuist zijn, moet toch tegen de redactie worden gewaarschuwd aangezien deze een geheel verkeerde indruk zou kunnen wekken. In de verdediging zal de infanterie nog steeds in eerste instantie met vuur strijden. Later echter, als de vijand de stelling is binnengedrongen, zal het niet meer hoofdzakelijk het vuur zijn, dat de beslissing moet brengen, doch meer nog dan bij de aanval de samenwerking van vuur en beweging. De tweede phase van elke verdediging, de tegenaanval, is volkomen identiek aan elke aanval, zij het dan ook dat de aanvaller alle voordelen heeft van een volkomen bekendheid met het terrein en zijn actie ten zeerste zal worden ondersteund door vuur, afgegeven uit de de vijand omringende steunpunten.

# VERKEERSTORENS

door F. C. J. DE HAAS, *Kapitein-Vlieger*

Verkeerstorens op de vliegbases zijn de gebouwen waarin het personeel dat belast is met de regeling van het luchtverkeer op, rond en nabij de bases zijn dienst verricht.

Een vereiste daarvoor is dat van de toren uit een goed uitzicht mogelijk is over het terrein en de omgeving. Vandaar dat deze torens vrij hoog zijn en de bovenverdieping veel grote en brede ramen heeft.

Het torenpersoneel bestaat uit de volgende categorieën:

a. *De Verkeersleidingsofficier (V.L.O.)*

Onder zijn toezicht wordt door het torenpersoneel het luchtverkeer geregeld. Hij wordt al naar gelang de drukte van het luchtverkeer op de basis, bijgestaan door één of meer V.L.O.'n.

b. *Schrijvers*

Deze noteren in de daarvoor bestemde boeken start- en aankomsttijden en versturen aan de hand daarvan start- en aankomsttelegrammen naar andere bases en ook telegrammen omtrent vliegveldgegevens enz. Binnenkomende telefoongesprekken worden door hen beantwoord, c.q. indien van belang voor de V.L.O. aan hen doorgegeven.

c. *De centralist*

In de verkeerstoren bevindt zich een telefooncentrale om de V.L.O. in staat te stellen een directe verbinding te hebben met de verschillende andere diensten op de basis, zoals de geneeskundige dienst, de brandweer, de metedienst, de verschillende op de basis gestationeerde squadrons enz.

d. *Radiotelefonisten*

Deze luisteren op de verschillende radiofrequenties en noteren al het gesprokene op deze frequenties.

Buiten het torenpersoneel beschikt de V.L.O. ook over personeel dat niet in de toren hun dienst verricht, n.l.:

a. *De Verkeersleidingsassistent (V.L.A.)*

Deze bevindt zich in de z.g. startwagen welke aan het begin van de startbaan wordt geplaatst. De V.L.A. regelt het verkeer ter plaatse met behulp van seinlampen onder supervisie van de V.L.O.

Hij beschikt over een radio-ontvanger waarmee hij de gesprekken tussen toren en vliegtuig kan horen.

b. *Het brandweerpersoneel met de brandreddingswagen*

Deze wagen wordt meestal aan het begin van de startbaan naast de startwagen geplaatst. Deze wagen is voorzien van brandbestrijdingsmiddelen, die speciaal geschikt zijn voor vliegtuigbranden, zoals schuim, CO<sub>2</sub> en Methyl-bromide, en rukt uit op het eerste sein van de V.L.O. of V.L.A. indien een vliegtuigongeval heeft plaats gehad.

c. *Het geneeskundig personeel met de ziekenwagen*

De ziekenwagen is ook aan het begin van de startbaan geplaatst naast de startwagen en de brandreddingswagen, en rukt gelijk uit met de brandreddingswagen.



d. Peilerpersoneel

Dit personeel doet dienst in de peilstations, welke op of nabij het landingsterrein zijn geplaatst. De radio-telefonist in de peiler peilt op aanvraag van de V.L.O. de vliegtuigen. Aan de hand van deze peilingen kan de V.L.O. een vliegtuig op zijn basis laten aanvliegen of volgens een bepaalde methode, indien de weersomstandigheden slecht zijn, door de wolken laten zakken, zodanig dat het boven de basis onder de wolken komt en met zicht kan landen.

Om vliegtuigen, in verband met de veiligheid bepaalde instructies en informaties te kunnen geven, beschikt de V.L.O. over verschillende radiozenders en ontvangers. Wegens het drukke radio-telefonieverkeer tussen vliegers en toren is het ondoenlijk dit verkeer op één frequentie af te wikkelen. De V.L.O. en de vliegers zouden geen woord meer kunnen verstaan. Men heeft daarom aparte frequenties ingesteld voor verschillende doeleinden. Zo is er een aparte peilfrequentie, een aparte vliegveldfrequentie, een aparte bakkenfrequentie en een aparte noodfrequentie.

Behalve over deze radio-verbindingen beschikt de V.L.O. voor snelle communicatie met de andere vliegbases over een eigen telegrafie-verbinding.

Behalve dat de V.L.O. over radio-verbindingen beschikt om vliegtuigen bepaalde instructies te geven, beschikt hij ook over optische seinmiddelen. Dit zijn:

a. Rode en groene seinlampen

Hiermede kan hij bepaalde rode en groene seinen geven. Deze seinen hebben ieder hun eigen betekenis. In het algemeen geldt, evenals bij het wegverkeer dat rood onveilig en groen veilig betekent.

b. Vuurwerkseinen (d.m.v. seinpistolen)

Ook bij vuurwerkseinen geldt in het algemeen dat rood onveilig en groen veilig betekent.

Bij slecht weer wordt ook wel gebruik gemaakt van vuurpijlen.

c. Seinvierkant

Vóór de toren, aan de vliegveldzijde, kunnen op een daarvoor bepaalde plaats, verschillende vaste seinen uitgelegd worden welke de vlieger reeds op grote afstand kan zien. Zo kan de V.L.O. aangeven dat op de basis niet mag worden geland, of dat alleen op de startbanen en niet op het gras mag worden geland, of dat lichte vliegtuigen op de grasmat mogen landen enz.

d. Windaanwijzing

In het seinvierkant en nabij de startwagen worden wind-T's uitgelegd, deze geven de richting aan waarin hij moet landen en starten. Een windzak, welke meestal aan de grens van het landingsterrein geplaatst is, geeft de windrichting aan en in zekere mate ook de sterkte van de wind.

e. Vlaggen

Een groene vlag aan de mast nabij het seinvierkant betekent dat op de rechterhand, een rode dat op de linkerhand gevlogen moet worden,



d.w.z. dat de vlieger alvorens te landen tenminste een halve bocht naar rechts, c.p. naar links om het landingsterrein moet beschrijven.

Op opleidingsbases gebruikt men bovendien nog een zwarte en een zwart-witte vlag om aan te geven dat niet gevlogen mag worden, c.q. dat alleen gelest mag worden.

f. Een groot bord met cijfers aan de balustrade van de toren bevestigd betekent dat gestart en geland moet worden op de baan met dat nummer. Zoals de foto op de voorpagina aangeeft zal gestart en geland moeten worden op baan 28.

Voor het landen en starten in „slecht weer” omstandigheden of gedurende de nacht kan de V.L.O. al naar de heersende windrichting een baan met de daarbij behorende naderingsverlichting ontsteken. In de toren is daartoe een schakelkast aangebracht, waar de V.L.O. de nodige schakelingen tot stand kan brengen. Van hieruit worden ook de obstakel- en de rijbaan-verlichting bediend.

Dit artikel maakt geenszins aanspraak op volledigheid, daar de materie te uitgebreid is om in de toegestane plaatsruimte te behandelen. In een volgend artikel hoop ik U iets meer te vertellen over de taak van de V.L.O. in de verkeerstoren.

## NIEUWE UITGAVEN

**HERINNERINGSALBUM VAN DE 1e INFANTERIE BRIGADEGROEP VAN DE C-DIVISIE „7 DECEMBER”** (Deel III), voor de Koninklijke Nederlandse Vereniging „Ons Leger” uitgegeven door A. W. Sijthoff's Uitgevers Mij. N.V., Leiden. Prijs f 6.—.

Het eerste deel van dit album is besproken in „De Militaire Spectator”, Mei 1948, blz. 292, het tweede deel in het nummer van Juni 1949, blz. 315, Dit derde deel omvat de periode September 1947—Maart 1948.

Na een beschouwing omtrent de taak die de brigadegroep had te vervullen: de zuivering van de toegewezen gebieden, en de beschrijving van met de TNI gevoerde besprekingen i.v.m. de uitvoering van de Renville-overeenkomst (17 Januari 1948) volgen verslagen van de samenstellende delen van de brigadegroep.

Dat van de IVD (Inlichtingen- en Veiligheidsdienst) wordt gevolgd door 3-Garderegiment Grenadiers; 3-Garderegiment Jagers; 3-Garderegiment „Prinses Irene”; 4-8 RI (van 22-11-'47 af tot December 1947 bij de Brigadegroep ingedeeld); 4-10 RI, 1e compagnie van het 1e Mitrailleur-bataljon; 2-RVA; 6 ARVA-squadron; 1-1 Huzaren van Boreel; 11e Veldcompagnie Genie; AAT; Commando-compagnie, onderdelen die, wanneer dit nummer van „De Militaire Spectator”

verschijnt, gerepatrieerd zijn.

Stellig zullen degenen die van deze onderdelen deel uitmaakten met hun familie en vrienden en voorts allen die in hun verrichtingen belangstellen meermalen ook naar dit, van vele sprekende foto's en duidelijke kaarten voorziene deel van hun herinneringsalbum grijpen!

T. v. d. B.

### „EEN BATALJON TROK VOORBIJ”

Onder deze titel is het gedenkboek van het voormalige OVW-Bataljon 1-3 R.I., beter bekend als „De Watermannen” verschenen. Dit wel zeer fraaie gedenkboek, met prachtige foto's verlicht, schetst de lange weg van 1-3 R.I., welk bataljon, aanvankelijk als III Bewakingsbataljon in België (Oct. 1944) werd opgericht.

Na zijn diensten in Zeeland en Duitsland te hebben verricht, vertrok dit bataljon op 7 November 1948 uit Nederland en kwam via Engeland en na lang wachten op Malakka op 20 Maart 1946 als onderdeel der later bekend geworden V-Brigade te Tandjoeng Priok aan.

Voor belangstellenden is dit boek verkrijgbaar tegen de prijs van f 15.— per stuk, welk bedrag per postwissel dient te worden overgemaakt aan de heer W. V. P. Galle, Burgemeester Geillstraat 32, Terneuzen, waarna toezending aangetekend zal plaats vinden.

B.

## GREPEN UIT DE WERKELIJKHEID

# DE LANDING BIJ SALERNO

De Krijgsman wint al veel, al wint hij niets dan tijd

door B. KONING, Luitenant-Kolonel der Infanterie.

Op 17 Augustus 1943 was Sicilië — het schild van Europa, zoals Goebbels dit eiland noemde — in handen der Geallieerden. Op 3 September zetten Britse troepen van het roemruchte VIII Engelse leger van Montgomery, voet aan wal op de uiterste Zuid-West punt van Italië. De eerste bres in de „Vesting Europa” was geslagen.

Het Geallieerde plan omvatte naast deze landing, nog twee landingen en wel van de Britse I Parachutisten Divisie bij Tarente en een landing van het V Amerikaanse leger bij Salerno.

De landing der Parachutisten had tot doel de hand te leggen op de grote Italiaanse oorlogshaven Tarente en op de vliegvelden nabij Foggia.

De landing der Amerikanen beoogde de haven van Napels te vermeesteren, alsmede om, door een snelle opmars in Oostelijke richting, alle Duitsers, die in Zuid-Italië tegenover de Britten stonden, af te snijden (zie afb. 1).

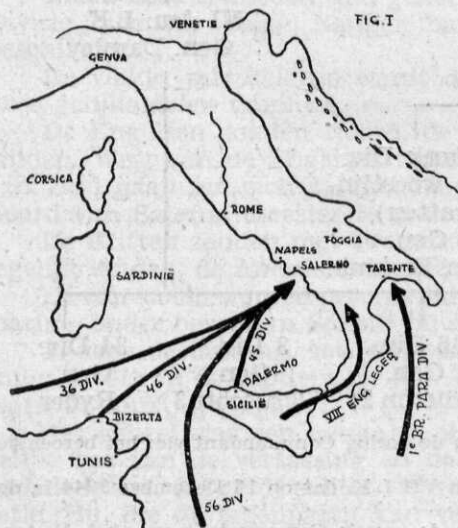
### Waarom niet direct naar Napels?

Het baart wellicht enige verwondering, waarom de Amerikanen niet direct probeerden om Napels in handen te krijgen.

De kust en de stromingen waren echter niet gunstig voor een lan-

ding. Bij Salerno waren die omstandigheden bijna ideaal. Bovendien lagen in en om Napels de zeer goede Herman Goering Divisie en de 15e Pantser Grenadier Divisie. In de omgeving van Salerno stond over grote frontbreedte slechts een pantserdivisie, nl. de 16e, die wat laag stond aangeschreven.

De luchtverdediging rondom Napels was zeer krachtig, die bij Salerno veel minder. De kustverdediging bij Salerno was maar heel matig. De Duitsers zochten het hier — als het ooit zover zou komen — in een offensieve verdediging met pantsergroepen. De kust en de haven van Napels werden door



zwaar geschut beschermd. Wel was bij Salerno een druk gebruik van landmijnen gemaakt, terwijl op mogelijke landingspunten eveneens vrij veel prikkeldraad was aangebracht. Maar dat was in de omgeving van Napels eveneens het geval.

Ten slotte kwam daar ook nog bij, dat luchtsteun van de vliegtuigen, die van Sicilië uit de landing zouden moeten steunen, boven Salerno iets langer in de lucht konden blijven, dan boven Napels, daar Salerno ruim 30 km zuidelijker lag.

De stranden en de vlakte van Salerno — die zich uitstekend voor een landing leenden — werden door een halve cirkelvormige bergrug omsloten, door welke bergrug slechts een gering aantal passen liepen. Indien men, als gevolg van de verrassing die men beoogde, deze passen snel in handen kon krijgen, zou de vlakte van Salerno een ideale basis vormen voor de verdere opmars.

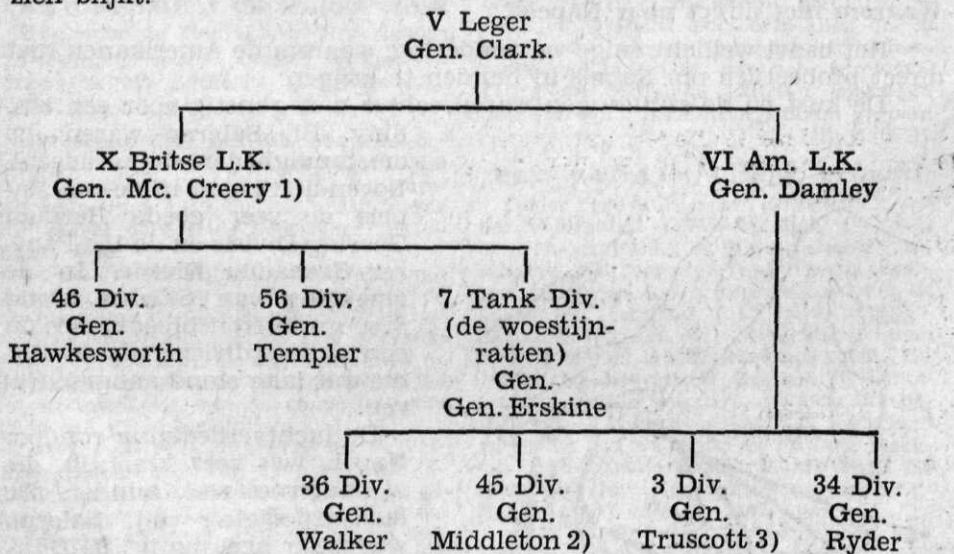
Daar stond tegenover, dat als de geallieerden deze passen eens niet snel in handen zouden kunnen krijgen, de gelande troepen zich alsdan in een zeer netelige positie zouden bevinden.

Maar ja, wie niet waagt, die niet wint. De veldheer, die geen — wel berekend — risico durft nemen, is zijn plaats als zodanig niet waard.

Op grond van de bovenvermelde aanwijzingen, besloot de geallieerde legerleiding de landing in de Golf van Salerno te doen uitvoeren.

#### Het vijfde leger.

De landing bij Salerno zou worden uitgevoerd door het V Amerikaanse leger onder bevel van de generaal Mark Clark. De helft van dit leger bestond echter uit Engelse eenheden, zoals uit onderstaand overzicht blijkt.

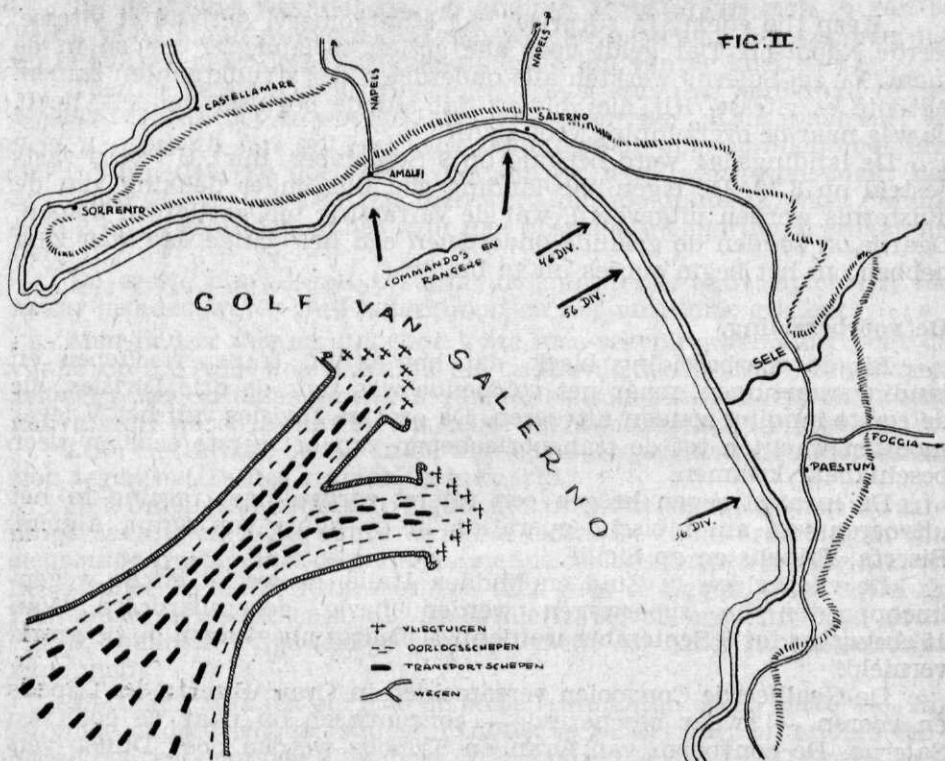


1) Gen. Mc. Creery was op het einde van de oorlog Commandant van het beroemde VIII Engelse leger.

2) Gen. Middleton was Commandant van VII L.K. dat op 16 December 1944 in de Ardennen bijna geheel werd vernietigd.

3) Gen. Truscott was op het einde van de oorlog Commandant van het V Am. Leger.





Afb. 2

Naast deze eenheden had generaal Clark nog de 82e Parachutisten Divisie, alsmede enige Ranger bataljons en Commando's te zijner beschikking.

De vlakte van Salerno wordt door het riviertje de Sele vrijwel in twee gelijke delen gesplitst.

De Engelsen zouden Noord, de Amerikanen Zuid van dit riviertje landen. West van de Engelsen moesten de Rangers en de Commando's aan land gaan om zich zo snel mogelijk van de passen in de bergrug Noord van Salerno meester te maken.

De Britten zouden met twee infanterie Divisies — de 46e en 56e — tegelijk landen, de Amerikanen met één Divisie, de 36e.

De convooien werden beschermd door eenheden van de Amerikaanse marine, onder bevel van Schout bij Nacht Vian.

Tijdens de landing, zou een speciale samengestelde scheepsmacht, onder bevel van de kapitein ter Zee Andrews, een schijnaanval uitvoeren tegen de kust bij Napels.

Het geheel was een gewaagd plan, dat voor een groot deel afhankelijk was van de verrassing en de snelheid van uitvoering. Evenwel, waarde lezers, dat geldt echter vrijwel voor elke strategische en tactische actie. Hij, die de tegenpartij kan verrassen heeft de overwinning voor drie kwart al behaald.

„Keep the enemy in surprise”, zei Montgomery. Activité et vitesse, leerde Napoleon. Dat geldt voor alle acties, te land, ter zee en in de lucht. En bij Salerno werkten alle onderdelen der strijdkrachten samen. Activité et vitesse. Hij, die volgens dat aloude beginsel handelt, heeft de weg naar de overwinning voor zich!

De landingsdag werd bepaald op 9 September, uur „U” werd vastgesteld op 3.30. De eigenlijke landing zou dus onder dekking van de duisternis worden uitgevoerd, wat de verrassing ten goede zou komen. Daarnaast zouden de gelande onderdelen een hele lange dag voor zich hebben om het begin succes uit te buiten.

### **De voorbereiding.**

Bij de voorbereiding bleek, dat het aantal transportschepen en landingsvaartuigen, maar net voldoende was voor de drie Divisies, die de eerste landing zouden uitvoeren. De overige Divisies van het V leger moesten wachten tot de transportschepen van het eerste echeion weer beschikbaar kwamen.

De invasietroepen kregen een uiterst zorgvuldige training in het uitvoeren van amphibische operaties, in de buurt van Oran, Algiers, Bizerta, Tripolis en op Sicilië.

De vliegvelden in Zuid en Midden Italië, de wegen en de wegenknooppunten en spoorwegen werden hevig gebombardeerd. Van 15 Augustus tot 9 September werden 341 Duitse vliegtuigen op de grond vernield.

De Geallieerde Convoeien verzamelden in Oran, Bizerta, in Tripolis en voeren — zwaar beschermd — concentrisch op naar de golf van Salerno. De convoeien van Oran en Tripolis werden door Duitse verkenningsvliegtuigen gesignaleerd. Het Oran convooi werd niet gebombardeerd, het Tripolis convooi wel, waarbij één L.C.T. (Landings Craft Tanks) verloren ging.

Nadat de convoeien waren afgevoerd werd een ieder van het doel der tocht op de hoogte gesteld. In de nacht van 8 op 9 September veegden mijnenvegers de mijnen weg in de golf van Salerno. De maan ging kort na 24.00 onder. Er stond weinig wind en er was geen bewolking. Omstreeks 2.00 op 9 September lag een vloot van 450 schepen voor de kust met in totaal 169.000 man en ruim 20.000 voertuigen.

Terwijl de oorlogsschepen, die de Engelse troepen begeleidden, een hevig bombardement uitvoerden en de luchtmacht hun bommen over de kust uitstrooiden voerden de Amerikanen hun landing uit zonder artillerie- en luchtbombardement.

De 36e Amerikaanse Divisie zou op vier plaatsen landen, plaatsen die werden aangeduid als „Red-, Green-, Yellow- en Blue Beach”.

### **De uitvoering der landing.**

Uur „U” was vastgesteld op 3.30.

De Divisie zou aanvallen met twee regimenten voor en één in reserve. Het 14e Regiment Zuid, op Blue- en Yellow Beach, het 142e Regiment Noord, op Green- en Red Beach. Beide regimenten vielen op hun beurt weer aan met twee Bataljons voor en één in reserve. De vier voorste bataljons werden in 6 golven aan land gezet, met een tussenruimte van 8 minuten tussen twee golven.

De bedoeling was, dat na de landing, de bataljons zich in van te voren vastgestelde verzamelplaatsen zouden opstellen, om vandaar uit op te rukken naar de berggruggen op  $\pm$  15 km van de kust.

Toen de eerste aanvalsgolven op de kust stonden, werden zij in het Engels begroet met de woorden uit een luidspreker „Kom maar hier en geef u over, gij zijt ontdekt”. De Amerikanen antwoordden met een hevig vuur, dat vrij doelloos in het duister werd afgegeven. Maar het antwoord was voor de Duitsers toch wel afdoende duidelijk, want onmiddellijk beantwoordden zij het vuur met mitrailleurs, mortieren en kanonnen.

De eerste aanvalsgolf bestond uit infanterie, aanvalspioniers, die zwaar beladen waren met landmijnen en het anti-tank geschut.

Men had er dus op afdoende wijze mee rekening gehouden, dat de vijand op dit front voornamelijk uit tankeenheden bestond, zodat men vrijwel zeker op tegenaanvallen van tanks kon rekenen. Bij de tweede aanvalsgolf waren infanterie en lichte luchtdoelartillerie ingedeeld.

Door het prikkeldraad en de mijnevelden werkten de Amerikanen zich tegen het Duitse vuur in, voorwaarts.

Het Duitse artillerievuur legde zijn projectielen nu ook op de landingsvaartuigen, welke zware verliezen leden. De radioverbindingen van de gelande troepen met de ondersteunende oorlogsschepen werkte niet en het geallieerde artillerievuur scheen niet goed te liggen, want zowel de Duitse zware mitrailleurs, als de artillerie bleven onverminderd doorvuren, ondanks het geweldige bombardement der Amerikaanse scheepskanonnen.

Niettemin stonden om 5.50 de beide regimenten op de vaste wal. Bij sommige onderdelen heerste een chaotische verwarring, bij andere eenheden daarentegen liep alles goed. In het bijzonder bij de ED Compagnie van het 1e Bataljon van het 142 Regiment was het een complete chaos. Daar waren de CC en alle pelotonscommandanten gesneuveld of zwaar gewond. Daar nam de soldaat J. C. Jones de leiding en wist de orde te herstellen en de compagnie weer voorwaarts te krijgen. Jones werd voor deze daad tot luitenant bevorderd en mocht het commando over de compagnie behouden. Een zeer menskundig besluit. Mensen als Jones zijn hun gewicht in goud waard. Dat zijn geboren leiders, die onder de moeilijkste omstandigheden het hoofd koel houden en een ieder weten te imponeren.

Om 6.15 was de afdeling artillerie voor rechtstreekse steun voor het 2e Bataljon, 142 R.I. aan land. Dit was juist op tijd, want om 6.30 voerden de Duitsers hun eerste tegenaanval met pantsers uit.

### **Te laat en te weinig.**

Het critieke ogenblik bij een landing is de periode kort nadat de landende partij voet aan wal heeft gezet. Dan zijn de verbanden nog niet georganiseerd, dan wordt nog niet over alle organieke middelen beschikt, en is men dus allerm minst „sterk”. Dit zagen wij ook bij deze landing. Tegen 4.00 stonden de eerste infanteristen met enig pantserafweergeschut en pioniers met antitank mijnen op het strand. Eerst te 5.50, dus bijna twee uur later waren twee organieke regimenten aan land en pas te 6.15 was er ook artillerie voor rechtstreekse steun in



bescheiden mate aanwezig. Na 2 uur en een kwartier kon er dus pas sprake zijn van een gecombineerde actie.

Als de Duitsers nu eens omstreeks 5.00 en niet om 6.30 met hun tegenaanvallen waren begonnen, dan had het er voor de Amerikanen heel wat lelijker uit gezien. Want zelfs nu hadden zij nog een zware dobber, daar er van een goed georganiseerde en goed geleide weerstand eigenlijk nog geen sprake was. De Amerikanen mochten zich inderdaad gelukkig prijzen, dat de tegenaanval zo laat begon en bovendien met zo weinig kracht werd uitgevoerd.

De eerste Duitse tegenaanval werd uitgevoerd met 7 tanks, op de rechtervleugel van de gelande troepen bij Blue beach. Eén der pantsers werd vernietigd, de overige trokken terug in een boomgaard op  $\pm$  600 m van de kust, van waar zij bleven vuren op de nog steeds landende troepen.

Een patrouille van 5 man wist de tanks te besluipen en stelden er twee buiten gevecht, door er landmijnen onder te laten springen. De overigen trokken toen in alle haast weg.

Om 6.00 vielen twee Duitse pantserswagens in het centrum aan bij de wachttorens van Paestum. De gelande Amerikaanse artillerie stond wel in stelling, maar kon de pantsers niet onder vuur nemen, omdat de eigen infanterie te dicht op de eigen artillerie stond, zodat deze niet met voldoende veiligheid over die eigen infanterie kon heen schieten.

Een sergeant stelde beide tanks met een rechtstreekse treffer van het luchtdoelgeschut buiten werking. Hier blijkt hoe nuttig het is, dat het luchtdoelgeschut ook pantsersgranaten heeft.

Om 7.00 kwam een aanval van 13 pantsers, met een aantal sluipschutters op de linker vleugel van het bruggehoofd bij „Red beach”. Deze aanval werd afgeslagen nadat 3 der pantsers buiten gevecht waren gesteld. Te 7.20 hernieuwden de Duitsers hun aanval nu met 14 pantsers. Zij drongen nu inderdaad de Amerikaanse linies binnen, reden — met achterlating van twee tanks, die door bazooka vuur in brand geschooten waren — door naar het strand en vielen daar de in stelling staande artillerie aan. In de rechtstreekse strijd tussen de pantsers en de kanonnen bleven de kanonnen de baas. Na 6 pantsers verloren te hebben, trokken de Duitsers terug, waarbij zij onderweg nog drie pantsers verloren, doordat de Amerikaanse infanterie ter plaatse was gebleven. Hier ziet men de enorme betekenis van het onder alle omstandigheden stand houden en het uitbrengen van vuur naar alle kanten. Om 7.50 vielen 7 tanks weer in het Zuiden aan. Deze werden nu door een goedgerichte artillerie concentratie tot staan gebracht en trokken terug, waarbij twee tanks als fakkels in lichterlaaie achterbleven.

Na al deze mislukte pogingen staakten de Duitsers hun aanvallen. Eerst te 13.00 uur kwam weer een nieuwe aanval, maar toen waren de Amerikanen in goede orde opgerukt tot aan de spoorweg en hadden zij Paestum en het station van Paestum bezet. Ook was er toen voldoende artillerie aan land om een verdere opmars te steunen.

De Duitse tegenaanval was niet alleen te laat ingezet, maar droeg, toen hij eenmaal begon, volkomen het karakter van een **druppelsgewijze inzet**. En dat is altijd funest.

Als er een klap gegeven moet worden, geef hem dan goed, maar aai niet. Daar krijgt men niemand mee knock-out. Niet voor niets zei Veldmaarschalk Wavell „Hit hard”!

En nu — waarde lezer — zult gij wellicht verwachten, dat ik naar aanleiding van het voorgaande, zal gaan zeggen, dat de Duitsers dus het beste hadden gedaan, als zij om 7.50 met de 24 tanks — die zij nu voor verschillende aanvalletjes hadden gebruikt — massaal in één grote stoot hadden ingezet.

Neen, zover zal ik zeker niet gaan, want dan zou het tijdsverlies nog groter zijn geweest. Dan hadden de Amerikanen zich goed kunnen organiseren. De factor tijd is in een oorlog voor alle partijen van enorme betekenis. Vondel liet de oude Gijsbrecht van Amstel ook al zeggen „de krijgsman wint al veel al wint hij niets dan tijd”.

Tijd is echter wel „veel”, maar toch niet alles. „Alles” is pas tijd + snelheid. En hier is weer een van de geweldige problemen, waarvoor de krijgsman zich in de werkelijkheid vrijwel ieder ogenblik ziet gesteld.

Valt hij later aan, omdat hij dan meer middelen heeft, en is hij dus niet snel, dan loopt hij kans, dat de tegenpartij zo goed georganiseerd is, dat zelfs de krachtige aanval wordt afgeslagen.

Valt hij snel aan, waarbij men het voordeel heeft, dat de tegenpartij nog niet goed georganiseerd is, dan zijn de krachten meestal te zwak.

Het mooiste is natuurlijk zo snel mogelijk met sterke krachten. Ja, in dat geval kan een kind de was doen. Maar dat komt maar zelden, heel zelden voor. Vrijwel bijna altijd moet er een keus gedaan worden tussen „snel + weinig” en „later + veel”.

Het is ten enenmale uitgesloten om te zeggen welke methode moet worden toegepast. Dit hangt volkomen van de omstandigheden af. Elk geval dient hierbij op zich zelf bekeken te worden. Elk geval heeft zijn eigen oplossing, net zo goed als elke patiënt bij een dokter zijn eigen behandeling nodig heeft.

In de geneeskunde — in de strijd van de geneesheer tegen de belagers van de mensheid — bestaan evenmin eenheidsbehandelingen, als in de tactiek.

### **Elk geval dient afzonderlijk te worden bekeken!**

Dat is tactiek. Dat eist soepelheid van denken, grote standvastigheid en besluitvaardigheid. Wil men alles volgens van te voren vastgestelde regelen doen, dan wordt men de starre methodicus, die het tegen een soepel denkend en handelende tegenpartij onherroepelijk aflegt.

### **De laatste aanval op D-dag.**

Om 13.00 vielen de Duitsers weer aan. Toen werd de aanval artilleristisch voorbereid. Zelfs namen enige Stuka's aan de strijd deel. Niet minder dan 22 tanks voerden de aanval uit, die Zuid van het station van Paestum loskwam. De Duitsers trachtten door te stoten tussen Paestum en een olijvenbos, ten Zuiden van Paestum, naar een slag in de duinstrook, welke voor de Amerikanen een soort hoofdslagader was ten aanzien van hun aanvoer van auto's en tanks, welke maar steeds doorging.

Inderdaad gelukte het de Duitsers om door te dringen tot ten Westen van Paestum. Maar toen werden de Duitse pantsers, waarvan er op dat moment nog 17 over waren, door een tankjager bataljon aangegrepen, waarbij de Duitsers in 5 minuten 12 tanks verloren. De nog resterende vijf vluchtten haast je rep je terug.

De overste Mac Call had echter tussen Paestum en het olijvenbos







# „THE BATTLE OF THE PENTAGON”

door M. J. VOS, *Luitenant ter Zee der 1e kl.*

In October 1949 heeft in Washington een gigantisch debat plaats gevonden over het gebruik van de Amerikaanse weermacht in oorlogstijd en over de organisatie van de hoogste leiding van het gehele weermachtsapparaat.

De inleider van het debat was de U.S. Navy en de rol, welke deze Marine in oorlogstijd zal hebben te vervullen vormde dan ook de grondslag van het debat, dat zich echter spoedig uitbreidde tot de organisatie van de weermachtsleiding, de algemene strategische plannen van deze leiding en de wijze waarop deze ten uitvoer worden gelegd.

Aan dit debat werd deelgenomen door de hoogste autoriteiten van de civiele leiding van het defensie apparaat en van Marine, Leger en Luchtmacht. De lijst van sprekers is te lang om in haar geheel te worden weergegeven, slechts de voornaamste zullen worden vermeld.

Dit waren:

*Voor de civiele leiding* van het Departement van Defensie:

Mr. Johnson, Minister van Defensie;

Mr. Matthews, Staatssecretaris van Marine;

Mr. Symington, Staatssecretaris van de Luchtmacht.

*Voor Marine:*

Admiraal Denfeld, Chef van de Marinestaf;

Admiraal Radford, Opperbevelhebber van de Pacific Vloot;

Admiraal Blandy, Opperbevelhebber van de Atlantische vloot;

Admiraals Halsey, Nimitz Spruance;

Generaal Cates, Commandant van het Korps Mariniers.

en diens voorganger Generaal v. d. Griff.

*Voor het Leger:*

Generaal Bradley, Voorzitter van de Verenigde Chefs van Staven;

Generaal Collins, Chef van de Generale Staf;

Generaals Eisenhower, Marshall, Clark.

*Voor de Luchtmacht:*

Generaal v. d. Bergh, Chef van de Luchtmachtstaf.

Een in het publiek gehouden debat over bovengenoemde onderwerpen, in het land dat door zijn economisch en militair potentieel automatisch de leidende plaats in de kring van Westerse mogendheden inneemt, dat van zodanig belang is, dat de sprekerslijst gevuld is met wereldbekende en beroemde namen, verdient zeer zeker onze volle aandacht. Dit geldt temeer, waar in de discussies is gebleken, welke scherpe tegenstellingen er bestaan in de meningen omtrent strategische concepties en omtrent het samenbundelen der Departementen van Marine, Leger en Luchtmacht tot een Departement van Defensie.

In het navolgende zal daarom getracht worden een uiteenzetting te geven van de omstandigheden, welke hebben geleid tot dit debat, de principiële standpunten der tegenover elkaar staande partijen en conclusies, welke wij hieruit kunnen trekken.

Sinds het tot stand komen van de Unification Act in 1947, na een langdurig onderzoek en heftige oppositie uit Marinekringen is de leiding van het gehele weermachtsapparaat in de U.S.A. gevestigd in het Departement van Defensie.

De Departementen van Marine en Oorlog werden hierin als onderdepartementen gevoegd, terwijl een derde onderdepartement, voor de Luchtmacht, in het leven werd geroepen.

Het hoogste militaire apparaat in deze organisatie wordt gevormd door de Verenigde Chefs van Staven. De voornaamste bezwaren van de Marine waren niet zozeer gericht tegen de Unificatie zelve alswel tegen de wijze waarop deze werd uitgewerkt; deze bezwaren zijn wellicht het duidelijkst geformuleerd door Admiral King, die in 1945 bij de voorbesprekingen over het ontwerp wet zeide: „Zeemacht zal onvoldoende erkenning krijgen, aangezien de ontworpen organisatie het mogelijk maakt dat een beknotting van de zeemacht wordt tot stand gebracht door lieden, die onvoldoende op de hoogte zijn van de mogelijkheden ervan”.

De Marine bleef de uitvoering van de unificatie, nadat deze wettelijk was vastgesteld, met een kritisch oog beschouwen en ondanks het feit, dat de Marine in het Defensie-apparaat op vele wijzen was ingeschakeld, groeide in de loop der tijd bij vele Marineofficieren het gevoel, dat de Marine een minderheidspositie in de organisatie innam, met als gevolg, dat de Marinestem onvoldoende duidelijk tot de hoogste top doordrong en bij alle belangrijke beslissingen werd overstemd door een meerderheid bestaande uit Leger en Luchtmacht.

De Marine weet dit voornamelijk aan de Luchtmacht die zij ervan beschuldigde misbruik te maken van de unificatie, door, na eerst op gelijk niveau met Marine en Leger te zijn gebracht, te trachten zich een dominerende positie in de weermacht te verwerven ten koste van de andere onderdelen en voornamelijk ten koste van de Marine.

De eerste publieke uiting daarvan was een beschuldiging, aanvankelijk anoniem, maar na onderzoek uit Marinekringen gebleken te zijn voortgekomen, tegen hoge autoriteiten, verband houdende met de plaatsingsorders voor de aanbouw van de B-36 vliegtuigen, Amerika's voornaamste strategische bommenwerpers, een beschuldiging, welke overigens na onderzoek als volkomen ongefundeerd werd verworpen.

Andere beslissingen en wel voornamelijk de zeer aanzienlijke verminderingen, aangebracht door Minister Johnson, in de toegestane begrotingsgelden en het schrappen van de aanbouw van het ontworpen super vliegkampschip U.S.S. United States, deden het gevoel van onmacht om invloed uit te oefenen op het defensiebeleid en de overtuiging dat dit beleid zich in een voor het land schadelijke richting bewoog, in bepaalde Marinekringen zodanig groeien, dat men zocht naar een gelegenheid om de opgekropte gevoelens te uiten en de klachten van de Marine aan de openbare mening te toetsen.

Een weinig elegante, doch doeltreffende wijze om dit te bewerkstelligen, werd gebruikt. Kapitein ter Zee Crommelin, een Marine oorlogs-



vlieger van naam, en een erkend tegenstander van de unificatie, die zich reeds meerdere malen in de pers in scherpe bewoordingen had geuit tegen de wijze waarop de Marine op het tweede plan werd teruggedrukt, verstrekke aan de pers een confidentieel schrijven afkomstig van Vice-Admiraal Bogan, Commandant van de eerste Task Group van de Pacific Vloot, waarin deze aan de Staatssecretaris van Marine, in aan duidelijkheid niets te wensen overlatende bewoordingen, zijn critiek op het beleid ten aanzien van de Marine uitsprak, daarbij vermeldende, dat tengevolge van dit beleid het moreel op de vloot tot een gevaarlijk laag niveau was gezakt.

Dit schrijven had de normale hiërarchieke weg gevolgd via Admiraal Radford, Opperbevelhebber van de Pacific Vloot en Admiraal Denfeld, de Chef van de Marinestaf, die het doorzonden met hun opmerking, waaruit bleek, dat zo zij de critiek al niet duidelijk onderschreven, zij toch van mening waren dat velen in de Marine dit wel deden. Het schrijven werd in de voornaamste bladen met veel ophef gepubliceerd. De Volksvertegenwoordiging kon uiteraard de thans in het publiek naar voren gebrachte critiek van zulke vooraanstaande Marine-autoriteiten niet ignoreren en gelaste een onderzoek waarbij de Marine in de gelegenheid zou worden gesteld om haar klachten naar voren te brengen.

Dit was het begin van het debat, waarover ik in de aanvang sprak en dat door de Amerikaanse pers werd betiteld met „The Battle of the Pentagon”.

De door de Marine naar voren gebrachte klachten worden het duidelijkst omschreven door de agenda-punten van de door het Congres benoemde Commissie van Onderzoek. Deze luiden als volgt:

1. Onderzoek de mogelijkheden van de B-36, teneinde te bepalen of het een bevredigend wapen is.

2. Onderzoek de toegewezen taken van Luchtmacht en Marine (in het bijzonder van de Marine- en Mariniers Luchtvaart Dienst), teneinde te bepalen of de beslissing om de bouw van het vliegkampschip USS United States in te trekken, een juiste was.

3. Stel vast of de Luchtmacht zich al dan niet toelegt op het strategisch bombardement op een zodanige wijze, dat dit schadelijk is voor de tactische luchtstrijdkrachten en voor de ontwikkeling van voldoende gevechtsvliegtuigen en gevechtsvliegtuig-techniek.

4. Beschouw de procedure, welke door de Verenigde Chefs van Staven wordt gevolgd bij de ontwikkeling van wapens, welke door de verschillende onderdelen zullen worden gebruikt en stel vast of al dan niet is voorgesteld, dat twee van de drie weermachtsonderdelen mogen vaststellen, welke wapens door het derde zullen worden gebruikt.

5. Bestudeer de doelmatigheid van het strategisch luchtbombardement teneinde vast te stellen of het juist is om dit in de huidige omvang in het oorlogsplan te handhaven.

6. Beschouw alle maatregelen welke hiermede in verband staan en welke gedurende het onderzoek naar voren zullen komen.

Het debat is gevoerd met een ongekennde felheid. Vele redevoeringen zijn gehouden, welke het lezen zeer zeker waard zijn. Een macht van argumenten en cijfers ter staving werden aangevoerd. Het debat stond op hoog peil, hetgeen gezien de status van de sprekers geen verwonde-



ring behoeft te wekken. Doch ook felle persoonlijke aanklachten kwamen voor en uitlatingen, welke men van hoge militaire leiders met een bezonken oordeel niet zou verwachten. Hieruit blijkt dat de controverse zeer diep is en dat de unificatie, welke toch in de eerste plaats bedoeld was om de onderlinge wrijving tussen de weermachtsonderdelen te verminderen en daardoor een beter rendement te krijgen, op dit gebied tot dusverre geen successen heeft geboekt.

Het zou teveel tijd vergen om door aanhalingen uit de voornaamste redevoeringen de standpunten der sprekers weer te geven; aangezien alle Marinesprekers op hetzelfde aanbeeld hamerden en Leger en Luchtmacht elkaar onderling vrijwel dekten, zal daarom worden volstaan met het geven van een samenvatting van het standpunt van de Marine en daar tegenover te stellen een samenvatting van het Leger/Luchtmacht standpunt.

### **Marine.**

1. Er is geen wijziging gekomen in de taak van de Marine sinds de vorige oorlog. Deze taak was en blijft het beheersen van de zeewegen en het ontzeggen van het gebruik daarvan aan een tegenstander. Voor het beheersen van de zee en het blokkeren van een vijandelijke kust is het noodzakelijk de lucht over die zee of kust te beheersen. Dit kan slechts worden gedaan door Marine Luchtstrijdkrachten, tenzij landluchtbases in de nabijheid beschikbaar zijn.

Offensieve maritieme kracht betekent daarom heden ten dage offensieve maritieme luchtkracht. Bovendien betekent het echter offensieve amphibische kracht, dus de mogelijkheid voor de vloot om gedekt door haar eigen vliegtuigen een bruggenhoofd te vormen, waar ook ter wereld. Hiervoor zijn grote vliegkampschepen, geëigende vliegtuigen en mariniers onontbeerlijk.

(Als argument voor deze strategische conceptie wordt aangevoerd, dat bij Okinawa de grootste vloot, welke ooit in de geschiedenis bijeen is geweest, zonder een vijandelijke vloot tegenover zich te hebben, gedurende 90 dagen luchtaanvallen afsloeg teneinde de troepen aan land te kunnen bevoorraden en het gereedmaken van een vooruitgeschoven basis te bewerkstelligen.)

2. Het zwaartepunt van het strategische plan wordt thans gelegd op het strategische bombardement. Dit wordt het publiek voorgezet als een snelle en goedkope manier om een oorlog te winnen. Wil men strategisch bombardement echter toepassen op een zodanige schaal, dat het effect sorteert, dan is het een onbetaalbaar duur wapen. De huidige opzet is onvoldoende om effect te sorteren, doch is toch al zo duur dat hierdoor de andere weermachtsonderdelen drastisch worden beperkt hetgeen resulteert in een verminderde weerkracht dus een in gevaar brengen van het land.

De atoombom is niet zoals wordt beweerd het wapen, waarmede men Rusland zal overwinnen. Het gebruik ervan zal slechts tengevolge hebben een massale slachting onder de burgerbevolking en massale vernieling van niet-militaire doelen, zodat men, zoal de oorlog gewonnen wordt, de vrede bij voorbaat verloren heeft door de geschapen chaos.

3. Indien men het strategisch bombardement wil toepassen is de B-36 daartoe niet het geschikte wapen. Dit vliegtuig is in productie gegeven voordat beslist is over de doelmatigheid ervan. De Marine is

ervan overtuigd, dat de jager en radartechniek beide zover ontwikkeld zijn, dat het uitzenden van ongeëscorteerde B-36 vliegtuigen voor een strategisch bombardement met atoombommen slechts kan resulteren in een onaanvaardbaar groot verliespercentage.

Het strategisch bombardement zou even goed zo niet beter kunnen geschieden met Marine bommenwerpers vanaf vliegekampschepen.

4. De Luchtmacht specialiseert zich op een dergelijke wijze op het strategisch bombardement, dat slechts 6 % van de fondsen bestemd voor wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling van wapens besteed wordt voor tactische en gevechtsvliegtuigtypen. Hierdoor wordt de luchtdefensie van het land ernstig verzwakt. De taak van de Luchtmacht is primair het beheersen van de lucht, dit kan nimmer met bommenwerpers geschieden.

5. Amphibische operaties zijn de taak van het Korps Mariniers. De luchtmacht tracht door het verminderen van het Mariniers vliegwapen de slagkracht van dit korps te verminderen. Het leger tracht de amphibische taak aan zich te trekken en bedreigt daardoor het bestaan van dit Korps, dat haar bestaansrecht in de afgelopen oorlog toch zeker wel bewezen heeft.

6. De Unificatie, ofschoon principeel juist, is een mislukking omdat de wijze, waarop deze in de praktijk wordt toegepast, neerkomt op contrôle over de Marine door de combinatie van Leger en Luchtmacht, die niets begrijpen van het belang van de heerschappij ter zee noch van de wijze waarop deze kan worden benut.

De Unificatie zal slechts slagen indien er een duidelijke taakomschrijving voor de weermachtsonderdelen wordt gegeven, waarbij elk onderdeel min of meer vrij is om binnen het raamwerk van het algemeen strategisch plan de eigen begrotingsgelden te besteden voor het ontwikkelen van de middelen om de opgelegde taak te volvoeren.

Thans worden door middel van verminderingen in de op de begroting aangebrachte posten veranderingen aangebracht in strategische plannen.

### **Leger/Luchtmacht.**

1. De enige potentiële vijand op het ogenblik is Rusland en deze toestand zal in de eerstkomende jaren zo blijven.

Het enige oorlogsgeval waarmede dus rekening dient te worden gehouden, is de oorlog tegen Rusland, een grote territoriale mogendheid. Aangezien Rusland niet over een noemenswaardige vloot beschikt, uitsluitend over grote aantallen onderzeeboten, is de taak van de Marine het openhouden van de zeeverbindingen, waarbij de nadruk gelegd wordt op de onderzeebootbestrijding (hunter-killer-groepen, lange afstand A/S vliegtuigen, ecorsteurs).

Amphibische operaties op grote schaal als in Sicilië en Normandië zullen in de komende oorlog niet meer voorkomen en evenmin een „island-hopping” campagne als in de Pacific voorkwam. Voor de aan de Marine toegedachte taak zijn grote vliegekampschepen noch een Marinierskorps van de huidige sterkte nodig.

2. Rusland beschikt over een dergelijke grote hoeveelheid troepen, dat het financieel onmogelijk is om een staand leger in de U.S.A. op de been te houden van voldoende omvang om zich met dit leger te meten.



De enige wijze om deze ongunstige balans op te heffen is met behulp van een strategische bombardementsmacht en een voldoende hoeveelheid atoombommen. Hiermede kan men het vijandelijk oorlogspotentieel zodanig verzwakken, dat de overwinning op snellere wijze en ten koste van belangrijk minder eigen mensenlevens kan worden behaald. Bovendien is een dergelijke macht het enige middel waarmee men Rusland onmiddellijk te lijf kan gaan indien dit land een oorlogshandeling zou plegen.

Deze strategische bombardementsmacht werpt reeds nu profijt af, zij dwingt Rusland zich op de defensie toe te leggen en is daardoor een belangrijke, zo niet overheersende factor in het voorkomen van een oorlog.

3. De B-36 is momenteel het meest geschikte vliegtuigtype voor het strategische bombardement op grote afstand. Het plan is een operationele macht van 180 van deze bommenwerpers op te bouwen, dit wordt voor het gestelde doel voldoende geacht. Aangezien 60 van deze bommenwerpers evenveel kosten als een groot vliegkampschip is het duidelijk, dat dit wapen goedkoop is.

Uit het feit, dat de Marine ook strategisch wil bommenwerpen, blijkt, dat zij niet tegen deze vorm van oorlogvoeren is, doch dit zelf wil doen, hetgeen in strijd is met de afspraak omtrent de taakverdeling.

4. Het is niet juist, dat de Luchtmacht zich teveel op het strategische bombardement toelegt. De B-36 vliegtuigen vormen slechts 5 % van de totale sterkte aan vliegtuigen in het Strategic Air Command en de bemanning slechts 4 % van de sterkte der hele Luchtmacht.

5. De Marine heeft steeds getracht na de oorlog een onevenredig grote sterkte te behouden, zij is tegenstander van een zelfstandige Luchtmacht en tracht de taak daarvan voor een groot deel aan zich te trekken. Ook het Korps Mariniers is van een zodanige sterkte opgezet, dat dit een tweede Leger vormt; een groot deel van de taken van dit Korps zou zonder meer door het Leger kunnen worden overgenomen.

6. De Unificatie is wel degelijk een succes gebleken. Dat de Marine in de Verenigde Chefs van Staven zo dikwijls wordt overstemd, komt omdat de Marine-officieren in het algemeen nog leven in de operaties van de afgelopen oorlog en geen idee hebben van de eisen, welke gesteld worden door grote territoriale operaties, zoals deze in een oorlog tegen Rusland zijn te verwachten.

Dat begrotings-verminderingen onevenredig zouden zijn toegepast, zodat daardoor wijzigingen in het strategische plan zouden zijn gebracht, is niet juist. Ook Leger en Luchtmacht zijn belangrijk beknot, het Leger van 900.000 tot 650.000 man, de Luchtmacht van 70 tot 48 airgroups.

Uit het bovenstaande blijkt wel duidelijk, hoever de standpunten uiteen liggen. De Marine houdt vast aan de heerschappij ter zee in algemene zin als strategische grondslag, waarbij zij de lucht boven haar terrein van actie rekent te behoren tot de zee.

Leger en Luchtmacht baseren hun strategische conceptie op het meest waarschijnlijke oorlogsgeval, waarbij de Luchtmacht de interpretatie van heerschappij ter zee toepast op de lucht en deze laatste voor zich opeist.



Ofschoon Generaal v. d. Bergh teneinde critiek te onderdrukken zegt, dat het niet de bedoeling van de Luchtmacht is te propageren, dat een oorlog uitsluitend door luchtbombardementen kan worden gewonnen, maakt het toch de indruk, dat men de mogelijkheid ervan in Luchtvaartkringen niet uitsluit. Onwillekeurig komt hierbij een uitspraak van de voormalige bevelhebber van het Bombercommand in Engeland, thans Lord Tedder, in gedachten. Deze zeide in 1943: They say the war cannot be won by bombing alone, my answer is that nobody has tried it yet and we are going to have a damned good try.

Ondanks alle strategische bombardementen waren nog grote amphibische operaties nodig, gevolgd door een offensief te land op grote schaal, om de overwinning te behalen.

Wat zijn nu de resultaten van dit monster debat en welke lessen kunnen er door ons uit worden getrokken.

Het eerste concrete gevolg is geweest de aflossing van Admiraal Denfeld door Admiraal Sherman, tot voor kort de opperbevelhebber van het Amerikaanse eskader in de Middellandse Zee, van wie bekend is, dat hij een voorstander is van de unificatie.

Ongetwijfeld zal de Marine het betreuren, dat de door de gebleken diepgaande meningsverschillen in de Verenigde Chefs van Staven alom verwachte mutaties in dit college in de eerste plaats Admiraal Denfeld trof, die op zo eminente wijze het Marine standpunt verdedigde, doch dit heengaan behoeft geenszins te betekenen, dat de Marine over alle boegen ongelijk heeft gekregen. Vele van haar klachten zullen wijzigingen tengevolge hebben, welke overigens wel onder geheimhouding zullen worden behandeld; het lijdt onder meer geen twijfel of de grote plaats welke aan het strategische bombardement is ingeruimd zal worden herzien.

Over het geheel genomen kan echter worden gezegd, dat het de U.S. Navy gelukt is het spel te forceren doch dat het haar niet gelukt is het hieruit verwachte winstpunt te halen.

Aangezien de taak van de Koninklijke Marine in oorlogstijd uitsluitend zal zijn het beschermen van convooien en het bestrijden van het onderzeebootgevaar, waarop onze vlootplannen dan ook zijn gebaseerd, terwijl een strategische bombardementsmacht zowel als grote vliegkampschepen ver boven onze financiële draagkracht liggen, ligt de controverse op krijgskundig gebied boven ons niveau. Wij kunnen slechts hopen, dat, indien het onverhoopt tot een gewapend conflict mocht komen, de hoogste weermachtleiding in de U.S.A. tijdig tot de juiste combinatie is gekomen.

Wat wel voor ons van belang is, zijn de conclusies, welke ten aanzien van de unificatie kunnen worden getrokken. Wij hebben reeds eenmaal een Departement van Defensie gehad en het is verre van onwaarschijnlijk, dat opnieuw samenvoeging van de militaire departementen zal worden overwogen.

Uit het debat in Washington is overduidelijk gebleken, dat een dergelijke samenvoeging niet kan geschieden door deze eenvoudig te decreteren. Met het doel voor ogen om een betere coördinatie van de weermacht te krijgen, meer eenheid in de leiding te brengen en door het

wegnemen van de onderlinge wrijvingen een meer efficiënte organisatie te krijgen heeft men in Washington langdurig geconfereerd, plannen gemaakt en deze weer gewijzigd alvorens de Unification Act haar beslag kreeg. Ondanks deze gedegen voorbereiding blijkt thans dat alle oude controversen niet alleen nog bestaan, doch zich zodanig hebben verdiept dat zij thans voor het forum moesten worden uitgevochten.

De oorzaak ligt ongetwijfeld aan een gebrek aan wederzijds begrip. Het is opvallend, dat de Marine de Leger- en Luchtmacht-autoriteiten beschuldigd van volslagen gemis aan maritieme visie, terwijl de Marine wederkerig wordt beschuldigd een volkomen gebrek aan begrip te hebben van de eisen, welke door de oorlog te land worden gesteld.

Een tweede les, welke kan worden getrokken uit het unificatieprobleem in Amerika volgt uit de Marine klacht dat strategische plannen gewijzigd worden door vermindering in de toegestane begrotingsgelden.

Niemand zal ontkennen dat in principe het strategische plan aan de begroting vooraf behoort te gaan, doch de praktijk leert, dat de vraag: Wat moeten wij doen en hoeveel kost dit, steeds wordt vervangen door: Hoeveel geld is er beschikbaar en wat kunnen wij daarmee doen. Zeker geldt dit voor Nederland onder de huidige financiële omstandigheden.

De conclusie van Admiraal Denfeld, dat unificatie slechts werken zal indien een juiste taakomschrijving der onderdelen wordt gegeven en elk onderdeel vrij moet zijn om binnen het raamwerk van het strategische plan en tussen de grenzen aangegeven door de begroting v o o r d a t o n d e r d e e l zich op de beste wijze voor deze taak gereed te maken, kunnen wij dan ook geheel onderschrijven.

De derde conclusie, welke wij kunnen trekken, is, dat de strategische leiding, welke van de Verenigde Chefs van Staven moet uitgaan slechts dan goed kan zijn indien elk der leden van dit hoge college zich weet te verheffen boven het niveau van het onderdeel, dat hij vertegenwoordigt tot een zodanige hoogte, dat daadwerkelijk leiding gegeven kan worden aan de weermacht in haar geheel. Is dat niet het geval, dan zal elke belangrijke beslissing een meerderheidsbeslissing worden van 2 tegen 1 met alle verderfelijke gevolgen daarvan.

Steeds moet voor ogen worden gehouden, dat unificatie nimmer een doel kan zijn, doch een middel is om te komen tot een betere coördinatie en een nauwere samenwerking der weermachtsonderdelen.

Indien dit resultaat niet wordt bereikt, dan is het middel erger dan de kwaal. Kijkend naar Washington kunnen wij slechts concluderen, dat, ondanks de zorgvuldige voorbereiding het middel na ruim een jaar toepassing nog verre van volledige genezing heeft gebracht.

## GENIETEGEL DEPOT PIONIERS

In De Militaire Spectator nr. 12 van Dec. 1949 is bij de beschrijving van de Genietegel (op blz. 691) verzuimd de prijs ervan te vermelden. De tegel wordt

toegezonden na storting of overschrijving van f 2.25 op postrekening nr. 22382, Beheer fondsen Depot Pioniers te Utrecht.



# GENERAAL OMAR BRADLEY SPREEKT

door B. KONING, *Luitenant-Kolonel der Infanterie.*

Onlangs hield generaal Bradley, de hoogste Amerikaanse Militaire autoriteit, een toespraak tot de officieren, die met goed gevolg de cursus aan de Amerikaanse Hogere Krijgsschool hadden doorlopen en die dus de rijen van de Generale Stafofficieren zouden komen versterken. In die toespraak zette de Generaal de algemene opzet van de Amerikaanse strategie en de daarbij behorende legervorming uiteen.

Nu zal men zich afvragen, of dat na een studie aan de Hogere Krijgsschool nog wel nodig is. Als er toch één instituut is, waar de z.g. „*unité de doctrine*”, de eenheid van opvatting hoogtij moet vieren, dan is het wel de H.K.S.

Ongetwijfeld zullen de leerlingen van de Amerikaanse H.K.S. wel doordrongen zijn van de opvattingen van de legerleiding, maar het is van zulk een enorme betekenis als men die opvattingen hoort uit de mond van zijn hoogste chef. Dat geeft vertrouwen, dat is de „*finishing touch*”. Het is ook zo goed als hoge chefs niet als een onzichtbaar fenomeen op onbereikbare hoogte blijven tronen. Een leger moet — in al zijn verscheidenheid — één machtige eenheid zijn, waarbij allen hebben te handelen in de geest van de opperbevelhebber. De troep moet de bevelhebbers — de mannen, die over zoveel macht beschikken, die het leven van zovele in hun hand hebben — zien. Onbekend maakt onbemind.

Gamelin — de Franse opperbevelhebber in 1940 — was voor zijn soldaten een vrijwel volkomen onbekende. Heel knap, geweldig geleerd, maar tevens min of meer mensenschuw, waar geen enkele bezieling door persoonlijk contact van uit ging. Een „*koud licht*”. Hij stond los van de troep, zo los, dat hij op 19 Mei 1940 op een vraag van de Franse regering moest antwoorden: „*Ik beheers de situatie niet meer*”.

Julius Ceasar, Napoleon, Montgomery, Eisenhower en Bradley, waren één met hun soldaten.

Soldaten zonder aanvoerder beginnen niets, maar aanvoerders met soldaten, die geen vertrouwen in hun aanvoerder hebben, beginnen nog minder dan niets.

Daarom was het helemaal niet overdreven van generaal Bradley om zijn aanstaande jonge stafofficieren zelf nog eens een uiteenzetting te geven van zijn — de Amerikaanse — strategische inzichten.

## Ook voor ons.

Ook voor ons — als deelgenoten in het Atlantische pact — is het van veel belang — om op de hoogte te zijn van Bradley's opvattingen.

En dan kunnen wij constateren, dat wat Bradley heeft gezegd, getuigt van een grootsheid van opvatting en dusdanige ruime blik, dat wij — als wij onverhoopt toch nog een derde wereldoorlog zouden beleven — met onbegrensd vertrouwen de leiding van een Bradley kunnen aavaarden.

Daarnaast is er veel — zeer veel — van hetgeen Bradley als „*Amerikaan*” heeft gezegd, wat ook voor ons geldt, om de doodeenvoudige reden, dat de Amerikanen zeer veel van onze volksaard hebben. Kan



ook niet anders. Heel veel Amerikanen — tot de grote Roosevelt aan toe — hadden en hebben Nederlands bloed in hun aderen.

In het bijzonder is de liefde voor de vrijheid bij beide volkeren een vrijwel alles beheersend beginsel.

Zo begon Bradley zijn toespraak onder meer met te zeggen, dat Amerika bij zijn defensiepolitiek niet van dag tot dag moet leven, maar het oog op de verre toekomst gericht moet houden. Strijdmachten zijn geen dingen, die men op korte termijn in een warenhuis kan bestellen. Bij hun voorbereiding en opbouw kan men niet van de hak op de tak springen.

Onze — de Amerikaanse — verdediging, moet zowel rekening houden met het internationale aspect van die verdediging, als met de eigen nationale belangen.

Onze soldaten, zeelieden en luchtmachtstrijdkrachtenmannen, moeten de Verenigde Staten de beste verdediging geven voor het geld dat wij er voor kunnen geven. Het is doodeenvoudig uitgesloten om er permanent een leger op na te houden, dat zó groot en zó machtig is, dat men er in elk voorkomend geval onmiddellijk de overwinning mee kan garanderen.

Wat wij wel kunnen — wat wij dan ook moeten doen — is, er een dusdanige strijdmacht op na houden, dat wij — als wij worden aangevallen — een catastrofe kunnen voorkomen. Bovendien moet die strijdmacht de basis zijn, waarop en waarom wij onze verdere strijdkrachten kunnen mobiliseren.

Na de tweede wereldoorlog demobiliseerden wij voor meer dan 90 %.

**Heden kunnen wij echter constateren, dat wij bij de nieuwe opbouw van onze strijdmachten een punt hebben bereikt, waarvan wij kunnen zeggen, dat er bij een eventuele aanval, geen vrees voor een catastrofe behoeft te bestaan!**

En wij gaan door om dat schild te verbeteren en te versterken.

Militair gesproken is de situatie volkomen reeds in ons voordeel veranderd!

Vier jaar lang kon Rusland agressief optreden, omdat ons de middelen tot afweer ontbraken. Maar dat land is nu in het defensief.

Toch moeten wij niet denken, dat daarmee alles is gewonnen. Zonder enige twijfel zal de spanning voortduren en onder geen voorwaarde mogen wij afwijken van onze thans aanvaarde politiek van nationale- en internationale veiligheid.

De Amerikaanse burger zal standvastig moeten zijn en zich veel zelfopofferingen moeten getroosten, om zijn vrijheid te houden.

Zijn moed en zijn doorzettingsvermogen zijn de beste waarborgen voor het vertrouwen dat zijn Europese vrienden in hem stellen.

Zij zijn de grootste garantie voor de vrede!

#### **Een vaste basis.**

Maar zelfs in ons land, met zijn enorme goudreserves, moeten wij er voor zorg dragen, dat wij niet te hoog gaan grijpen. Het leger mag geen „last” voor het volk worden.

Wij strategen, moeten plannen maken, waarbij wij rekening moeten houden met verre toekomstmogelijkheden. Dat moeten de politici, die ons de doelstellingen voor deze plannen geven en zorg moeten dragen dat zij financieel verwezenlijkt kunnen worden, óók doen. De belasting-

politiek moet ten aanzien van dit punt eveneens de blik ver vooruit werpen. Wij mogen bij de opbouw der strijdkrachten niet afhankelijk zijn van wisselende jaarbudgetten. Dan gaan wij inderdaad van de hak op de tak springen, dan wordt het een zeer inefficiënt en oneconomisch geheel. Zonder ook maar enigszins de normale economie geweld aan te willen doen — want daar moeten wij het allemaal van hebben — moeten de strijdkrachten niet afhankelijk zijn van een wisselend jaarlijks budget. Zij moeten vaste grond onder de voeten hebben. Dit is een zeer belangrijk militair probleem.

Daarnaast moeten wij evenwicht brengen tussen de drie grote delen van de strijdkrachten. Ik bedoel daar niet mee, dat zij alle drie even zwaar moeten zijn, of één van de drie evenzwaar als de beide anderen.

Het heeft geen zin om hier tot in details de sterkte der drie strijdkrachten te gaan bespreken. **Waar wij allen van overtuigd zijn is, dat wij ze alle drie — leger, vloot en luchtmacht — nodig hebben. Daarnaast weten wij evenzeer, dat wij vóór alles, in de allereerste plaats, een strategische luchtmacht moeten hebben, die sterker is, dan welke strategische luchtmacht ter wereld ook.**

Eeuwenlang heeft Engeland de wereld kunnen beheersen met zijn vloot. Het water neemt het grootste deel der wereld in. Wie in de tijd toen er nog geen vliegtuigen waren, dat water kan beheersen, was de baas op de rest van de wereld. De wereld — zowel water als land — wordt in zijn geheel met lucht omgeven. Wie de lucht beheerst, beheerst zowel land als water.

Niet alleen, omdat er meer water is dan land kon Engeland de wereld beheersen, maar ook omdat een vloot de juiste toepassing van de beginselen der strategie veel beter mogelijk maakt dan bij landstrijdkrachten het geval is.

Wat voor een vloot geldt, geldt nog in verhoogde mate voor de luchtstrijdkrachten.

Concentratie van krachten, verrassende inzet, manoeuvre mogelijkheid, de grootst mogelijke uitwerking in de kortste tijd, zij zijn door de luchtstrijdkrachten als het ware ideaal te verwezenlijken. Een vloot en een leger zonder strategische en tactische luchtstrijdkrachten zijn doodeenvoudig onbruikbaar. Onder alle omstandigheden moeten wij overal het luchtoverwicht hebben!

Daarnaast moeten wij in staat zijn, om de vijand voortdurend onder druk te houden. Hij mag onder geen voorwaarde gelegenheid hebben om zich van nederlagen te herstellen, hij mag niet op adem komen. Ook hier moeten wij steeds vooruitdenken. Bij het geven van de eerste klap moeten wij reeds de voorbereidingen voor het uitdelen van de tweede, volledig klaar hebben.

Gij moet altijd vooruitdenken, gij moet de tegenpartij steeds een slag voor zijn. De geest is scherper dan het zwaard. Bovenal moet gij breed denken.

**Het permanente leger moet „all-round” zijn.**

Het leger dat wij voortdurend onder de wapenen moeten hebben — om bij een aanval een catastrofie te voorkomen — moet van een buitengewone kwaliteit zijn.

Elke soldaat moet, bij wijze van spreken, in het te mobiliseren leger,



de rol van onderofficier kunnen vervullen. Die troepen moeten „all-round” zijn. Zij moeten oefenen in alle soorten terreinen, onder alle klimatologische invloeden en in alle voorkomende acties.

Het is in hoge mate kortzichtig als men er Divisies op na houdt, die alleen bekend zijn met het uitvoeren van amphibische- of luchtlandingsoperaties.

De macht, die wij permanent ter beschikking hebben, moet van alles op de hoogte zijn. Daarnaast moeten die troepen beschikken over het meest moderne materiaal wat er bestaat. Bovendien moet het geheel ultra-bewegelijk zijn, zowel tactisch als strategisch.

En als wij naast deze moderne slagkracht nog een behoorlijk getrainde algemene reserve hebben voor de uitbouw tot massalegers en een Nationale Reserve voor de bescherming van het binnenland, dan kunnen wij de toekomst met vol vertrouwen tegemoet zien.

De vraag is nu of wij dit systeem in werkelijkheid kunnen toepassen. Het is een groot probleem. Maar onze voorvaders hadden met even grote — zo niet grotere — problemen te kampen. En zij hebben ze steeds naar behoren weten op te lossen. De basis voor de oplossing van dit probleem ligt — wat het zuiver militaire gedeelte betreft — in de vorming van volkomen voor zijn taak berekend kader, zowel officieren als onderofficieren.

Tenslotte wees de generaal er op, dat een leger slechts dan waarde kan hebben, als het een afspiegeling is van het volk, waaruit het voortkomt. Leger en volk moeten een volmaakte eenheid vormen. Eén voor allen, allen voor één. De godsdienst en de politieke opvatting van de soldaat zijn van hem zelf, zij moeten onder alle omstandigheden van hem blijven. Daar mag geen invloed op worden uitgeoefend.

De generaal besloot met zijn jonge stafofficieren succes te wensen in hun bestaan en geluk in hun gezin. Hij eindigde met de woorden: Denkt er om, het volk en de strijdkrachten kijken naar u, wees steeds bij alles een voorbeeld!

Als wij — in alle bescheidenheid — op deze rede nog enig commentaar mogen leveren dan kunnen wij daarmee kort zijn. Het was in alle opzichten een redevoering van een „groot man”.

## NIEUWE UITGAVE

**NIEUWE DRENTSCHE VOLKSALMANAK**, zeven en zestigste jaar. Uitg. Van Gorcum & Comp. N.V. Assen, Prijs f 4.50.

De uitgevers waren zo vriendelijk ons een exemplaar van deze aloude almanak toe te zenden en wij voldoen gaarne aan het verzoek om hier de aandacht van onze lezers, in het bijzonder de Drenten onder hen, op te vestigen. Onder verscheidene artikelen van regionaal belang trof ons dat van Mr J. Linthorst Homan „Wat was Uffelte?”, dat sluit met de woorden:

„Intens jammer, dat juist dit gebied „door de verwoestingen der Duitse wan-

„daden in de jaren van de tweede wereld-  
„oorlog zo heeft moeten lijden. Wanneer  
„dat lijden dan nog voert tot het verlie-  
„zen, van een groot stuk der dorpjes aan  
„een oefenterrein voor ons leger, dan zal  
„ieder dat uit nationaal oogpunt aan-  
„vaarden, doch het voor de Uffelters zelf  
„en ook voor de typische zijden hunner  
„historie in het kader van het Drentse  
„rechtsgebouw diep betreuren.”

Wij waarden dit sympathieke woord, doch tekenen hierbij aan, dat schr. zich dit verlies n.o.m. te somber voorstelt. Wij zijn overtuigd, dat het worden tot militair oefenterrein niet de gevolgen zal hebben die schr. hiervan vreest. C.

# NAAR DE UITVOERING VAN HET MDAP

*door F. C. SPITS, Reserve-Kapitein der Infanterie,  
werkzaam bij de Legervoortlichtingsdienst*

Zoals wij in de economische sfeer langzamerhand gewend zijn geraakt aan het gebruik van een hele reeks afkortingen en letterwoorden als EHP, ECA, OEEC, etc, zo zullen we ook voor wat het militair-politieke betreft op de duur moeten wennen aan een reeks van dergelijke termen, die in ieder geval het voordeel hebben, dat zij voor het gehele Westen gangbaar zijn. Een van deze termen is MDAP — Mutual Defense Assistance Program, te vertalen door het Program voor Wederzijdse Defensieve Bijstand. De term is tamelijk recent, want het is nog niet zo lang geleden, dat men algemeen sprak van MAP — Military Assistance Program.

Aan deze naamsverandering ligt een bepaalde gedachte ten grondslag. Immers het brengt tot uitdrukking, dat we de Amerikaanse hulp niet moeten zien als een steunverlening aan Europa, als een versterking van de verdediging der Europese landen afzonderlijk. Veeleer moeten wij ervan uitgaan, dat het program een maatregel is, die aan de verdediging van het gehele Westen ten goede komt. Deze verdediging moet dan worden opgevat als een collectiviteit, waaraan alle landen bijdragen voorzover dat in hun vermogen ligt. De Verenigde Staten gaan daarbij voorop en stellen door hun bijdrage, die er voor een deel op gericht is de wapenproductie der afzonderlijke landen te stimuleren, de andere landen in staat hun eigen bijdrage tot de gezamenlijke verdediging te vergroten.

## **MDAP en Atlantisch Pact.**

Een veelverbreide mening is dat het MDAP eigenlijk een program van uitvoering is van het Atlantisch pact. Deze mening is onjuist. Tussen beide — pact en program — bestaat geen enkel formeel verband. Dat wij beide als afzonderlijke activiteiten moeten zien blijkt b.v. uit het feit, dat de administratie van het program niet is opgedragen aan de „Supply Board” van het Atlantisch pact maar aan een afzonderlijke, daarvoor in het leven geroepen organisatie, die onder leiding staat van de voormalige ambassadeur van de Verenigde Staten in Argentinië, James Bruce. Voor Europa is het toporgaan van deze organisatie de z.g. Coördinatie-commissie (European Coordinating Committee — ECC) die te Londen zetelt en die vertegenwoordigers van de Amerikaanse departementen van Buitenlandse Zaken en Defensie omvat, alsook een vertegenwoordiger van de ECA. Deze laatste heeft tot taak erop toe te zien dat er tussen de economische en de militaire inspanning het juiste evenwicht wordt bewaard en dat de door het program gestimuleerde wapenproductie niet tot nadeel zal zijn van de productie in het algemeen. Hoofd van deze Coördinatie-Commissie is de Amerikaanse ambassadeur te Londen, Lewis Douglas. Hij zal ten aanzien van het Militaire Program ongeveer dezelfde positie innemen als Averell Harri-man ten aanzien van het Economisch Herstelprogram.



Verder blijkt dat het MDAP meer is dan alleen maar een herstel-program voor Europa. Het dient er niet alleen toe de Atlantische pactgenoten militair weer op de been te helpen. Het is tevens een program voor hulpverlening aan landen die geen deel uitmaken van het Atlantische pact. Griekenland, Turkije, Iran, Korea en de Philippijnen zullen eveneens — en wel voor een bedrag van ongeveer 300 miljoen dollar — in de Amerikaanse hulp delen.

#### **De wettelijke bekrachtiging.**

De 6e October 1949 werd het MDAP, na langdurige deliberatiën in het Huis van Afgevaardigden en in de Senaat, door de handtekening van de President der Verenigde Staten tot wet verheven. Het ontwerp was ingediend op de 25e Juli, de dag waarop het Atlantische pact door de Verenigde Staten geratificeerd was, en het had de eindstreep gehaald. Maar tevoren was het door een aantal amendementen niet onbelangrijk gewijzigd. Deze betroffen in de eerste plaats een in het ontwerp neergelegde bevoegdheid van de President om zonder autorisatie van het Congres de militaire steun uit te breiden tot elk land, dat er in de toekomst om zou vragen. Dit ging het Congres te ver. Het achtte een dergelijke machtsuitbreiding van de President excessief. Het gevolg was dat een felle agitatie ontstond, welke zich dus niet richtte tegen het hulpprogram als zodanig, maar die de oude tegenstelling tussen Congres en President, tussen wetgevende en uitvoerende macht, naar voren bracht.

De regering zwichtte voor de dus ontstane tegenstand, evenals ten aanzien van een ander punt. Dit betrof het totaal-bedrag der te verlenen hulp, dat oorspronkelijk op 1.450 miljoen dollar was gesteld. Na een aanvankelijke drastische verlaging van dit bedrag door het Huis van Afgevaardigden werd tenslotte een compromis bereikt, waardoor beide Huizen het eens werden over een totaal van 1.314 miljoen dollar. Hier van zou een milliard dollar bestemd zijn voor de Atlantische pactgenoten, waarvan er acht voor het ontvangen van steun in aanmerking wensten te komen. De niet-ontvangende landen waren: Canada, IJsland en Portugal.

#### **De voorwaarden voor de uitvoering.**

Zo was dan het tijdstip aangebroken om met de uitvoering van het program te beginnen. Maar tevoren zou nog een tweetal voorwaarden vervuld moeten worden. De eerste voorwaarde betrof de afsluiting van een met elk der ontvangende landen overeen te komen tweezijdig verdrag. In dit verdrag zouden de beginselen worden neergelegd volgens welke de hulp zou worden verleend. En vervolgens — en deze voorwaarde betekende een zekere pressie op de Europese pactgenoten om het snel met elkaar eens te worden — zou er een gemeenschappelijk plan moeten komen voor de verdediging van het Atlantische gebied. Zolang deze beide voorwaarden niet vervuld zouden zijn, zou er — ten behoeve van voorbereidende werkzaamheden — niet meer dan een tiende deel van het totale bedrag van één milliard besteed mogen worden.

Om nu aan deze beide door het Congres gestelde condities te kunnen voldoen heeft men een maand of vier nodig gehad. De 27e Januari was men met alles gereed. Zowel aan het verdedigingsplan als aan de bilaterale verdragen werd op die dag de laatste hand gelegd.

### **Het Verdedigingsplan.**

De minste moeite schijnt de vervulling van de tweede voorwaarde te hebben opgeleverd, de opstelling van een „master defense plan” voor het Atlantische gebied. Door de betrokken organen in de Atlantische hiërarchie werden de gereed gemaakte aanbevelingen achtereenvolgens behandeld en al dan niet gewijzigd(?) goedgekeurd door de Permanente Groep (de Chefs van Staven van de Verenigde Staten, Engeland en Frankrijk) in een bijeenkomst op 28 November j.l. te Parijs, door het Militaire Comité (de gezamenlijke Chefs van Staven) op 29 November te Parijs en vervolgens door de Defensie Commissie (de Ministers van Defensie) in haar tweede zitting op 1 December eveneens te Parijs. De 6e Januari d.a.v. kwam de Noord-Atlantische Raad (de Ministers van Buitenlandse Zaken, c.q. hun vertegenwoordigers) te Washington bijeen, die in hoogste instantie aan het door de Defensie Commissie aanbevolen plan zijn goedkeuring hechtte. Nu ontbrak nog slechts de sanctie van de President der Verenigde Staten, welke gegeven werd op dezelfde dag, dat men tot ondertekening van de bilaterale verdragen kon overgaan, de 27e Januari j.l.

### **De Bilaterale Verdragen. (Mutual Defense Assistance Agreements).**

Het is de afsluiting van deze bilaterale verdragen, die nogal wat moeilijkheden heeft gegeven en die oorzaak is geweest, dat men met het tijdschema een aantal weken ten achter is geraakt. Begin November is men met de onderhandelingen van wal gestoken en omstreeks de tijd, dat de Noord-Atlantische Raad bijeenkwam om het strategische plan goed te keuren — begin Januari dus — waren de onderhandelingen met vrijwel alle ontvangende landen tot een goed einde gebracht. Slechts tussen Engeland en de Verenigde Staten wilden de bespreking niet vlotten. Reeds in de tweede helft van December bleek, dat er min of meer ernstige meningsverschillen waren ontstaan, die — volgens persberichten — de volgende kwesties omvatten.

De te leveren wapens, alsook de met Amerikaanse machinerieën te produceren wapens zouden behoudens toestemming der Verenigde Staten niet voor andere doeleinden gebruikt mogen worden dan voor de verdediging van het Atlantische gebied. Dit zou in het bijzonder voor Engeland met zijn vele verplichtingen in het Midden en Verre Oosten kwalijke gevolgen kunnen hebben. Het vreesde dan ook of moeilijkheden met de standaardisering van zijn strijdmacht of wel een zekere pressie ten aanzien van het in de overzeese gebieden te voeren beleid. Vandaar dat er niet het minste enthousiasme was om zich voor een betrekkelijk geringe hulp aan handen en voeten te binden. Het schijnt, dat de Engelse ambassadeur, Sir Oliver Franks, in Washington nogal hoog van de toren heeft geblazen en o.a. gezegd heeft: „Indien gij Amerikanen ons met dergelijke condities aan boord komt, dan zien wij van Uw aanbod af. Dan zullen wij de aangeboden wapens met dollars kopen, liever dan dat wij ze met zoveel voorbehoud van U krijgen.”

Er zijn daarnaast ook andere bepalingen, waartegen de Engelsen zeer ernstig bezwaar hebben gemaakt. Zo zou in de Amerikaanse ontwerp-overeenkomst de bepaling zijn opgenomen, dat de Verenigde Staten als tegenprestatie voor hun wapenhulp voorrang zouden krijgen bij de levering van strategisch belangrijke grondstoffen. Waar de Engelsen nu



bezwaar tegen hadden, was, dat zij deze grondstoffen in het vervolg zouden moeten leveren, zonder er behoorlijke prijzen voor te kunnen bedingen, m.a.w. dat hun partners niet meer bereid zouden zijn deze grondstoffen op commerciële basis af te nemen, omdat zij ze als een tegenprestatie zouden beschouwen. Dit zou dan een grote streep door de Engelse rekening zijn, want de verkoop van tin en rubber is voor Engeland een zeer belangrijke dollarbron.

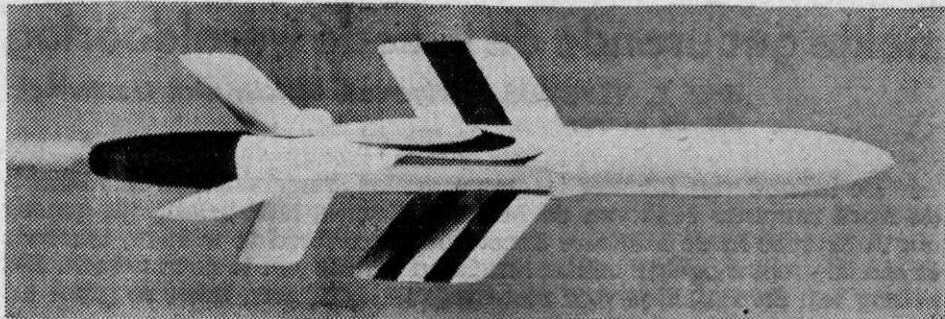
Een andere bepaling die voor Engeland en trouwens ook voor andere landen moeilijk te verteren is, is dat er een vrij groot aantal militaire missies naar Europa gezonden zou worden, die er op moeten toezien, dat met de geleverde wapens behoorlijk wordt geoefend en dat de gelden, die Amerika in de Europese wapenproductie steekt zo economisch mogelijk besteed worden. Ook tegen deze onvermijdelijke maatregel is vooral van Engelse zijde nogal wat tegenstand gekomen.

Inmiddels is uit de gepubliceerde tekst van de grotendeels gelijk-luidende verdragen wel gebleken, dat de Amerikanen bereid zijn geweest wat water in de wijn te doen. Men is het eens geworden over een voor allen bevredigende formulering, volgens welke aan het economisch herstel opnieuw voorrang zal worden gegeven, — ook dit was een door de Europese landen gestelde eis — en waarbij geen bezwaar werd gemaakt tegen levering aan derden van eigen fabrikaat, ook wanneer dit voor een deel met behulp van Amerikaanse grondstoffen vervaardigd zou zijn. Verder werd in het verdrag niet gestipuleerd op welke wijze de tegenprestatie in de vorm van strategische grondstoffen geregeld zou worden. En wat de militaire missies betreft, zij zullen tot een minimum worden beperkt en van zo gering mogelijke omvang zijn. Naar men aanneemt zullen zij voor de meeste der ontvangende landen uit niet meer dan een twintigtal deskundigen bestaan.

Zo zal dan na de ratificatie van de bilaterale verdragen de levering op basis van het verdedigingsplan kunnen beginnen. Het is al met al een tamelijk langdurige geschiedenis geworden, wat op zichzelf weer niet zo verwonderlijk is, want de problemen die met de uitvoering van het program samenhangen, zijn gecompliceerd en bovendien, voor wat de omstandigheden betreft, zonder precedent. Slechts de militaire hulpverlening, die tijdens de laatste wereldoorlog onder de leen- en pachtwet plaats vond, geeft enig vergelijkingsmateriaal. Maar hier waren het juist de omstandigheden, die tot versnelde actie dreven, waarbij alle problemen teruggebracht werden tot hun meest eenvoudige vorm. Toen na de val van Frankrijk de regering der Verenigde Staten opdracht gaf alle legervoorraden, die maar enigszins gemist konden worden te inventariseren en gereed te maken voor verscheping, ontstonden er niet geringe moeilijkheden over de vraag of deze actie tegenover het Congres verdeigd zou kunnen worden. De toenmalige Staatssecretaris van Oorlog, Woodring, durfde de verantwoording niet aan en diende zijn ontslag in. Het was toen Johnson, de tegenwoordige Staatssecretaris van Defensie, die in zijn plaats trad en die als fungerend Staatssecretaris de actie door-dreef. Hij had daarbij geen andere machtiging dan een mondelinge toezegging van President Roosevelt, dat deze voor gratie zou zorgen wanneer het Congres hem, Johnson, in staat van beschuldiging zou stellen. En binnen een week was het materiaal naar Engeland onderweg! <sup>1)</sup>

1) William Frye, Marschall-Citizen Soldier, New York, 1947, pag. 277.

## EEN GELEID PROJECTIEL, VAN VLIEGTUIG TOT VLIEGTUIG



In de Amerikaanse pers wordt de laatste tijd veel gewag gemaakt van het eerste geleide projectiel dat gebruikt kan worden van vliegtuig tegenover vliegtuig. Het projectiel „Firebird” — geregistreerd als XAAM A-1 (experimental, air to air missile, Air Force, model 1) — werd ontwikkeld in de fabrieken van de RYAN AERONAUTICAL CY te San Diego. De ontwikkeling vorderde meer dan 2 jaar en de kosten bedroegen 2 miljoen dollar.

De Firebird is uitgerust met een z.g. boostrocket — de aanjager — die, nadat het projectiel gelanceerd is, zorgt voor de eerste voortstuwing. Nadat de maximum snelheid bereikt is verliest de Firebird de boostrocket en wordt hij verder voortgedreven door de vluchtraketten. Het projectiel is vervaardigd uit een aluminium legering en plastic en voert één grote explosieve lading met zich; de lengte bedraagt  $\pm 3$  m, na het afvallen van de boostrocket  $\pm 2,30$  m, de diameter is 15 cm, terwijl de spanwijdte van de vleugels ongeveer 0,90 m bedraagt.

De Firebird wordt gelanceerd door een straaljager; op het ogenblik dat de boostrocket zijn voortstuwende taak aanvangt heeft het projectiel dus reeds een formidabele aanvangssnelheid. Het moedervliegtuig zal lanceren wanneer het zelve (c.q. met behulp van haar eigen radarinstallatie) de positie van het vijandelijk doel (vliegtuig!) heeft bepaald.

Na het lanceren vervolgt de Firebird zijn weg naar het doel met behulp van zijn eigen ingenieus radar-navigatie hersen apparaat. Zodra de Firebird binnen een bepaalde afstand van het doel komt explodeert hij.

Hoewel men blijkbaar zeer gunstige resultaten heeft bereikt met de Firebird, zal men waarschijnlijk niet tot serieproductie overgaan doch van de verkregen resultaten gebruik maken bij de ontwikkeling van een nieuw type. dT.

### Verdediging van vliegbases

Het Britse Air Ministry en War office zijn overeengekomen dat in de toekomst de rifle- en anti-aircraft squadrons voor de vliegveldverdediging in Engeland en overzee, alsmede de armoured carsquadrons voor de Middle East Air Force en de British Air Forces of Occupation (in Duitsland) een eigen onderdeel zullen vormen van het R.A.F. Regiment.

Het is een verheugend teken dat ook in Nederland aan de problemen van de verdediging van vliegbases meer en meer aandacht wordt geschonken. En terecht! Na het artikel van de hand van de majoor der genie C. Schep in het laatste Novem-bernummer van de Militaire Spectator, wijdt de luit.-kol. M. A. Smeenk thans in het 4e nummer van „Onze Luchtmacht” een interessante beschouwing aan de vliegbasisverdediging, waarbij hij als uitgangspunt aanneemt dat het doel van de vliegbasisverdediging is om het strijdmiddel der Luchtmacht, het vliegtuig, in de gelegenheid te stellen zijn uitermate belangrijke taak te vervullen.

Het is wellicht nuttig om op deze plaats eens de aandacht te vestigen op het drie-maandelijkse orgaan van de vereniging „Onze Luchtmacht”, waarvan het 4e nummer van de 1e jaargang in Januari is verschenen.

De inhoud is zeer gevarieerd, hoewel het zwaartepunt uit de aard der zaak op de militaire luchtvaartonderwerpen ligt. Doch ook deze onderwerpen zijn voor de niet-luchtvaartdeskundige leesbaar en bevatten tal van interessante gegevens. Speciaal ook officieren en aspirant-officieren van de andere wapens vinden in dit orgaan menig artikel dat hun noodzakelijke kennis op luchtvaartgebied ten goede zal komen. Daarom mag „Onze Luchtmacht” op de leestafel in de mess niet ontbreken! dT.



# De strategische en tactische invloed van ziekte gedurende de tweede wereldoorlog

door S. VINTURA, *Dirigerend Officier van Gezondheid der 3e klasse*

De inhoud van dit zeer leerzame artikel, verschenen in het Maart- en April nummer 1949 van de *Military Review*, leek belangrijk genoeg om in extenso in de *Militaire Spectator* gerefereerd te worden, teneinde er een zo groot mogelijk aantal officieren kennis van te doen nemen. Het belang van dit artikel is voor niet-medische officieren zeker zo groot als voor de officieren van gezondheid.

De schrijver, Dr. John E. Gordon, is als Kolonel van het Medical Corps van het Amerikaanse leger, Chef geweest van de afdeling Preventieve Geneeskunde in de staf van de Chief Surgeon in de Europese sector en is thans Hoogleraar in de Preventieve Geneeskunde en Epidemiologie aan de Harvard School of Public Health te Boston.

Schrijver begint met te constateren, dat er behalve de moed en het beleid van de soldaat in het gevecht nog andere invloeden zijn, die in sterke mate het resultaat bepalen, in de moderne oorlog. Ziekte en letsel en de hoedanigheid van de medische zorg vormen een van die factoren.

Dat handhaving van de gezondheid der troepen een van de onderdelen der commandovoering is, wordt reeds lang als vaststaand aangenomen; dit betekent sinds een halve eeuw echter niet alleen behandelen, doch in even sterke mate voorkomen. Voorkomen niet alleen van ziekten, maar tevens van de gevolgen der ziekten en verwondingen, dus een zo goed mogelijke revalidatie, teneinde de beschikking te hebben over een zo groot mogelijke mankracht. Behandeling en preventie zijn in de practijk niet scherp gescheiden, integendeel, zij vormen een harmonisch geheel.

Commandant en officieren van gezondheid dienen elkaar te begrijpen en te steunen. Het verzuim van een commandant, de medische risico's op hun juiste waarde te schatten, kan even kostbaar zijn als bv. het verkeerd beoordelen van de vijandelijke vuurkracht. De commandant dient dus op de hoogte te worden gehouden van de medische zaken en de officier van gezondheid van de militaire aangelegenheden.

Is de behandeling der zieken en gewonden een zuiver medische zaak, bij de preventie zijn vele diensten betrokken o.a.: de Genie voor wat betreft de voorziening van drinkwater, riolering en vuil afvoer; de Dienst van de Kwartiermeester-generaal voor wat betreft voeding en juiste kleding; de geestelijke verzorgers ter handhaving van het moreel; enz. Hier bestaat dus in grote mate samenwerking tussen de Geneeskundige en andere diensten.

## **Classificatie der militaire verliezen.**

Er worden drie categorieën onderscheiden.

1. Gevechtsverliezen;
2. Letsels, niet door gevecht veroorzaakt (non-battle injuries);
3. Verliezen door ziekte.

Onder 2 vallen verkeersongevallen, verwondingen tijdens de opleiding, ook de loopgraafvoet (trench foot) e.a. 1 en 3 spreken voor zichzelf.

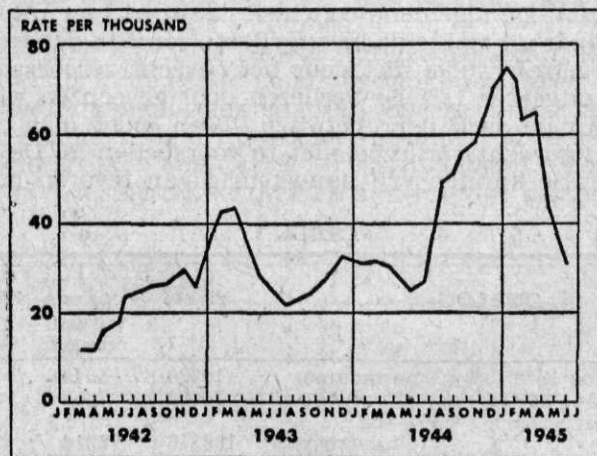
De maat der verliezen wordt door drie waarden bepaald:

A. Mortaliteit. Het aantal sterfgevallen voor een bepaalde oorzaak, per eenheid van sterkte en tijd, resp. 1000 man en een jaar. De mortaliteit geeft verliezen aan, die niet te herstellen zijn.

B. Morbiditeit. Geeft het aantal opnamen in hospitalen en ziekenverblijven aan voor een bepaalde aandoening, per 1000 man per jaar. Onder deze morbiditeitscijfers vallen niet allen, maar slechts zij, die ernstig genoeg ziek zijn om opgenomen te worden. Toch zijn deze cijfers zeer goed bruikbaar en beter nog dan in de burgermaatschappij, daar de registratie zo goed is. De duur van de aandoening, de te verwachten mortaliteit en de mogelijkheid van volkomen herstel moeten in oogen-schouw worden genomen, wanneer men de morbiditeit als een factor die invloed heeft op tactische en strategische operatiën wil gebruiken.

C. De troepencommandant vindt het dagelijks verzuim de meest waardevolle index voor de gezondheidstoestand der troepen, dit is het verzuim door ziekte of letsel per 1000 man per dag.

#### Verzuim.

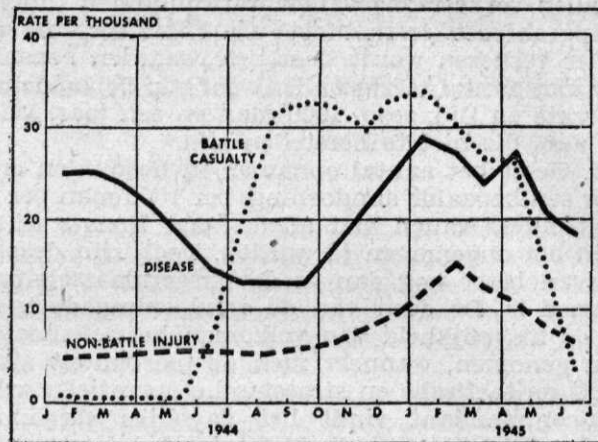


Afb. 1

Afb. 1 geeft een beeld van het gemiddelde dagelijkse verzuim per 1000 man, ten gevolge van medische oorzaken per maand opgegeven, van Februari 1942 t.m. Juli 1945, voor de Amerikaanse troepen in Europa. Wanneer wij begin 1942 buiten beschouwing laten, omdat de geringe sterkte geen juist beeld geeft, zien wij, dat er een top is bij het begin van ieder jaar en minimum waarden in de zomer. De oorzaak ligt hoofdzakelijk bij de verkoudheidsziekten. De variaties van jaar tot jaar zijn niet groot. In de tweede helft van 1944 is er echter een sterke stijging, samenvallend met de veldslag in Europa.

Afb. 2 laat de samenstellende componenten van de kromme in figuur 1 afzonderlijk zien, van Januari 1944 t.m. Juli '45. De ziektekromme is voor 1944 en 1945 ongeveer gelijk. De verliezen door letsels,





Afb. 2

niet veroorzaakt door gevechten, vertonen in 1945 een top, hoofdzakelijk aan loopgraafvoet te wijten. De grootste invloed is afkomstig van de gevechtsverliezen. De algemene conclusie die men hier uit kan trekken is, dat jaar in jaar uit ziekte de belangrijkste oorzaak der verliezen is. De verliezen door letsels welke niet door het gevecht veroorzaakt zijn, zijn veel geringer, ongeveer 1/5. De verliezen door gevechten wisselen sterk, afhankelijk van de aard der operatiën. Toch moet men niet denken, dat het aantal gevechtsverliezen niet te voorspellen is. De verliezen bij een grote operatie kunnen vrij nauwkeurig van tevoren berekend worden.

TABEL I

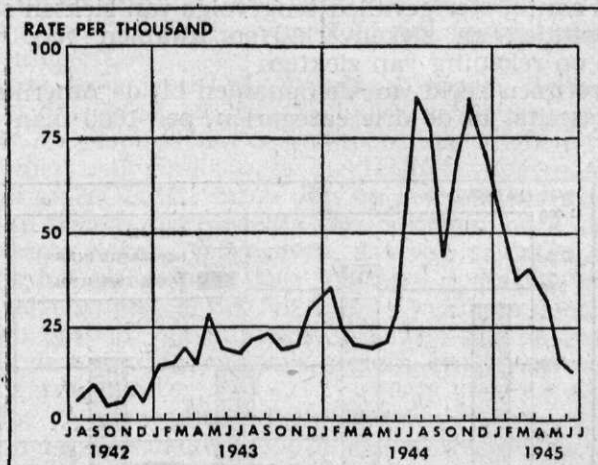
OORLOG	STERFGEVALLLEN			
	ziekte	oorlogs- verwon- dingen	ziekte	oorlogs- verwon- dingen
Mexicaanse oorlog 1846—47 (Amerikaans)	10986	1549	7.03	: 1
Krim-oorlog 1854—56 (Frans)	70000	7500	9.33	: 1
Amerikaanse Burgeroorlog 1861—65 (Unie-troepen)	186216	76216	2.44	" 1
Deense oorlog 1864 (Duits)	310	738	0.42	: 1
(Deens)	820	1446	1.57	: 1
Pruisisch—Oostenrijkse oorlog 1866 (Duits)	5219	4008	1.30	: 1
Frans—Duitse oorlog 1870—71 (Duits)	14904	17225	0.86	: 1
Russisch—Turkse oorlog 1877—78	80000	20000	4	: 1
Chinees—Japanse oorlog 1894—95 (Japans)	15350	1311	12.09	: 1
Spaans—Amerikaanse oorlog 1898 (Amerikaans)	4795	379	12.65	: 1
Philippijnse opstand 1898—1902 (Amerikaans)	4409	1936	4.26	: 1
Boeren-oorlog 1899—1901 (Engels)	11377	6425	1.77	: 1
Oorlog in Z.W. Afrika 1904—05 (Duits)	689	802	0.86	: 1
Russisch—Japanse oorlog 1904—05 (Japans)	21802	58257	0.37	: 1
(Russisch, behalve Port Arthur)	18830	23008	0.82	: 1
Eerste Wereldoorlog 1914—18 (Frans)	1750000	924700	1.89	: 1
(Duits)	155013	1531048	0.1	: 1
(Amerikaans, alle troepen)	58119	50385	1.11	: 1
( " expeditionaire macht Europa)	21314	50385	0.42	: 1
Tweede Wereldoorlog 1939—45				
(Amerikaans-Europese Sector)	1432	122384	0.012	: 1

### Ziekte als een factor in militaire operatiën.

Het is algemeen bekend, dat ziekte als een oorzaak van dood en ongeschiktheid, in de laatste halve eeuw een veel geringere rol is gaan spelen in de oorlogen. Het is echter nog niet zo algemeen bekend dat deze veranderingen zowel van kwalitatieve als van kwantitatieve aard zijn.

Uit tabel no. 1 blijkt, dat in de laatste 100 jaar de verhouding tussen doodsoorzaken tengevolge van ziekte en die tengevolge van gevechtsverwondingen sterk veranderd is in het voordeel van de ziekte. De verhouding van 4 : 1 was heel gewoon in de vorige eeuw. In 1864, tijdens de oorlog tussen Denemarken en Duitsland en Oostenrijk, viel de verhouding voor het eerst ten gunste van de ziekte uit, 0.42 : 1, waarbij alle omstandigheden gunstig waren: kleine legers, goede verbindingen en gunstige omgeving. Toch is dit een merkwaardige gebeurtenis en als een keerpunt in de oorlogsgeschiedenis te beschouwen. In 1898 tijdens de Spaans-Amerikaanse oorlog bedroeg de verhouding 12 : 1. De wereldoorlog 1914—1918 was de eerste Amerikaanse ervaring, waarbij een gunstig resultaat bereikt werd bij het leger voor zover het in Europa vocht, n.l. 0.42 : 1. Dit is echter niet te vergelijken met de resultaten met de tweede oorlog waar voor de Amerikaanse troepen in Europa de verhouding 0.012 : 1 bedroeg.

De vooruitgang, die in de laatste tijd geconstateerd is bij het afnemen van ziekten, is in de eerste plaats te danken aan een betere beheersing van de acute infectie-ziekten. Niet alleen de mortaliteit is afgenomen, maar er komen duidelijk minder gevallen van deze ziekten voor. Dit heeft belangrijke kwalitatieve verschuivingen met zich mede gebracht. De niet-besmettelijke ziekten zijn nu veel belangrijker geworden.



Afb. 3

Uit afb. 3 blijkt, dat de frequentie hiervan in directe betrekking staat tot de militaire operatiën. In deze curve worden opnamen in hospitalen en ziekenverblijven voor neuro-psiatrie gevallen in



beeld gebracht bij de Amerikaanse troepen in Europa per 1000 man per jaar, maandelijks van Juli 1942 tot en met Juni 1945.

Vóór de invasie, toen slechts een klein gedeelte van de Amerikaanse strijdkrachten (de luchtmacht) in actie was, bedroeg het aantal opnamen wegens neuro-psychiatrische ziekten 7 % van alle opnamen. Direct na de invasie nam het aantal gevallen zeer sterk toe, als ware het een epidemie van een besmettelijke ziekte. In Juli 1944 was 1/4 der opnamen neuro-psychiatrisch. Toen de druk der stormaanvallen voorbij was, zakte het aantal gevallen even prompt als het gestegen was, ondanks het feit dat het hier een periode van actieve oorlogsvoering te velde gold, gekenmerkt door het voortsnellen door Frankrijk naar de Duitse grens. Het markante verschil was, dat hier een overwinnend leger snel en met succes oprukte tegen een vijand die weinig weerstand bood. De frequentie steeg weer scherp toen de aanval in November hervat werd, en een tweede top kwam voor tijdens de verbeterde verdediging gedurende de slag in de Ardennen. Daarna vond een gestadige afname plaats, ondanks het actieve offensief in Februari, Maart en April 1945, toen het Rijnland binnen gevallen werd en de rest van Duitsland werd bezet. De getallen waren toen niet veel hoger dan in de rustige tijd vóór de invasie.

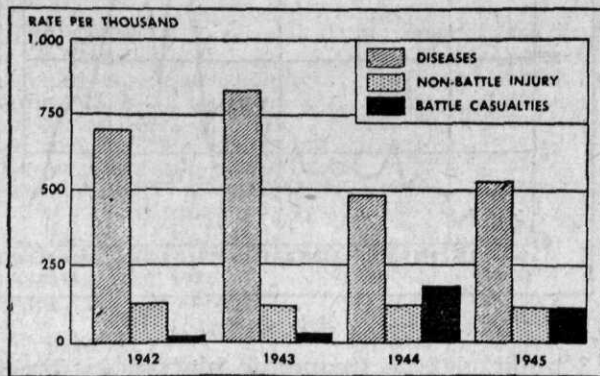
Een tekenend voorbeeld voor de verandering van de sterfte door ziekte is, dat er in Europa gedurende de gehele periode der operatieën vijf man meer stierven tengevolge van alcohol-vergiftiging, dan tengevolge van alle besmettelijke ziekten tesamen, t.b.c. en longontsteking inbegrepen.

Gemeten zowel naar mortaliteit als naar morbiditeit, is de invloed van de infectie-ziekten sterk afgenomen als factor van belang bij militaire operatiën.

#### Ziekten in de Europese sector.

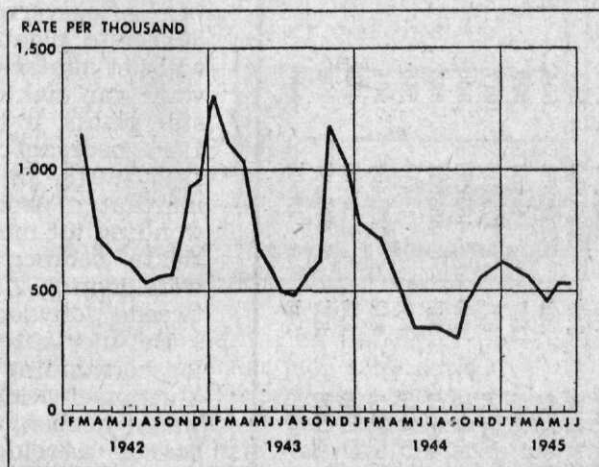
Nam het aantal sterfgevallen tengevolge van ziekten sterk af, opnamen in hospitalen en ziekenverblijven kwamen voor verreweg het grootste deel op rekening van ziekten.

Afb. 4 geeft een beeld van de opnamen bij de Amerikaanse troepen in Europa, gesplitst in de drie categoriën, per 1000 man per jaar, van



Afb. 4

Februari 1942 t.m. Juni 1945. Het grootste aantal kwam voor in 1943, als gevolg van een influenza-epidemie in de herfst. Van jaar tot jaar was er verder weinig verschil en toonden de militaire operatiën geen invloed op de aantallen. Het aantal door ziekte getroffen personen was groot, op elke twee militairen was er één, die ieder jaar een aandoening had, welke hem tijdelijk ongeschikt voor de dienst maakte.



Afb. 5

Afb. 5 toont de opnamen in hospitalen en ziekenverblijven voor alle ziekten bij het Amerikaanse leger in Europa, per 1000 man per jaar, van Februari 1942 tot en met Juni 1945. Men ziet een jaarlijkse top in de late herfst en vroege winter, die de overweldigende invloed van de verkoudheidsziekten aangeeft.

In de eerste twee jaren (in Engeland) waren de ziektecijfers in ieder opzicht bevreemdend. De clou is echter, zoals ook uit afb. 5 blijkt, dat tijdens het hoogtepunt van de veldtocht, die midden 1944 begon en vroeg in de zomer 1945 eindigde, de ziektecijfers, opgemaakt naar aanleiding van opnamen, lager waren dan op ieder ander moment van de oorlog. Door de gehele geschiedenis van oorlogen heen is dit juist de tijd van de meeste zieken. Toegegeven, dat vele soldaten zich niet ziek melden tijdens het hoogtepunt van militaire operatiën en vooral niet ten tijde van terreinwinst, is het feit, dat zo weinigen door ziekte buiten gevecht werden gesteld, het duidelijkste bewijs van de vooruitgang die geboekt is bij de sanering van het terrein en de uitvoering van de preventieve maatregelen.

Terwijl ziekte de eerste plaats innam onder de drie categorieën van oorzaken die ongeschikt maken voor de dienst, was het de minst belangrijke als doodsoorzaak. Het cijfer 0.5 per 1000 man per jaar sterfte door ziekte is onbelangrijk, wanneer het vergeleken wordt met het sterftecijfer door ziekte bij andere oorlogen gedurende de gehele geschiedenis.

Afb. 6 geeft een vergelijking tussen de aantallen doden tengevolge van oorlogsverwonding, ziekte en letsels die niet het gevolg zijn



TABEL II

	totaal gevallen per 1000 per jaar	1942		1943		1944		1945	
		gevallen per 1000	per jaar	gevallen per 1000	per jaar	gevallen per 1000	per jaar	gevallen per 1000	per jaar
Gehele leger	14120214	667	2047608	671	5163760	768	4550658	606	2358190
Vaste land U.S.A.	8578265	653	1699134	669	3793588	739	2261800	564	823743
Totaal Overzee	5541949	690	348472	679	1370172	860	2288858	654	1534447
Afrika-Midden-Oosten	12336	946	7783	1356	59073	1107	42468	896	14012
China-Birma-India	308806	929	5951	1046	45636	991	171716	1077	85503
Z.W. Pacific	1117120	926	55751	382	204267	1046	465289	840	391813
Middellandsche Zee	1148934	849	9618	451	406619	943	558051	846	174646
Zuid-Amerika	235832	676	84864	825	82748	684	46448	540	21772
Stille Oceaan	626954	600	72812	494	239851	813	221457	561	92834
Alaska.	155041	571	33564	668	71615	624	39766	478	10096
Europa	1735263	546	50881	700	221078	837	725437	492	737867
Noord Amerika	90663	534	27248	672	39285	548	18226	433	5904

van strijd, per 1000 man per jaar, voor de Amerikaanse troepen in Europa gedurende de eerste en tweede wereldoorlog.

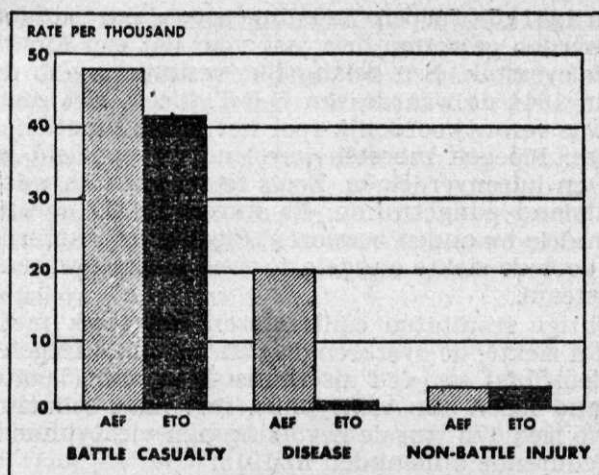
Men kan hier uit zien, dat het aantal doden tengevolge van oorlogsverwondingen op de eerste plaats blijft, terwijl het aantal doden tengevolge van ziekte op de laatste plaats is gekomen en 1/40 bedraagt van dat in 1917—1918. De verhouding mortaliteit door oorlogsverwonding tot mortaliteit door ziekte, bedroeg in de eerste wereldoorlog 2 op 1, in de tweede wereldoorlog 92 op 1.

De mortaliteit door oorlogsverwonding is ook iets afgenomen. Men zou verwachten hebben, dat het in de tweede wereldoorlog groter zou zijn geweest, daar het nu geen statische loopgravenoorlog gold, maar een open, actieve oorlogsvoering. Dat het aantal toch kleiner was, moet aan de betere geneeskundige verzorging worden toegeschreven.

Het aantal doden tengevolge van letsels niet door de strijd veroorzaakt, bleef relatief gelijk, ondanks de grotere gevaren van een veel sterker gemechaniseerde oorlogsvoering.

#### Ervaringen in andere sectoren.

Wat tot nu toe vermeld is, geldt alleen voor de Europese sector. Tabel 2 geeft een overzicht van ziekten (opnamen in hospitalen en ziekenverblijven) voor het gehele Amerikaanse leger, van Januari 1942 tot en met 1945. De eerste twee cijfer-



Afb. 6

kolommen geven het totale aantal en het cijfer per 1000 per jaar, de verdere kolommen idem voor ieder jaar afzonderlijk.

Het is duidelijk, dat verliezen door ziekte onderhevig zijn aan grote variaties, afhankelijk van de verschillen van het terrein, de heersende gevaren voor de gezondheid waaraan de troep bloot staat, en het voorkomen van bijzondere infectieziekten. Het stemt daarom tot tevredenheid, dat in 4 sectoren buiten de U.S.A., de cijfers beter waren dan in de U.S.A. zelf, al moet men rekening houden met de grotere weerstand van geharde troepen, die uitgezonden worden. In Europa, waar men de meeste troepen had, vond men op één na de beste cijfers.

De hoogste morbiditeit werd waargenomen in de Afrika-Midden Oosten-sector, direct gevolgd door China-Birma-India en de Z.W. Pacific. Een analyse van de oorzaken, die deze cijfers bepaalde, valt buiten het bestek van dit artikel. Een enkel resultaat dient echter vermeld te worden, daar het zo in het oog springend is. In de Europese sector, waar het aantal oorlogsverwondingen groter was dan op enige andere plaats, was de morbiditeit en de mortaliteit van tetanus (het grote gevaar bij deze verwondingen) kleiner dan in de U.S.A. zelf, duizenden mijlen van het slagveld verwijderd. Dit bijna ongeloofwaardige resultaat is te danken aan de immunisatie. Geen man verliet Amerika zonder onvatbaar gemaakt te zijn en grotere verliezen thuis deden zich voor doordat nog niet alle recruten ingeënt waren.

Bij de tweede wereldoorlog waren meer mensen betrokken en over een groter oppervlak, dan in welke oorlog ook in het verleden. Het grote succes, dat de Amerikaanse wapenen oogstten, is in belangrijke mate te danken aan de lage verliescijfers tengevolge van ziekte, die zonder weerga zijn in de geschiedenis. De omvang waarin ziekten op afzonderlijke krijgsondernemingen invloed hebben dient onderzocht te worden, ten eerste met het oog op strategische acties, ten tweede als een onmiddellijke tactische invloed.

#### **Strategische invloed van ziekten.**

Plannen om maatregelen tegen vlektyphus in Duitsland te nemen



werden reeds in 1941 ontworpen. Regelingen voor een „cordon sanitaire” langs de Rijn werden getroffen drie jaar voor dat één Amerikaanse soldaat deze rivier overstak. Een belangrijke verandering in de procedure trad op, toen in 1944 de waarde van D.D.T. bleek. Het commando van de legergroep was verantwoordelijk voor het juiste functioneren van het cordon sanitaire. Ploegen moesten gevormd en opgeleid worden voor het herkennen en luizenverdelgen. Zoals te verwachten was, werd vlektyphus in Duitsland aangetroffen. Er waren 17.000 gevallen. De uitbarsting was in drie maanden bezworen. Slechts drie Amerikaanse militairen werden door de ziekte aangetast, twee hiervan waren artsen van een verdelgingsteam.

Deze prachtige resultaten contrasteren wel sterk met 1918, toen men de aard van ziekte, de overbrenging en tegenmaatregelen ook reeds kende, zij het ook niet zo goed als thans. Meer dan 5.000.000 mensen alleen in Rusland leden aan vlektyphus, met naar schatting 2.000.000 doden. In Servië leed 1/5 van de bevolking aan vlektyphus met 150.000 sterfgevallen gedurende 6 maanden in 1915.

De mogelijkheid voor een dergelijke epidemie was in 1945 zeker groot. Dank zij de technische kennis die men de laatste jaren heeft opgedaan en de nieuwe middelen ter beheersing van die ziekte, was het resultaat echter geheel anders. Zorgvuldige voorbereidingen door de staven, behoorlijke bevoorrading met bestrijdingsmiddelen en een volledig inschakelen van de geneeskundige formaties te velde hebben tot een zeer goed resultaat geleid.

Van strategisch standpunt uit bezien, waren de gevallen onder het militaire personeel volkomen te verwaarlozen. Niemand overleed aan deze ziekte, die als een gesel onder de strijdkrachten bekend staat. Ook de militaire operaties werden er niet door beïnvloed. Het leger zelf leed geen verliezen en er werd geen beroep op gedaan ten behoeve van de burgerbevolking.

### **Het malaria probleem.**

In de Z.W. Pacific vormde malaria een even belangrijk strategisch probleem als vlektyphus in Europa. Ook hier waren maatregelen voorbereid, men had echter met gebrek aan scheepsruimte te kampen, zodat een keuze moest worden gedaan uit de verschillende soorten van bevoorrading, die zo uitviel, dat de troepen die deelnamen aan de vroege campagne op de Salomonseilanden en Nieuw-Guinea zonder voldoende anti-malaria middelen en opgeleide malaria-teams bleven. De gevolgen bleven niet uit. In het Zuidelijk areaal kwamen in Augustus 1943 693 malaria-gevallen per 1000 man per jaar voor. Vier Amerikaanse en twee Australische divisies waren gedurende meer dan zes maanden niet tot strijden in staat. Op een gegeven ogenblik werd meer dan 30 % van de ziekenhuisbedden door malariapatiënten ingenomen.

Toen de speciale teams en de benodigde voorraden aankwamen en een strenge malaria-discipline werd ingesteld, verbeterde de toestand aanmerkelijk, zodat tegen 1945 nog slechts 40 gevallen per 1000 man per jaar voorkwamen in de betere zônes.

De ernst van de toestand blijkt uit het feit, dat er tengevolge van malaria in de Z.W. Pacific in 1943 800.000 mandagen verloren gingen.

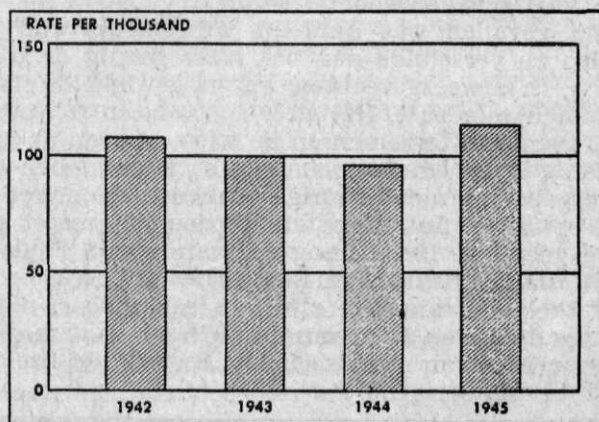
Dit is 25 % van alle verliezen door ziekte. In 1945 bedroeg dit percentage 5.

Aan dit strategische probleem werd dus uiteindelijk het hoofd geboden, echter niet dan na zware verliezen, die vermeden hadden kunnen worden.

Het principe bij het onder ogen zien van een probleem, waarbij de invloed van ziekte ter sprake komt, is een kwestie van hoe groot de sterkte is, die men kan handhaven; medische wapenen en voorraden kunnen daarbij even belangrijke overwegingen vormen als het aantal troepen dat ter beschikking kan worden gesteld, of de hoeveelheden munitie, rantsoenen en benzine.

#### Letsels welke niet door contact met de vijand worden veroorzaakt.

De ervaring in de Europese sector kan als beeld genomen worden voor de regelmaat waarmee verliezen van dit soort voorkomen. Er is weinig verschil in de verliezen, of het nu de training dan wel actieve operaties te velde betreft.



Afb. 7

Afb. 7 geeft een beeld van de opnamen voor deze letsels in hospitaal en ziekenverblijven in de Europese sector, per 1000 man per jaar, van Februari 1942 tot en met Juni 1945.

Het cijfer van 1944 was het gunstigste, ondanks de herfstcampagne in Frankrijk en belangrijke verliezen tengevolge van loopgraafvoet gedurende de laatste twee maanden van dat jaar. Het grote aantal in 1945 komt hoofdzakelijk op rekening van de loopgraafvoet, die een belangrijk percentage van deze letsels vormt en toch was het niet veel hoger dan in 1942, het eerste trainingsjaar.

Er worden meer mensen onttrokken door ziekte dan door deze letsels, 8 op 1 in het ongunstigste jaar, 5 op 1 onder de meest gunstigste omstandigheden (afb. 4). Het verschil is minder duidelijk op basis van verzuim, omdat bij ziekte het verzuim als regel korter is (afb. 2).

#### e. Vlaggen

Verliezen door letsels die niet het gevolg zijn van de krijg, kwamen



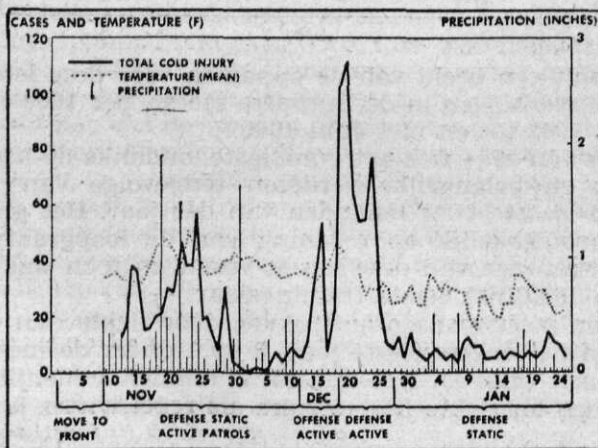
veevuldiger voor in de operatiesectoren dan in de U.S.A. zelf. De invloed van de omgeving was zeer markant. De Alaska-sector met een van de beste ziektecijfers, had het hoogste voor „non-battle injury”, terwijl daarentegen de China-Birma-sector met een ziektegetal van 929 per 1000 per jaar het laagsterecord van deze letsels vestigde met het cijfer 95.

Er moet nog eens de nadruk op gelegd worden, dat er geen directe vergelijking tussen diverse sectoren kan worden gemaakt op grond van deze grove waarden, omdat het terrein en de tactische omstandigheden sterk verschilden. Een belangrijke overweging is, dat dit toestanden zijn, die grotendeels voorkomen kunnen worden, hetgeen zeker geldt voor verkeersongevallen en loopgraafvoet.

### Loopgraafvoet.

In Attu, Casino en in de Europese sector vormde deze aandoening een strategisch probleem in de preventieve geneeskunde. Het is een begeleidend verschijnsel bij de krijgsv verrichtingen in vochtige koude. Gedurende een bepaalde week in November 1944 kwamen in een enkel leger te velde 3000 gevallen voor.

Het aantal gevallen was duidelijk afhankelijk van de tactische omstandigheden en verschilde dan ook naar gelang de troepen in het offensief waren, in afweergevechten waren gewikkeld, statisch, of uit het front genomen voor rust. Het weer speelde een rol, evenals kleding en uitrusting, soort van terreinen en de wijze waarop de troepen geleid werden. Bepaalde legers, divisies en zelfs bataljons leden buitensporige verliezen in vergelijking met naburige eenheden die onder dezelfde omstandigheden optraden. Infanteristen werden het meest getroffen n.l. 90 % van alle gevallen. Het belang hiervan wordt duidelijk wanneer men de gevechtssterkte beschouwt. Een verlies van 15.000 man aan loopgraafvoet lijkt het equivalent te zijn van een divisie, maar met 4000 infanteristen per divisie en 90 % van de verliezen in deze groep betekent het in feite het verlies van 4 divisies. Afb. 8 geeft het beeld van de ver-



Afb. 8

liezen van een infanterie-divisie met type van militaire operaties, temperatuur in graden Fahrenheit, neerslag in inches.

Drie keer in de loop van de tweede wereldoorlog vormde de loopgraafvoet een strategisch probleem en drie keer waren de verliezen ver boven de verwachting. De invasie van Japan zou een vierde maal betekend hebben. Verschillende Wapens en Dienstvakken hebben tesamen een plan uitgewerkt met betrekking tot kleding, bevoorrading, opvoeding van de soldaat en de organisatie van speciale „loopgraafvoet-eenheden”. Door de capitulatie van Japan behoefde dit niet beproefd te worden.

### **Samenvatting.**

De strategische invloed van ziekte op militaire operaties omvat de medische problemen, die steeds aanwezig zijn tengevolge van invloeden van de omgeving en ecologische factoren. Zij behelzen ziekten, zoals malaria, of letsels, zoals door ongevallen. Zij kunnen tijdelijk en ongevoerd zijn, maar nooit onverwacht. Toen de invasie in Juni 1944 begon, wist men, dat men in de herfst en winter moeilijkheden door loopgraafvoet zou krijgen, in een mate afhankelijk van de hiertegen te nemen maatregelen. Als voorbeeld voor ziekte geldt vlektyphus, voorkomend onder oorlogsomstandigheden in West-Europa, in vreedstijd niet.

Medische problemen van tactische aard hangen samen met de onmiddellijke toestand. Zij kunnen verreichend zijn, meestal echter gelocaliseerd. Zij vereisen steeds een snelle analyse en het nemen van specifiek gerichte tegenmaatregelen. De plotselinge influenza-epidemie van 1943 in Engeland is een voorbeeld van een uitgebreid tactisch probleem in de militaire preventieve geneeskunde. Meer gewone voorbeelden zijn het plotseling oplopen van het aantal ongevallen bij een bepaald onderdeel, abnormaal veel venerische infectie in een inschepingshaven, speciale ziekten in een installatie voor chemisch inpregneren. Dit zijn de dagelijkse problemen, analoog aan het burgerleven.

Het benutten van de geneeskundige dienst van een strijdmacht, om het hoofd te bieden aan de strategische en tactische problemen, door ziekten ontstaan, vereist meer dan een behoorlijke behandeling van gewonden en zieken, het is een questie van preventieve geneeskunde, bestaande uit het groepsprobleem van de militaire samenleving en de gezondheidszorg voor het individu. Het groepsprobleem gaat verder dan het beheersen van epidemieën van besmettelijke ziekten. De infecties worden steeds minder belangrijk, niet-besmettelijke ziekten (ongeval, letsels, loopgraafvoet, psychische afwijkingen) nemen vormen aan als van epidemieën. De gezondheidsproblemen van de individuele soldaat raken ook het groepsprobleem, daar zorg voor goede kleding, legering en voeding en psychologische factoren het ziektecijfer doet dalen. Veronachtzaming kan tot verliezen leiden, die een epidemisch karakter gaan aannemen.

Het grondprincipe bij het tot een minimum terugbrengen van de strategische en tactische invloeden van ziekte of militaire operatiën, berust op een beschermend onderhoud van mensen en machines. Dit is de preventieve geneeskunde in de eenvoudigste bewoordingen.



## NIEUWE UITGAVEN

**„ALBERT I—LEOPOLD III Vingt ans DE POLITIQUE MILITAIRE BELGE 1920—1940”** — Général van Overstraeten, Aide de camp de S.M. le Roi des Belges. Uitg. Desclee, de Brouwer en Cie., Amsterdam. Prijs f 17.50.

Hoewel de tweede wereldoorlog noch formeel noch in wezen een afgesloten periode is, verschijnen toch voor en na de getuigenissen van degenen, die in dit grote drama een rol hebben gespeeld.

Van Britse zijde noemen wij de werken van Montgomery en de mémoires van Churchill; van Amerikaanse zijde het boek van Eisenhower en de documenten van Hopkins, Roosevelt's rechterhand. Een waardig pendant hiervan vormt het „journal de paix et de guerre” van Generaal van Overstraeten.

Voor ons is dit te meer boeiend omdat onze eigen geschiedenis hier nauw mede is verweven en wij in het bijzonder over de militaire en diplomatieke voorgeschiedenis van de Meidagen een beeld krijgen, dat ons tot dusver nog niet werd geboden, ook niet in het eerste deel van het verslag der parlementaire enquête-commissie.

Generaal van Overstraeten bekleedde een post, die hem in staat stelt iets te vertellen wat de moeite waard is. In 1934 werd hij benoemd tot „Conseiller Militaire” van Koning Leopold III, met de instructie als verbindingsofficier op te treden tussen de Koning en het Ministerie van Landsverdediging. De omstandigheden leidden er evenwel toe, dat zijn werkzaamheden deze instructie verre te buiten zijn gegaan. Het feit, dat Koning Leopold III reeds in vreedstijd grote invloed op de buitenlandse betrekkingen en de landsverdediging uitoefende en 1 Sept. 1939 het daadwerkelijke opperbevel over het leger op zich nam, gaf zijn persoonlijke militaire raadsman een invloed, verre die van een „verbindingsofficier” te boven gaande. Geheel in het voetspoor van de verhouding tussen Koning Albert en Generaal Galet, werd de toestand dat de Militaire Raadsman de concipiërende figuur was, de Koning de beslissende en de Chef van de Generale Staf de uitvoerende (blz. 732). Het behoeft niet te verwonderen, dat Generaal van Overstraeten zelf van deze functie zegt, dat zij de meest delicate en ondankbaarste was, welke een officier kan toevalen.

Voor Nederlandse lezers ligt het zwaartepunt van het boek ongetwijfeld bij de publicatie van de besprekingen, die na de ambtsaanvaarding van Generaal Winkelman en tot de Meidagen van 1940 zijn gevoerd tussen de Koning—Opperbevelhebber (Generaal van Overstraeten) en het Nederlandse Opperbevel (Generaal Winkelman en diens Chef van de Staf Generaal van Voorst tot Voorst) door tussenkomst van de Belgische militaire attaché in den Haag Majoor Diepenrijckx en de Nederlandse militaire attaché in Brussel Majoor Doorman.

In het verslag van de parlementaire enquête-commissie worden deze besprekingen in het geheel niet genoemd (zie deel 1 a en b, hoofdstuk VI. Het voorgenomen kriegsbeleid t.a.v. de Peel—Raamstelling).

Deze besprekingen waren ingeleid door Generaal Winkelman, die 21 Febr. 1940 had doen weten, dat hij de door hem in Brabant aangetroffen toestand (Peelstelling met onaangeleunde vleugel bij Weert, bezet door 3 divisien en het gros van de Lichte Divisie) niet wenste te bestendigen en 2 oplossingen zag. Aansluiting langs de Z. Willemsvaart door sterke Belgische krachten ter vorming van een gemeenschappelijk front, in welk geval de Nederlandse O.L.Z. bereid was nog een legerkorps uit het Midden des lands naar het Zuiden te verplaatsen, of het terugtrekken van het gros der Nederlandse troepen ten Noorden van de grote rivieren.

Het Belgische standpunt was, dat de Peelstelling te lang en te zwak verdedigd was om het verantwoord te maken deze met sterke Belgische krachten te verlengen.

Bepleit werd een verdediging in de diepte met de hoofdweerstand in een nog aan te leggen sterke Nederlands—Belgische stelling in de lijn Heusden—Tilburg—Arendonck.

Overeenstemming werd niet bereikt en naar bekend, werd aan Nederlandse zijde tenslotte de oplossing gekozen, die Generaal van Overstraeten noemt „la solution egoïste”.

Het geheel toont overtuigend de ongenoegzaamheid der neutraliteitspolitiek, die de oplossing van dergelijke problemen deed uitstellen tot de ure des gevaars.

Nog een andere les valt voor ons uit

het boek te trekken, nl. hoe gevaarlijk het is een Krijgsmacht te vormen, die niet voldoet aan internationale maatstaven.

Voor 1940 sprak onze Regering steeds over de preventieve waarde van ons leger doch legde bij de vorming hiervan — wat betreft diensttijd, indeling beroepskader, bewapening enz. — steeds lagere maatstaven aan dan die in de omliggende landen golden. Het gevolg was, dat schr. van deze bespreking in 1937—1939 bemerkte dat de preventie ten aanzien van Duitsland nauwelijks bestond, omdat men een leger met minder dan tweejarige diensttijd en weinig beroepskader aldaar nu eenmaal niet voor vol aanzag.

Het boek van Generaal van Overstraelen leert ons — al is het niet aangenaam dit te lezen — hoe weinig onze vrienden ons telden. De Belgische militaire attaché meldt van ons gemobiliseerde leger 4 Nov. 1939 „le cadre des officiers hollandais est très médiocre”.

Maarschalk Pétain oordeelde in Nov. 1935: „Tout en ne reconnaissant aucune valeur militaire à l'armée néerlandaise,—”.

Al met al een boek, dat — al zullen niet alle Belgische interne kwesties hun interesseren — zeker verdiend door studerende Nederlandse officieren te worden gelezen. C.

**SLAG BIJ ARNHEM** door Th. A. Boeree.  
Uitg. J. Frouws — Ede, ingen. Prijs f 1.50.

Er is over de strijd bij Arnhem al heel wat geschreven. Maar bij al die literatuur misten wij toch tal van detailgegevens, die ons het juiste beloop van de slag duidelijk moesten maken. De grote strategie wordt eigenlijk altijd door de tactische uitvoering beslist. En de tactiek, dat is het werk van de gewone man — met al zijn mogelijkheden en moeilijkheden — op het slagveld zelve!

Het is de grote verdienste van dit boekje van 128 bladzijden, dat het ons het verloop van de strijd zeer nauwkeurig schetst. Tal van bijzonderheden worden vermeld. Duidelijke kaarten geven ons een zeer goed beeld van de situaties.

Het geheel is prettig geschreven. Het is voor een ieder — óók voor de niet-militair — volkomen begrijpelijk.

Wij kunnen de duizenden, die een bezoek brengen aan de Britse ere-begraafplaats bij Arnhem, waar zo talloos velen liggen, die hun leven voor de vrijheid — ook voor de onze — gaven, het lezen van dit boekje ten zeerste aanbevelen. De

machtige prestaties van deze helden — waarvan zovelen zonder naam — gaan daar voor ons leven. Voor hun opofferingsgezindheid, hun lijden en strijden, kunnen wij altijd diepe bewondering hebben, wij kunnen ons er pas een goed begrip van vormen, als wij hun prestaties van toen, nu nog als het ware van nabij kunnen volgen, ter plaatse waar zo is gestreden, zoveel moed ten toon is gespreid en zoveel is geleden.

Het boekje van de heer Boeree stelt ons daartoe op voortreffelijke wijze in staat. En dan kunnen wij ook de laatste regels begrijpen van het gedicht „Oosterbeek”, dat in het Airborne Journal „Pegasus” werd opgenomen en welke luiden:

„O not in vain they died by Arnhem  
bridge,  
And not in vain at leafy Oosterbeek  
ridge  
For now it is peace, and calm and still,  
The children play upon the wooded hill.”  
B. K.

#### **DIE VERSORGUNG FREMDER HEERE**

door G. Bühlmann, Uitg. Huber & Co, Aktiengesellschaft, Frauenfeld, Schweiz. Prijs Zw. fr. 24.—.

Met „Die Versorgung fremder Heere” verrijkt de Zwitserse Hauptmann Bühlmann de militaire literatuur met een uitgebreide en veelomvattende studie betreffende een aangelegenheid, waaraan in het militaire bestel nooit genoeg aandacht kan worden besteed. Schrijver heeft zich hierbij op een breed standpunt gesteld, aangezien hij niet alleen de in de verschillende legers ontwikkelde systemen van verpleging, aan- en afvoer en administratie en de organisatie van de daarmee belaste organen weergeeft, doch zijn beschouwingen — en dit niet in de laatste plaats — tevens wijdt aan de geografische ligging, de economische structuur en de productiemogelijkheden van het desbetreffende land.

Achtereenvolgens bespreekt schrijver het Duitse, Franse, Italiaanse, Engelse, Russische, Amerikaanse, Japanse en Chinese leger, daarbij aan de hand van talrijke voorbeelden uit de krijgsgeschiedenis aangevende, in hoeverre en om welke redenen de verzorgingsdiensten overwinning of nederlaag hebben beïnvloed.

Schrijver besluit zijn studie met een uitvoerige verhandeling betreffende de algemene aan- en afvoerproblemen, waarbij de mogelijkheden der verschillende transportmiddelen te land, te water en in de lucht afzonderlijk worden gezien.

B.



## Uit de BUITENLANDSE VAKPERS

### Het moreel tijdens voetmarsen

Wanneer er geen transport beschikbaar is, zegt het in de V.S. in 1949 verschenen „voorschrift voetmarsen”, moet de Infanterie zich te voet verplaatsen.

Ondanks de moderne snelle „druk op de knop” oorlogvoering, blijven de benen van de infanterist belangrijk en moet deze in staat zijn marsen te maken en daarna nog „fit” te zijn om te vechten of andere werkzaamheden te verrichten.

De individuele soldaat echter kan weinig invloed uitoefenen op het verloop van een mars. Het succes ervan hangt af van de leiders. Hun kennis van de factoren die een mars beïnvloeden, is beslissend voor de lichamelijke en geestelijke conditie van de soldaat.

Over de fysieke factoren is veel, over de niet minder belangrijke geestelijke factoren is minder geschreven. Zijn deze n.l. ongunstig, dan is het gevolg ontevredenheid, onenigheid, daling van de efficiënte uitvoering van de mars en vergroting van alle fysieke bezwaren, met andere woorden *laag moreel*.

De meeste Commandanten streven onvermoeid naar het verhogen van het moreel van hun eenheid. Bij voetmarsen wordt echter veel toegestaan of nagelaten wat het moreel doet dalen.

Hier volgt een lijstje waarop in het belang van het goede verloop van een mars, gelet moet worden.

1. Niet te vroeg aantreden vóór het uur van afmars. Formeer Uw afdeling kort voor de aanvang van de mars.

2. Voorkom stagnatie en oponthoud waarbij de man op de been blijft. Deze verhogen de vermoeidheid en bij lang „staan” koelt de man af, wordt stijf en komt moeilijk weer op gang.

3. Sta niet toe dat motorvoertuigen langs Uw colonne rennen en de mannen met stof en modder bedekken. Laat voertuigen alleen in matig behoorlijk tempo passeren en alleen dan, wanneer dit veilig kan geschieden. Deel daarom bij kop en staart van Uw colonne verkeersregelaars in.

4. Voorkom uitvallen. Het werkt aanstekelijk, fnuikt het doorzettingsvermogen van anderen en verlaagt het moreel. Daarom Pelotoncommandanten aan de staart van hun peloton.

5. Handhaaf een regelmatige pas, niets is vermoeiender dan onregelmatig marcheren. Wijs een onderofficier aan

om de pas aan te geven en controleer zijn tempo veelvuldig.

6. Marcheer niet over moeilijke wegen (tenzij voor trainingsdoeleinden) indien andere beschikbaar zijn. Verken de weg ter vermijding van stagnaties en bekort deze zoveel mogelijk indien ze onvoorzien toch optreden.

7. Denk aan drinkwater. Is dit niet langs de weg te verkrijgen, neem het dan op de voertuigen mede. Bij lange marsen tijdens warm en droog weer is per man per dag voor drinken en koken 3 gallons (ruim dertien en een halve liter) nodig.

8. Zorg er voor dat Uw mannen alleen de volstrekt noodzakelijke uitrusting dragen. Hebt gij transportmiddelen, gebruik ze dan om de man te ontlasten. Laat hem zolang hij zijn omgeving niet hindert of in gevaar brengt, zijn wapen dragen op de voor hem gemakkelijkste wijze.

9. Verklaar voor het vertrek het waarheen, waarom en hoe. Vergroot de te verwachten moeilijkheden niet, maar verklein ze evenmin.

10. Moedig alles aan wat de sleur van de mars afleidt (af en toe medetellen, zingen, conversatie, humor in een of andere vorm). Dit helpt de tijd passeren en leidt de aandacht af van minder prettige zijden van de mars.

Succes hebben is vaak meer een *mentale* dan een fysieke kwestie. Vandaar dat de Amerikaan, meer dan een ander tot nu toe, gaarne onder alle omstandigheden aan het moreel van de troep zijn bijzondere belangstelling schenkt. Een gedragslijn waaraan wij ongetwijfeld goed doen een voorbeeld te nemen.

Het artikel, dat wij verkort weergaven, kan voorts zijn nut hebben voor hen, die ten onrechte menen, dat als gevolg van de motorisatie in het leger, het met de marsvaardigheid van de infanterie niet zo nauw meer behoeft te worden genomen. Dat hieraan in de laatste jaren minder aandacht kon worden besteed, vond geen grond in de motorisatie maar in de zeer beperkte oefentijd. Nu deze laatste een meer normale duur heeft gekregen, zal ongetwijfeld, naast het vele andere dat noodgedwongen achterwege moest blijven, ook de marsvaardigheid van de infanterie flink dienen te worden aangepakt).

*Infantry School Quarterly October 1949.*

I. d. I.

## De strijd tegen spoken in de Tweede Wereldoorlog.

Een Duits Bataljons Commandant roept de tactiek in herinnering die Russen en Duitsers toepasten toen na een periode van zware gevechten aan het Oostfront het mensenmateriaal schaars werd en munitie alsmede zware wapens niet meer toereikend waren om de aanvallende tirailleurs de nodige bescherming te geven. De aanval met tirailleurlinies werd te kostbaar en te weinig succesvol. Toen, in 1942 en 1943, ontwikkelde zich *de tactiek van het lege slagveld*, een tactiek waartoe de aanvallers tijdelijk moesten overgaan om de oppermachtig geworden verdediging toch te kunnen aangrijpen. In plaats van tirailleurs gesteund door vuur, slopen nu alleenstaande groepen met onderling zeer grote tussenruimten en afstanden door het voorterrein om onopvallend in het vooraf vastgestelde terrein te infiltreren. Hoe meer men de vijand naderde, des te kleiner waren de afdelingen die zich door het terrein bewogen.

Ongeveer van middelbare afstand (800 m) mochten de bewegingen hoogstens nog door twee man gelijktijdig uitgevoerd worden, iedere beweging zoveel mogelijk gedekt. Met grote tussenpozen liet men de mensen uit elkaar gaan om door te druppelen tot op de kortste afstanden; waarbij zorg gedragen werd dat het kudde instinct geen oorzaak was van het bij elkaar aansluiten tot grotere troepen. Op deze wijze had een eenheid vele uren nodig om op stormafstand te komen. Maar bij deze gevechten kwam het niet aan op tijd maar om met zo min mogelijk vuurvoorbereiding verrassend voor de vijand op te duiken en in de stelling door te dringen. Wapens die niet onzichtbaar naar voren waren te brengen (mortier, infanteriegeschut) bleven achter. De Russen waren in deze „indianenstrijd” verre de baas en toonden zich ware meesters in het nadersluipen en maskeren.

Zeer gebruikelijk waren grote stenen, dien centimetersgewijze vooruitgeschoven werden en een aanvaller dekten. Zo waren ook dikwijls bosjes en korenschoven ongemerkt in beweging. Langzamerhand was er in het voorterrein niet veel meer dat niet bewoog. De vijand was echter niet te zien. Het werd een strijd tegen „spoken” die verlamdend werkte op de nog niet ervaren soldaat. Uit angst werd op alles geschoten, het werd een eindeloos geschiet bij dag en bij nacht waardoor de zenuwen steeds gespannen bleven. Slopen dan tenslotte vijandelijke troepen naar de stelling, dan gelukte het hun meestal,

juist door dat doorlopende schieten, om door te breken.

(Volgens moderne begrippen is een aanval zonder vuurstun een anachronisme. Dit was echter in 1940 ook reeds het geval en desondanks dwongen niet voorziene omstandigheden er toe. Vandaar dat het niet raadzaam is „de tactiek van het lege slagveld” uitsluitend historische waarde toe te kennen).

*Algem. Schweiz. Mil. Zeitschrift 1948-11.*

I. de I.

## De Infanterie geluidmeetdienst

Reeds lang deed zich bij de Infanterie de behoefte gevoelen aan een middel, dat het mogelijk maakte nauwkeurig de plaats te bepalen van vijandelijke vuurorganen, die niet met het oog kunnen worden waargenomen. Na vele jaren van experimenteren is men er in Amerika in geslaagd een geluidmeettoestel, de GR-6 te construeren dat in deze behoefte voorziet.

De eerste van deze toestellen werden na een zeer korte opleidingstijd van het bedieningspersoneel gebruikt in de Pacific (o.a. op Okinawa), waar ze uitstekende diensten bewezen. Als gevolg van de behaalde resultaten ging men er in 1945 toe over de GR-6 organiek in te delen bij het Infanterie-regiment en wel in de regimentsstaf bij het mortierbestrijdingspeloton. Dit peloton bestaat uit een commandogroep en drie bataljonsgroepen, terwijl elke bataljonsgroep uit twee geluidmeetploegen bestaat. Elke ploeg heeft een volledige GR-6 apparatuur.

### Principe

Het principe waarop de werking van het geluidmeettoestel berust, is, zoals al uit de naam blijkt, gebaseerd op de geluidmeting. Het doel ervan is de afstand en de kaarthoek te bepalen van het eigen vuurbestrijdingsorgaan t.o.v. vijandelijke vuurorganen. Hiertoe worden steeds twee geluidmeetploegen met hun toestel opgesteld op de eindpunten van een tevoren nauwkeurig opgemeten basis, waar zij hun metingen verrichten en in samenwerking de plaats van de geluidsbronnen (mortieren, artillerie) bepalen.

### Materieel

Door elke geluidmeetploeg worden in hoofdzaak de volgende instrumenten gebruikt:

- een microfoonsamenstel (3 microfoons)
- een registreertoestel



- telefoons (o.m. voor verbinding met de andere geluidmeetploeg van de groep)
- een rekentoestel
- een richtcirkel
- een radiotoestel SCR 300

#### *Werkwijze*

Wanneer 2 geluidmeetploegen in het terrein zijn opgesteld en een vijandelijk wapen geeft een schot af, dan wordt dit via de microfoons door het registreer-toestel geregistreerd. De op deze wijze verkregen gegevens worden door het rekentoestel omgezet in een kaarthoek (microfoon-doel).

Daar dit door beide ploegen tegelijk geschiedt, kan nu op de kaart op eenvoudige wijze de plaats van het doel worden bepaald. Indien de opstellingsplaatsen van de eigen vuurorganen (mortieren, artillerie) eveneens bekend zijn, kunnen afstand van en richting naar het opgemeten doel worden bepaald en doorgegeven.

#### *Noodzakelijke gegevens*

Uit het bovenstaande blijkt dat het noodzakelijk is dat de basis waarop de twee geluidmeetploegen van een groep werken, nauwkeurig bekend is. Dit kan op de volgende wijze geschieden:

1. Beide ploegen kunnen elkaar met het oog waarnemen. De kaarthoek van de basis wordt dan bepaald met behulp van de richtcirkel, terwijl de lengte wordt gemeten.

2. De ploegen kunnen elkaar niet zien, doch beschikken over een kaart. De opstellingsplaats van beide ploegen wordt nauwkeurig bepaald, waarna de kaarthoek en lengte van de basis op de kaart worden gemeten.

3. De ploegen kunnen elkaar *niet* zien en beschikken *niet* over een kaart. De afstand en richting worden dan bepaald door „zelfopmeting” met behulp van het geluidmeettoestel GR-6.

Hiervoor lost één van de geluidmeetploegen een geweer-schot dat op dezelfde wijze als reeds is beschreven wordt geregistreerd en uitgewerkt.

#### *Samenwerking met de vuurbestrijdingsorganen*

Deze is voornamelijk afhankelijk van het terrein en de aard van de operatie. Men onderscheidt de volgende gevallen:

1. De vuurbestrijdingswapens (b.v. mortieren) staan opgesteld op een afstand van 5 à 15 m van de GR-6. De door het rekentoestel verstrekte gegevens kunnen dan zonder meer door de

wapens worden overgenomen. Het terrein zal echter meestal een dergelijke opstelling verhinderen.

2. De eigen wapens staan op enige afstand *midden* achter de basis. Ook in dit geval is de samenwerking tussen de geluidmeetdienst en de eigen vuurorganen vrij eenvoudig.

3. Tenslotte kunnen de 3 bataljonsgroepen rechtstreeks onder bevel van de Pelotons Commandant worden geplaatst, zulks in tegenstelling met de eerste twee methoden, waarbij de groepen bij de vóór-bataljons worden ingedeeld. Deze maakt dan gebruik van een kaart op vrij grote schaal, waarop hij zeer nauwkeurig de opstellingen van de geluidmeetploegen en de eigen vuurorganen aangeeft. De groepen melden hem per radio of telefoon de verkregen gegevens, welke hij op zijn kaart inschetst. Met behulp van deze kaart kan hij dan rechtstreeks de gegevens voor de vuuropdrachten verstrekken.

#### *Publicatie van de Infantry School Fort Benning, Georgia*

I. de I. (v. A.)

#### **Franse Genie in Indo-China 1947.**

Colonel Houssay geeft een beeld van de wijze waarop en de omstandigheden waaronder de Franse sappeur in Indo-China vecht en werkt. Verschillende bladzijden van het artikel zouden letterlijk overgenomen kunnen worden in een beschrijving van het thans afgesloten werk der Genietroepen der K.L. en van het K.N.I.L. in Indonesië.

Ook in Indo-China ligt het zwaartepunt van het werk van de sappeur op het gebied van wegen- en bruggenbouw.

Ook hier blijkt, dat een der belangrijkste elementen van de voorbereiding van een actie wordt gevormd door het aanvoeren van de, als benodigd geraamde, hoeveelheid geniemateriaal.

Deze aanvoer vergt, vooral in tropische landen, waar het transport over enorme afstanden moet plaats vinden, zeer veel tijd. Kennelijk leende zich het terrein in Indo-China meer voor het transporteren te water, hetgeen een zeer groot voordeel is.

Duidelijk blijkt, dat bij acties in een wegenarm gebied als hier beschreven het tempo van de operaties wordt beheerst door de werkzaamheden der pioniers. De te overwinnen hindernissen bestonden uit talrijke coupures in de wegen en uit brugvernielingen.

Als systeem werd gevolgd weinig tijdrovende herstellingen uit te voeren door

als wegbereider optredende pioniers en deze te doen verbeteren door pioniers van een volgend echelon. Evenwijdig aan vernielde bruggen worden met bulldozers op- en afritten gemaakt, die een voorlopig doorschrijden van de rivieren, kenmerkend met lage waterstanden, mogelijk maken.

De D7 bulldozer wordt in het algemeen te zwaar voor dit gebied geacht, aan de lichtere D4 wordt de voorkeur gegeven.

Alle ervaringen stemmen overeen met die in Indonesië opgedaan. Van verhakkingen wordt niet gerept. Bij de in het artikel beschreven operatie, het openmaken van een traject, blijkt niet van vijandelijke weerstand.

Duidelijk komt naar voren de enorme zelfstandigheid die van de jonge luitenant, pelotons-commandant, 100 km en meer afstand van zijn CC, agerend, wordt gevraagd. De nadruk wordt er op gelegd, welk een school voor zijn hele verdere leven, vooral de luitenant in Indo-China doorloopt en hoe hij daar wij zouden willen zeggen — en dit geldt mede geheel en al voor zijn collega in Indonesië —, als het ware de ridderslag ontvangt.

De detachering in Indo-China duurt twee jaren. Het feit, dat de werkzaamheden in Indo-China, aan 200 Franse sappeurs het leven heeft gekost, vormt een bewijs, dat ook daar het gepresteerde offers vraagt.

### Vliegveldbouwtroepen.

door Lieut-Colonel l'Herminier.

Het artikel, waarvan de titel „Génie de l'air" wellicht zou doen denken aan valscherm- of luchtlandingsgenietroepen, blijkt tot onderwerp te hebben de organisatie van vliegveldbouwtroepen en in het bijzonder die van de Amerikaanse Engineer Aviation Units.

Herhaaldelijk blijkt, dat de Franse literatuur veel belangstelling toont voor Amerikaanse organisaties, ideeën en ervaringen en o.i. niet ten onrechte.

In 1940 begonnen zijnde met 3 bataljons van deze troepen, slaagt de Amerikaanse legerleiding er in aan het einde van de oorlog 125 bataljons in actie te kunnen brengen.

In Frankrijk, aldus de Schr., zou men dit hebben gepresteerd door het militairiseren van aannemersbedrijven, die reeds in vreedstijd zich op de vliegveldbouw toeleghden.

Wij geloven, dat dit niet alleen in Frankrijk het geval geweest zou zijn.

Bij de Amerikaanse opbouw werden de technische instructeurs uit de burgermaatschappij gerecruteerd, en het perso-

neel der bataljons verkregen via een selectiesysteem uit het praktisch onbeperkte mensenreservoir, waaruit voor het oprichten van een leger door de V. St. kan worden geput. Wij menen, dat juist de laatste omstandigheid het essentiële verschil vormt met andere landen, en dit verschil noodzaakt om te zien naar het volgen van andere methoden. De actie, die in de V. St. wordt gevoerd voor het zgn. adopteren van militaire eenheden, o.a. ook en vooral door aan emersbedrijven, bewijst overigens, dat men zelfs in de V. St. geenszins afkerig is van de door de Schr. gewraakte methode.

Het Am. Engineer Aviation Battalion bestaat uit een staf met staf-tevens parkie. en 3 werkciën; de totale sterkte bedraagt ong. 800 man.

De Bataljons zijn ruim voorzien van mechanisch gereedschap; dit vormt de ruggegraat van het bataljon en bepaalt de werkcapaciteit.

Als voorbeeld wordt vermeld, dat het 9e Amerikaanse luchtleger, ter sterkte van bijna 140.000 man voor ruim 12 % bestond uit vliegveldbouwtroepen (21 bataljons) waarbij aan genietroepen nog moet worden geteld een camouflagebataljon en 2 (materieel)onderhoudciën.

Schr. vertelt van de schuchtere, door de Amerikanen ietwat glimlachend aanschouwde, pogingen, die eind 1943 aan Franse zijde zijn gedaan om ook een geniebataljon vliegveldbouwtroepen te organiseren en hoe dit op Corsica het eerste vliegveld inrichtte. In 1946 is, als gevolg van sterke inkrumping van de Luchtmacht, elk spoor van deze troepen — ook als vredesopleidingsapparaat — uit de Franse Strijdkrachten verdwenen.

Schr. wenst hieraan een einde te zien gemaakt en propageert de oprichting van 5 bataljons dezer troepen, waarvan 4 te werk te stellen in, wat wij noemen, de Rijksdelen Overzee. Schr. meent, dat zij daar in vreedstijd volop werk zullen hebben. Het materieel, waarvan hij de waarde o.i. vrij laag schat, op in Nederlandse valuta 4 miljoen gulden, wenst hij in 4 jaar af te schrijven, een tijd die bij enigszins intensief gebruik, aan de hoge kant lijkt.

De W.

*Revue du Génie militaire Sept./Oct. 1949  
en Forces aériennes françaises mars 1949.*

### Paniek aan het front

In het Zweedse tijdschrift voor reserve-officieren heeft de Finse Kapitein Erkki Mielonen „de Psychologie van de Paniek" als onderwerp gekozen voor een zeer in-



teressante analyse. De Kapitein Mielen, die psycholoog is, baseert zijn artikel op de ervaringen door hemzelf en anderen opgedaan in de oorlog tussen Finland en Rusland. Militaert Tidsskrift (Deens) van Januari 1950 acht het artikel zo belangrijk, dat het dit volledig weergeeft.

Zeer in het kort samengevat, betoogt schrijver het volgende:

Een paniek komt aan het front veel meer voor dan men gemeenlijk wel vermoedt. Het komt voor in goede en slechte legers, bij overwinnende en verliezende troepen, bij goed en slecht aangevoerde troepen.

De paniek kan psychologisch worden verklaard en men kan zelfs door bepaalde symptomen deze als het ware voelen aankomen.

Bij de theoretische opleiding zal ieder officier de kennis moeten worden bijgebracht van de volgende punten:

- I. Psychologische achtergrond van de paniek,
- II. Werkelijke en schijnbare oorzaken van de paniek,
- III. De symptomen daarvan,
- IV. De middelen deze te voorkomen.

*ad. I: De psychologische achtergrond van de paniek.*

Schrijver zet uiteen dat door de aanwezigheid in de menselijke ziel van meerdere tegenstrijdige aandringen (oerinstinct tot zelfbehoud — tucht, eergevoel), innerlijke spanningen ontstaan. Bij sommige naturen kan, wanneer de drift voor het zelfbehoud niet kan worden bevredigd, zulk een innerlijke spanning ontstaan, dat door een schijnbaar nietige oorzaak een uitbarsting kan volgen.

Individueel kan deze uitbarsting bestaan uit bijv. chock, zelfmutilering, zelfmoord; wanneer zij collectief optreedt, kan de paniek ontstaan.

Schrijver behandelt daarna verschillende voorbeelden van de wijze waarop de aanwezigheid van sterke innerlijke spanningen zich manifesteren, zoals: voortdurend zenuwachtig aan de uitrusting en de wapens morrelen; nerveus roken; een bosje voor vijand aanzien; geluiden horen, welke niet bestaan; fantaseren (ongegronde geruchten verspreiden); levenloze voorwerpen als vechtwagens en vliegtuigen voor levende, schrikbaarjagende wezens aanzien (vgl. het „animisme” bij de natuurvolken); enz.

Door de bestudering van deze verschijnselen, kan men in staat zijn het gevaar van een paniek te onderkennen voor deze

uitbreekt en bijtijds naar middelen grijpen om deze te voorkomen.

*ad. 2: De oorzaak van de paniek.*

Nauwkeurige bekendheid met de werkelijke oorzaken van een paniek is essentieel nodig, zowel wanneer het er om gaat deze bij de eigen troep te verhinderen of te beperken, alsook wanneer men deze bij de vijand wenst te veroorzaken.

De oorzaken onderscheidt schrijver in die van primaire en secundaire aard. De primaire oorzaak moet aanwezig zijn; een kleinigheid, bijv. een misplaatste onredelijke opmerking van een nerveus officier kan dan als secundaire oorzaak het verschijnsel van de paniek doen uitbarsten.

De paniek is het resultaat van een bepaald proces, dat door een nauwkeurige waarnemer met een goede kijk op de psychologische samenhang te volgen is.

Het zou in dit bestek te ver voeren, schrijver op de voet te volgen bij diens uitwerken van de diverse oorzaken, welke tot de paniek kunnen leiden. Hier zij volstaan met het aangeven van de wijze waarop hij de stof indeelt:

- A. diverse schrikbaarjagende wapens;
- B. de tactische toestand;
- C. troep- en aanvoerder;
- D. het optreden van anderen, geruchten;
- E. sterkteverhoudingen;
- F. foutieve handelingen van de leiding.

(Wordt vervolgd).

*Militaert Tidsskrift, Jan. 1950.*

F. W.

**De Verenigde Infanterie-Pantser-Divisie door Kolonel E. T. Conley.**

Bij de operatiën van de Tweede Wereldoorlog hadden de commandanten van de Infanterie-divisies een doorlopende wens naar meer pantserstrijdkrachten en de commandanten van de pantserdivisies naar meer infanterie. Daarom werden beide soort divisies veelvuldig versterkt met belangrijke gevechtseenheden van de ander. Verder moesten de Infanterie-divisies dikwijls opdrachten uitvoeren, welke meer bestemd waren voor een pantserdivisie, terwijl de pantserdivisies infanterie opdrachten kregen.

Na de oorlog is hiermede bij de reorganisatie van beide divisies rekening gehouden. Het aantal tanks, dat organiek bij de nieuwe infanterie-divisies behoort, is sterk vermeerderd, terwijl de infanterie in de nieuwe pantserdivisie eveneens is uitgebreid. Gezien deze feiten, is reeds meerdere malen onder de ogen gezien, om slechts één soort gronddivisie te formeren, welke voldoende sterk is aan infanterie en aan tanks, teneinde haar in

staat te stellen zowel de hoofdrol te vervullen van infanterie-divisie, als de rol van de pantserdivisie.

#### *Opbouw der verenigde divisie.*

##### a. Algemene beschouwingen.

De verenigde divisie zou de sterkte moeten behouden van negen infanterie bataljons van de infanterie-divisie en van vier tankbataljons van de pantserdivisie. Bovendien zal de verenigde divisie de beweeglijkheid der tegenwoordige pantserdivisie moeten behouden. Hieruit blijkt, dat de verenigde divisie belangrijk sterker is aan personeel en een grotere materieeluitrusting zal moeten hebben, dan de beide divisies van heden. Daar de mankracht beperkt is, zouden dus minder verenigde divisies kunnen worden gevormd. Voorts zal de verenigde divisie moeten voldoen aan de hoogste eisen, welke in de laatste oorlog aan de andere divisies werden gesteld.

#### *Opleiding van de verenigde divisie.*

De tactiek en de techniek van de Infanterie-divisie wordt in het algemeen bepaald door de beweging en het gebruik van troepen te voet bij het gevecht en daarbij ondersteund door alle beschikbare middelen, terwijl de tactiek en de techniek van de pantserdivisie wordt bepaald door de beweging en het gebruik van troepen in gepantserde voertuigen, eveneens gesteund door alle andere beschikbare middelen. Bij de verenigde divisie zullen beide soorten gevechtshandelingen nog meer worden volmaakt, aangezien deze geleid kunnen worden door een en dezelfde commandant. Tot heden heeft de ondervinding geleerd, dat dit bij de organisatie nog dikwijls op moeilijkheden stuit.

#### *De aanvoer en verplaatsingen van de verenigde divisie.*

Vanuit logistieke zijde bezien zal men uiteindelijk komen tot een verminderd aantal divisies, doch zal toch rekening moeten worden gehouden met een vermeerdering van de totale uitrusting, in stede van een vermindering.

Bij het uitbreken van de wereldoorlog II beschikte het Amerikaanse leger over: 66 Infanterie-divisies en 16 Pantserdivisies.

Het aantal verenigde divisies zal natuurlijk dichter bij de 66 moeten liggen dan bij de 16, terwijl deze nieuwe divisies over minstens evenveel tanks zullen moeten beschikken als de oorspronkelijke pantserdivisie. De totale uitrusting wordt dus uitgebreid, terwijl bovendien elke di-

visie over de transportmiddelen zal moeten beschikken om de negen infanterie bataljons te kunnen vervoeren. Deze transportmiddelen zullen in elk geval grotendeels moeten bestaan uit personeel-carriers, zodat de tanks van de infanterie dezelfde steun zullen kunnen verwachten als thans van de pantserinfanterie. Door deze uitbreiding van gevechtsvoertuigen zal van de industrie zeer veel gevergd worden, daar behalve voor de eerste uitrusting tevens voor de reserves zal moeten worden gezorgd. Ook de veldverzorgingsdienst zal veel meer moeten presteren, want deze zal moeten zorgen voor voldoende brandstof, reserve onderdelen en reparatiemogelijkheden te velde.

#### *De gevechtshandelingen van de verenigde divisie.*

Uit operatief oogpunt zou de voorgestelde samenvoeging veel voordeel brengen. Het soepele gebruik der divisies bij het korps en leger zou worden verhoogd, want hierdoor zou elke divisie een meer gelijke gevechtsbelasting krijgen. Van groot belang is, dat voor het inzetten van een pantserdivisie een opeenhoping van troepen plaats vindt, welke voor de vijand een zekere aanwijzing kan zijn.

Dit zou in de toekomst dan niet meer zo opvallend zijn, terwijl echter aan de andere kant de zo veel grotere verenigde divisie zeer ongewenste operatieve bijzonderheden aan de vijand zal vertonen.

Voorts zal veelal een groot deel der verenigde divisie werkeloos moeten zijn, indien een zuivere infanterie opdracht zal moeten worden uitgevoerd. Ook vormt het grote aantal voertuigen in het divisierayon een bezwaar.

Geldt het beginsel, om bepaalde eenheden in een „pool” samen te voegen, teneinde die zo nodig ter beschikking te stellen, ook voor een verenigde divisie, dan zouden hiervoor in aanmerking moeten komen:

1. de infanterie-bataljons, 2. de tankbataljons en 3. de transporteenheden, zoals de compagnie pantserpersoneelwagens.

Zou dit echter toelaatbaar zijn?

„Nee”, want de tanks en de infanterie gevechtseenheden, welke een zeer goed geoefend team moeten vormen, bestaan uit de tankbediening, de infanterie groep en de chauffeurs van de gepantserde personeelcarriers. Deze samenwerking kan men alleen verkrijgen door persoonlijk contact en onderling vertrouwen, welke ontstaat gedurende een gehele opleidingsperiode en gedurende het gevecht.



Het is een onmogelijkheid, dat men de infanterie en de tanks tijdelijk in afzonderlijke „pools” plaatst, want de gevechtsresultaten zullen dan nooit goed kunnen zijn, ook al zijn beide goed geoefend. De mensen zouden elkaar dan eerst enige uren voor het gevecht voor het eerst ontmoeten, waardoor teamwork is uitgesloten.

#### *Gevolgtrekkingen.*

Uit bovenstaande concludeert men, dat thans nog beter de afzonderlijke divisies kunnen blijven bestaan. De ondervinding uit de laatste wereldoorlog is ook een belangrijke factor, om tot deze conclusie te komen, doch de toekomst zal wellicht anders kunnen leren. Men vraagt zich nu reeds af, of de infanterie en/of tanks zich zullen kunnen handhaven op het slagveld van de toekomst. Mocht een oorlog binnen zeer afzienbare tijd uitbreken, dan zullen vrijwel nog dezelfde wapens als van de laatste oorlog worden ingezet. De lessen over het gebruik van die wapens, zijn dan ook in deze tijd nog van het hoogste belang. Men moet echter steeds blijven rekenen op mogelijke wapenverbeteringen en steeds actief in die richting blijven werken. Die ontwikkeling als boven geschetst kan het dus nodig maken de voorgestelde verenigde divisies later wel te vormen. Wanneer nieuwe uitvindingen gedaan zijn, welke behoorlijk beproefd zijn en als gewenst zijn aangenomen, dan moet een noodzakelijke organisatie-verandering ook zeer snel worden uitgevoerd.

*Armored Cavalry Journal 1948-07, 08.*

I. d. C.

#### **Militaire notities rondom de wereld.**

##### *Verenigde Staten.*

Amerikaanse legerverbindingsexperts zijn er in geslaagd om een radio-ontvangst- en zendapparaat te construeren ter grootte van een sigarettenpakje. Het geheel weegt nog geen halve kilo. Het heeft een ontvangst- en zendbereik van  $\pm 300$  m.

Raketten die de Oceaan over zullen vliegen behoren zeer zeker niet meer tot de onmogelijkheden.

Om dit te doen moet de raket echter een snelheid hebben van 13.000 km per uur. Om een raket rondom de aarde te laten vliegen is een snelheid van 33.000 km per uur nodig. Een snelheid van 37.000 km per uur is nodig om een raket naar de maan te sturen.

Het grote probleem is hierbij het brandstofvraagstuk. De Duitse V 2 gebruikte alcohol als brandstof en bereikte daarmee een maximum snelheid van 6000 km per uur. Thans gebruikt men vloeibare waterstof en vloeibare zuurstof. Vloeibare waterstof is ongevaarlijk maar het geeft met de vloeibare zuurstof een ontzettende hitte. Men kan er snelheden tot 12.000 km mee bereiken.

Een van de meest uitgebreide onderzoekcentra op het gebied van de geleide projectielen wordt opgericht in Florida bij de monding van de Banana-rivier. (Ten Noorden van de bekende badplaats Miami). De land-, zee- en luchtmacht maken daar gebruik van. Maar niet alleen de strijdkrachten der V.S. maar óók die van Engeland zijn er bij betrokken, via de Bahama eilanden. Van het onderzoek centrum uit is in Z.W. richting voor tal van eilanden en eilandjes van de Bahama groep een route geprojecteerd, waarover de geleide projectielen worden gelanceerd. Op zeer veel plaatsen heeft men meetstations — met niet minder dan 125 man personeel — gestationeerd, om de verrichtingen van de geleide projectielen nauwkeurig te kunnen nagaan. De eerste proeven zullen op 1 Juli 1951 beginnen.

Voor de soldaat is vers voedsel van zeer veel betekenis. Naast de grote voedingswaarde speelt de smakelijkheid hierbij ook een grote rol. Dit brengt echter enorme kosten met zich mee. De landstreken waar de miljoenenlegers geconcentreerd waren of zijn (Normandië) laten op geen stukken na de mogelijkheid open om het verse voedsel ter plaatse te verkrijgen. Het moet worden aangevoerd en dat eist een machtig transportsysteem met koelmachines.

Het is echter het geld en de moeite waard.

(De liefde van de soldaat gaat blijkbaar nog steeds door de maag, zoals Napoleon reeds in zijn tijd zei. De mensen veranderen zo gezien niet veel. B. K.).

##### *Zweden.*

De Boforsfabrieken in Zweden hebben een nieuw luchtdoelkanon geconstrueerd met een kaliber van 12 cm, dat vol-automatisch is. Men acht dit kanon het beste bestrijdingsmiddel tegen jet-vliegtuigen en geleide projectielen van het V 2 type.

##### *Australië.*

De wetenschappelijke sectie van de Australische luchtmacht is bezig om een

van de meest geperfectioneerde geleide projectielen, de z.g. „vliegende vleugel”, te vervolmaken. Einde van dit jaar zullen er uitgebreide proeven mee genomen worden op de grote raket-schiet-terreinen in Zuid Australië.

#### *Oost Europa.*

De legersterkten der Oost Europese landen worden momenteel geschat op:  
Joego-Slavië: 220.000 man (30 divisies)  
Bulgarije: 60.000 man (8 divisies);  
Roemenië: 75.000 man (10 divisies);  
Hongarije: 50.000 man (1 divisie, 14 bataljons, 1 artillerie-divisie, 4 district-hoofdkwartieren, die tot Divisie-staf-kwartier kunnen worden omgevormd);  
Tsjecho-Slowakije: 150.000 man (14 divisies);  
Polen: 140.000 man (14 divisies).

#### *Brazilië.*

Bij de monding van de Amazone zijn grote hoeveelheden mangaan erts ontdekt.

Mangaan is een buitengewoon belangrijk metaal voor de staalproductie.

Rusland produceerde meer dan de helft van de mangaan-behoefte der wereld. (Dat wordt voornamelijk gevonden in de mangaanmijnen bij Nikopol aan de beneden Dnjepr in de Oekraïne. Dat was ook de reden waarom de Duitsers Nikopol in 1943 zo lang mogelijk trachten vast te houden, ook al werden zij daar op gevaarlijke wijze met afsnijden bedreigt. B. K.).

Amerika voerde per jaar 1.500.000 ton mangaan in uit India, de Goudkust, Zuid-Afrika en Chili. Nu kan het veel dichter bij dit belangrijke metaal weg halen.

#### **De verdediging van Scandinavië.**

Scandinavië heeft onder de huidige omstandigheden een zeer bijzondere strategische betekenis.

Hij die Scandinavië beheerst, beheerst de toegangen tot de Oostzee, hij kan Engeland vanuit de lucht zwaar bedreigen en heeft prachtige bases voor acties in de Noordelijke helft van de Atlantische Oceaan, hij beheerst de Noordelijke IJzee, in het bijzonder als hij ook nog vaste voet op IJsland zou hebben.

Het is duidelijk, dat deze factoren bij de huidige strategische wereldsituatie, de positie van Scandinavië zeer belangrijk maken. Ook voor een actie in en over het Poolgebied is Noord Scandinavië van een bijzondere importantie.

Er is tot nu toe nog geen intense gemeenschappelijke militaire samenwerking tussen de Noordelijke landen: In het bijzonder aarzelt Zweden om zich aan te sluiten bij het Atlantisch Pact. Velen hebben daar de hoop, dat het „driemaal is scheepsrecht” ook voor de neutraliteit in een eventuele derde wereldoorlog zal gelden. Noorwegen — wijs geworden door schade en schande heeft radicaal gekozen. Het heeft zich geheel en al bij de Atlantische Unie aangesloten en is daar om bovengenoemde redenen een der belangrijkste partijen in.

#### **Lange afstands-wapens in Australië.**

In een onverhoopte toekomst-oorlog zullen langeafstands-wapens een steeds grotere rol gaan spelen. Reeds in de nazomer van 1944 begon het Engelse Ministerie van Bevoorrading met voorbereidingen op dit gebied.

Behoudens enorme kosten en grote hoeveelheden mensen, eiste dit vraagstuk ook geweldige ruimten. Voor het Britse gemenebest kwamen hiervoor twee gebieden in aanmerking, Canada en Australië. Canada had echter het nadeel van het klimaat. Gedurende een groot gedeelte van het jaar speelde de lage temperatuur een belangrijke rol. Men werkt nu eenmaal niet prettig en nauwkeurig bij temperaturen van 20—30° onder nul. De keuze viel dan uiteindelijk ook op Australië.

Nabij Woomera op 400 km afstand van Adelaide wordt nu een enorm onderzoek-centrum gebouwd. Men verschiet de raketten in de richting van de Christmas-eilanden en heeft daarvoor een controleerbare route van 2000 km.

Het voordeel van deze route is, dat de projectielen over gebieden gaan, die vrijwel niet bewoond zijn, zodat men niet bang hoeft te zijn voor schade aan burgerbevolking. Het klimaat is goed en leent zich door de heldere luchten gedurende het grootste gedeelte van het jaar, uitstekend voor het doel. Het opsporen van projectielen die van de baan zijn afgeweken is niet moeilijk, daar de kale woestijn de gevaarten duidelijk laat zien. Leger en luchtmacht werken hier op intensieve wijze samen. Er is een vliegveld gemaakt met startbanen van 4 km.

Bij Woomera wordt op 6 km van de startbanen een volledig dorp gebouwd voor de gezinnen van het personeel. Hangars en laboratoria zijn eveneens



in aanbouw. De grote moeilijkheid is de watervoorziening. Het moet over zeer grote afstand met een buisleiding worden aangevoerd.

Om de banen der projectielen te controleren wordt gebruik gemaakt van de meest moderne elektrische en optische waarnemingsmethoden.

### **Moreel als basis van de moderne strategie.**

De eerste wereldoorlog was de laatste oorlog die in de „oude stijl” is gevoerd. Thans staat men voor een geheel nieuwe techniek, die door de Duitsers is ingevoerd. Zij begonnen met de „totale oorlog” en voerden het nieuwe begrip van de „zenuwoorlog” in met als doel het moreel van de tegenstander te ondermijnen.

Zij deelden de strijdmethode in 5 categorieën in en wel:

1. propaganda;
2. diplomatische onderhandelingen en druk;
3. economische druk;
4. militaire bedreiging;
5. daadwerkelijke militaire uitvoering.

De eerste vier categorieën hebben zuiver ten doel het moreel te beïnvloeden.

De laatste categorie — de daadwerkelijke militaire uitvoering — moest slechts worden aangewend als de voorafgaande maatregelen in het kader der vier eerste categorieën, de weg voor de militaire uitvoering hebben gebaad zodat met een minimum aan militaire actie kan worden volstaan.

Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije waren in 1938 en 1939 schoolvoorbeelden van deze nieuwe strategie. Het moreel in deze landen was volmaakt kapot gemaakt, militaire actie was vrijwel niet nodig.

In Polen, Griekenland en Joegoslavië bleef het moreel intact. Daadwerkelijke militaire actie was noodzakelijk, maar de krachtsverhoudingen waren te ongelijk.

Ook tegen Frankrijk was militaire actie nodig. De Westelijke bondgenoten deden in strijdmiddelen niet zo heel veel onder voor die der Duitsers. Maar het moreel der Westelijken was deels kapot (Frankrijk), deels lager (Nederland, België, Engeland).

Het waren morele kwesties die de doorslag gaven.

De vraag is nu, wat moreel eigenlijk is.

Van „moreel” een definitie te geven is vrijwel onmogelijk. Het is een zeer ingewikkeld complex, waarbij vrijwel alle menselijke aspecten zijn betrokken. Maar het komt tot uiting in een soort van „overtuigde” — niet „opgelegde” — gehoorzaamheid, die de mens in staat stelt om vrees, moeheid, honger geestelijke inzinkingen enz. te overwinnen en datgene te doen, wat hem wordt opgedragen, in de wetenschap, dat dit noodzakelijk en juist is.

Deze geest stelt een volk, stelt de soldaat in staat, om de verschrikkingen van de strijd te doorstaan en de overwinning te behalen. Het was deze geest, die het Britse volk in 1940 bezielde, toen het helemaal alleen tegen de overmachtige Nazi's stond. (Die geest was ook aanwezig bij het Nederlandse volk van 1940—1945 en waardoor de Nazi's er nooit in zijn geslaagd om ons volk er onder te krijgen. B. K.).

Wanneer een volk een goed moreel heeft is het onoverwinnelijk. Het wordt verkregen door het hoge doel dat het volk voor ogen moet staan in de strijd, door het voorbeeld van zijn vooraanstaande personen en aanvoerders, door rechtvaardigheid te betrachten op alle mogelijke gebied en krachtige opvoeding.

De methoden van de „zenuwoorlog” der Nazi's zijn geheel overgenomen in de „koude oorlog” die de Russen nu voeren. Waar we weten, dat de moderne oorlog enorme risico's met zich meebrengt, zal niemand tot daadwerkelijke militaire actie overgaan, als inderdaad door de „zenuw” of „koude oorlog” methoden het moreel bij de tegenpartij niet duchtig ondergraven is. De Russen weten, dat als zij een door hen ontkende oorlog eventueel verliezen, het communisme het zelfde lot zal ondergaan als het fascisme en nationaal-socialisme. Het zal worden uitgeroeid en dat is precies het tegenovergestelde wat de leiders in Moskou wensen. Vandaar hun steeds weer hernieuwde pogingen om via de koude oorlog-methoden het moreel van de Westerse landen te ondergraven. Dit wetende, moet de strategie der Westersen vaststaan. Zij moeten „moreel sterk” blijven!

Zolang de Westerse democratieën eendrachtig blijven en hun strijdkrachten op de hoogte van hun tijd houden, — het geweer bij de voet en het kruit droog, zowel materieel als geestelijk — is het niet waarschijnlijk, dat Rusland tot de daadwerkelijke oorlog zal over-

gaan, omdat dan de kans zeer groot zou zijn, dat die oorlog als een vreeselijke boemerang op het Russische volk zou neerkomen.

(Een prachtig artikel van een buitengewone betekenis, waaraan niet genoeg bekendheid kan worden gegeven. Het slaat de spijker volmaakt op de kop. B. K.).

#### **Britse en Amerikaanse trainingsmethoden.**

Zowel Engeland als Amerika hebben in de tweede wereldoorlog in korte tijd miljoenen legers uit de grond moeten stampen. Het verdient aanbeveling om de gevolgde trainingsmethoden die zijn toegepast met elkaar te vergelijken om te zien of er wellicht hier of daar verbeteringen zijn aan te brengen, die de opleiding nog efficiënter doen zijn.

##### *Britse trainingsmethoden.*

In het algemeen zijn de Britse methoden gebaseerd op de persoonlijke verhouding tussen de instructeur en zijn leerlingen. De commandant van de compagnie, eskadron, batterij is verantwoordelijk voor de militaire vorming van zijn officieren en manschappen. Voor speciale zeer technische kwesties wordt de hulp van een specialist ingeroepen, maar over het algemeen moet de instructeur „all-round” zijn en alles kunnen onderwijzen, van tactiek, lichamelijke opvoeding, wapenleer tot kaartlezen en inwendige dienst aan toe.

De leerlingen zijn verdeeld over kleine klassen onder één en de zelfde instructeur, die zijn leerlingen in alles les geeft — behalve dan de gespecialiseerde onderwerpen. Dit systeem heeft zijn voordelen. De leerlingen leren hun instructeur kennen en als hij voor zijn taak berekend is, krijgen zij vertrouwen in hem. Hij — de instructeur — leert op zijn beurt het karakter en de bekwaamheden van zijn leerlingen kennen.

Aan de andere kant heeft dit systeem het nadeel, dat er vrijwel geen instructeur is, die alles even goed kent. Specialisten zullen ongetwijfeld in de verschillende vakken meer kunnen bereiken. Daarnaast kunnen verschillende vakken, zoals militaire wetten, organisatie en administratie heel goed zonder persoonlijk instructie in klein klasseverband worden geleerd.

In het Britse systeem worden de richtlijnen voor de training van hoger hand vastgesteld, maar wordt de uit-

voering vrijwel geheel overgelaten aan de C.-C.-en e.d. Hij heeft een grote mate van vrijheid van handelen. Dit systeem werkt het nemen van initiatief in de hand en geeft aan een werkelijk goede commandant grote mogelijkheden.

Maar veel — zeer veel — hangt hier van de commandant af. Bovendien speelt de ervaring van de commandant hier ook een rol bij. Veranderingen in commando kunnen de opleiding bij deze methode nadelig beïnvloeden, wat ook het geval is bij verplaatsingen van personeel van het ene onderdeel naar het andere.

##### *Amerikaanse methoden.*

De Amerikaanse opleidingsmethoden staan veel meer in het teken van het gebruik van specialistische krachten, terwijl de trainingsmethoden zelf veel meer gereglementeerd zijn. Voorts wordt er veel in massa's gewerkt. Verder gebruiken de Amerikanen veel meer materieel. Films, luidsprekers, diagrammen en demonstraties nemen bij de Amerikanen een veel grotere plaats in. Door de grote hoeveelheid specialisten zijn de staven der opleidingseenheden zeer groot, zo groot zelfs, dat het naar Engelse ideeën fantastisch is. Er zijn schietbanen waar met 150—250 man tegelijk kan worden geschoten (vergelijk daar onze zeer eenvoudige Nederlandse schietbanen mee. B. K.).

De te geven instructie is van boven af tot in details geregeld, tot in uren nauwkeurig. Per week zijn slechts een paar uren ter beschikking van de commandanten der eenheden om te doen wat zij zelf nog nodig achten.

Gedurende de training worden de vorderingen door verschillende tests gecontroleerd door speciale commissies. Deze tests worden bij alle onderdelen van sectie tot divisie gehouden. Op deze wijze houdt men de training veel meer in de hand en legt men er een veel meer algemeen stempel op.

(Het volmaakte is niet van deze aarde en elke medaille heeft twee kanten. Het is heel moeilijk om te zeggen, welk systeem nu beter is, het Amerikaanse of het Britse. Beiden hebben in de praktijk bewezen goede resultaten op te leveren. Nu kan men hier in ons land natuurlijk gaan zeggen, wij krijgen Amerikaans materieel, dus nu ook Amerikaanse opleidingsmethoden. Daar is op zich zelf niets op tegen, mits men dan ook maar de daarbij behorende consequenties aanvaardt en schietbanen gaat aanleggen met capaciteiten als de



Amerikaanse dito's, als men op even ruime schaal oefenmateriaal kan aanwenden en vele — zeer kostbare demonstraties wil houden en zorg draagt voor een zeer groot aantal specialisten, een dusdanig aantal, dat reeds in Engelse ogen fantastisch was, laat staan in de onze. Wie het breed heeft, kan het breed laten hangen, wie het minder breed heeft, moet de tering naar de nering weten te zetten, anders gaat hij failliet en is hij nog verder achterop. Ook dienen wij rekening te houden met de volksaard bij de toepassing van buitenlandse methoden. Wij Nederlanders zijn nu eenmaal doorgewinterde individualisten. Wie daar geen rekening mee houdt, is er naast. Grandioos zelfs.

Natuurlijk is het nuttig om datgene van buitenlandse methoden over te nemen wat goed is en ook voor Nederlandse karakters en verhoudingen bruikbaar is. Als wij dat doen, dan zal onze training voor niets en voor niemand behoeven onder te doen, want wij zelf weten er ook nog wel wat van.

*Military Review, November 1949.*

B. K.

#### **Militaire notities rondom de wereld.**

##### *Verenigde Staten.*

Het Ministerie van Oorlog heeft contracten ter waarde van 1.341.639 dollar afgesloten om in 37 staten der V.S. en in Alaska tot de bouw van installaties voor de fabricage van synthetische benzine over te gaan. Het mijnbureau heeft de verantwoordelijkheid van het synthetische benzine-programma. De bouwplaatsen zijn met grote zorgvuldigheid uitgekozen. Zij liggen in de buurt van grote kolenvoorraden, terwijl watervoorziening, transportmogelijkheden, aanwezige werkkrachten, overbrengingsmogelijkheden daarvan er eveneens een rol bij spelen.

Gedurende de tweede wereldoorlog werden in kamp Derrick de mogelijkheden en de gevaren van de bacteriologische oorlogvoering grondig bestudeerd. Dat men daarmee op de huidige dag nog voortgaat werd onlangs duidelijk aangetoond, door een aanvraag van niet minder dan 3.313.500 dollar voor nieuwe constructies en nieuwe proefnemingen in kamp Derrick. Deze gelden zijn nodig om wijze van oorlogvoeren te verbeteren en de verdediging er tegen beter te organiseren.

Een lid van het nationaal kankerinstituut der Verenigde Staten heeft onlangs gezegd, dat de overlevenden van een atoombomaanval vermoedelijk een korter leven zullen hebben, doordat bij hen eerder kankerverschijnselen zullen optreden. Deze wetenschapsman verschilt dus van opvatting met „mensen in verantwoordelijke posities”, die het standpunt innemen, dat men over de atoombom niet meer bezorgdheid behoeft te betonen, dan over andere risico's van de oorlog. Wanneer men een gewone bomaanval heeft overleefd, ondervindt de grote massa daarvan verder geen nadelige gevolgen. Maar bij de atoombom is het lichaam blootgesteld aan de straling die bij de explosie optreedt. Proeven met dieren hebben aangetoond, dat bij die proefdieren meer en eerder kanker optrad dan bij proefdieren die niet aan de straling waren blootgesteld.

(Een reden — en wel een heel grote — om dit verschrikkelijke wapen in algemeen eerlijk internationaal overleg uit te bannen. B. K.).

De Amerikaanse luchtmacht heeft een amphibische helicoptère geconstrueerd, de Sikorsky H-5H, die de eerste in zijn soort is. De proefnemingen, zowel te land als te water zijn goed geslaagd.

Men is bezig met het ontwerpen van een geleid projectiel, dat door de B-36, de grote strategische bommenwerper, kan worden gebruikt. Dit geleide projectiel zal het voornaamste wapen in het luchtgevecht worden. De snelheid van de „jet”-jagers geeft deze — zowel offensief als defensief belangrijke voordelen op de grotere en meer langzame bommenwerpers. Maar wanneer de bommenwerpers worden bewapend met geleide projectielen, die de „jet”-jagers reeds op grote afstand met vrijwel aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid kunnen treffen, dan is dit een geweldig afweermiddel voor de bommenwerper geworden. Dit is — zoals van officiële Amerikaanse zijde werd bekend gemaakt — van een bijzondere betekenis, daar de grote strategische bommenwerpers één der belangrijkste wapens der V.S. vertegenwoordigen.

##### *Frankrijk.*

In het Franse onderzoek-centrum te Vernon, is een onderzoek gaande ten aanzien van motoren voor tanks en op het gebied van geleide projectielen voor de luchtverdediging. Om er zeer snelle vliegtuigen met een maximum kans mee te kunnen treffen, moet het geleide pro-

jectiel niet alleen nog sneller dan het vijandelijke vliegtuig zijn, maar moet bovendien zeer nauwgezet geleid kunnen worden en die twee eisen zijn heel moeilijk met elkaar te verenigen. De proefnemingen worden op intensieve wijze op grote schaal uitgevoerd.

#### *Griekenland.*

In de afgelopen twee jaar hebben Amerikaanse pioniers 9 grote vliegvelden in Griekenland aangelegd. De landingsterreinen zijn volledig uitgerust en volkomen klaar voor gebruik.

#### *Engeland.*

Een Gloster Meteor is gedurende 12 uur en 3 minuten achtereen in de lucht gebleven, welk feit mogelijk werd gemaakt door brandstofaanvulling in de lucht. Niet minder dan 10 maal werd door de Meteor getankt, van een Lancaster-bommenwerper uit. De tanktijd was maximum 9 minuten per keer. In die twaalf uur vloog de Meteor 4500 km.

#### *Sovjet-Unie.*

Op de luchtmachtdag werd op het vliegveld Tushino bij Moskou een aantal nieuwe „jet“-vliegtuigen gedemonstreerd. De buitenlandse militaire attachés waren van mening dat de nieuwe „jet“-vliegtuigen een stuk beter waren dan die, welke bij de 1 Meidagviering waren gedemonstreerd.

#### **Moreel.**

In „The Royal Engineers Journal“ bespreekt Generaal Majoor Duff de factoren die van invloed zijn op het moreel.

Er is volgens schrijver veel onzin op dit gebied verkondigd, zoals de beweringen dat een goed moreel afhankelijk is van goed eten en regelmatig ontvangen van brieven.

Het moreel van afgesneden en belegerde troepen in tal van gevallen, door de gehele geschiedenis heen, is er om te bewijzen, dat deze steiling niet houdbaar is.

Volgens schrijver zijn de vier pijlers waarop een goed moreel moet rusten: 1e. leiderschap, 2e. discipline, 3e. goede algemene verzorging, 4e. teamgeest. Hierbij is leiderschap de voornaamste. Een goed leider kan onder de beroerdste omstandigheden toch het moreel van zijn troep hoog houden. Het uitzoeken van geboren leiders en het aankweken en ontwikkelen van leiderseigenschappen bij anderen is voor een leger van het allergrootste gewicht. Hoe deze leiders zich moeten ge-

dragen is niet aan te geven. Daarvoor zijn het juist leiders, die door hun persoonlijkheid op de hen eigen wijze de situatie beheersen.

Over discipline is ook veel geschreven, in het bijzonder over moderne discipline, die men dan omschreef als samenwerking in wederzijds begrip, bereidheid om verantwoordelijkheid te aanvaarden, de durf om initiatief te betonen enz. Het zijn aardige omschrijvingen, maar zij vormen het begrip discipline niet. De discipline is er een basis voor. Het essentiële van de militaire discipline ligt nog altijd — net als ten tijde van Alexanders phalanx en Caesars legionen, in de gehoorzaamheid aan gegeven bevelen, ongeacht de consequenties die daaraan zijn verbonden.

Een goede verzorging is ook heel belangrijk, d.w.z. dat deze kwestie waarlijk niet alleen staat en valt met overdaad. Hoofdzaak is, dat de troep voelt dat de beschikbare middelen zo goed en zo eerlijk mogelijk worden verdeeld en op dit gebied gedaan wordt wat gedaan kan worden. In feite komt dit dus neer op goed leiderschap, want een commandant moet niet alleen een aanvoerder, maar ook de vader en de moeder tegelijk voor zijn manschappen zijn. Als de officier en de onderofficier daar niet toe in staat zijn, zullen zij nooit wat bereiken.

Als sluitsteen van goed leiderschap, goede discipline, goede algemene verzorging, moet de teamgeest worden aange-merkt. Teamgeest is niet het monopolie der strijdkrachten. Overal waar een aantal mensen aan de zelfde taak werken, kan de invloed van de teamgeest geweldig zijn. Ook hier speelt de leiderschap weer een grote rol, die zich hierbij tevens goed kan bedienen van bestaande goede tradities.

(Een goed artikel, dat de stof echter nog lang niet heeft uitgeput. Er zijn inderdaad zeer vooraanstaande psychologen die de bevrediging van de materiële behoefte als „de“ basis voor het moreel beschouwen. Bij de pijlers voor het moreel, die Generaal Majoor Duff aangeeft ontbreekt de overtuiging. De overtuiging, dat men weet waarvoor men vecht en waarvoor men zo nodig zich wenst op te offeren. Dat lijkt ons toch ook zeer belangrijk. B. K.).

#### **Genocide - een nieuwe misdaad.**

De Conventie ter voorkoming en bestraffing van de misdaad der Genocide, heeft aan de Assemblé der Verenigde Volkeren Organisatie en lijvig rapport uitgebracht. Ook voor militairen is dit rapport van veel belang. Onder Genocide



moet worden verstaan de uitvoering van een der volgende daden met de bedoeling om een nationale, ethische, religieuze groep of ras, geheel of gedeeltelijk te vernietigen en wel door:

1. het doden van leden van die groep of dat ras;
2. het veroorzaken van ernstig lichamelijk of geestelijk leed;
3. het brengen van die groep of dat ras in omstandigheden, die tot vernietiging er van aanleiding kunnen geven;
4. het nemen van maatregelen, waardoor geboorten van die groep of dat ras, worden voorkomen;
5. het wegvoeren van kinderen.

In gewone woorden komt het hierop neer, dat Genocide gelijk gesteld wordt met massamoord. Genocide is afkomstig van het Griekse „Genos” wat ras of stam betekent en van het Latijnse „cide” wat doden betekent. Genocide is niet iets van de laatste tijd. De geschiedenis telt vele voorbeelden van woeste afslachtingen. Zo bv. de totale vernietiging van Damascus door de Assyriërs in 732 voor Christus, van Babylon in 689 voor Christus, van Sidon in 679 voor Christus. De massamoorden van Dzjengiskahn en Timoerlan, de vernietiging der Vandalen en Oost-Gothen, van de Waldenzen, Azteken en Inca's, de Hugonoten.

De Nazi's gingen echter zeer methodisch te werk. Hun vernietigingstechniek was zeer geraffineerd en omvatte tal van gebieden. Deze waren:

1. Politiek. Eigen regeringen werden vernietigd en vervangen door Duits bestuur, met volledige overneming en omschakeling van alle bestuursapparaten.
2. Sociaal. Eigen rechtspraak en opvoedingsinstituten werden genazificeerd.
3. Cultureel. De taal van de bezetter werd tot officiële taal geproclameerd. Een dodelijke censuur werd op nationale culturele uitingen toegepast.
4. Economisch. De bestaansmogelijkheden werden aan velen ontnomen, door het ontnemen van eigen bedrijven of bedrijfjes en het uit alle functies stoten.
5. Biologisch. Door geboorteperking of onmogelijk maken der voortplanting.
6. Fysiek. Door ondervoeding, onthouding van kleding, geneesmiddelen, brandstof en door massa-afslachting.
7. Religieus. Door verwoesting van kerken en vervolging van de geestelijkheid en het brengen van ideologieën ter vervanging van de bestaande geestelijke opvattingen.
8. Moreel. Door het scheppen van een atmosfeer, waardoor de morele bases

werden vernietigd, door pornografie, aanmoediging drankzucht en goklust, uitspattingen op sexueel gebied.

De consequentie van de totale oorlog is, dat de Genocide daarin wellicht onvermijdelijk is. Industriële centra zijn strategische doelen van het grootste belang geworden. Genocide dreigt in de moderne oorlog de normale situatie te worden, tenzij de mensheid in staat is, om deze wijze van oorlogvoeren buiten de wet te stellen.

(Het beeld dat schrijver ons voor ogen stelt is wel heel erg, maar het is beter om te zeggen waar het op staat, dan om struisvogelpolitiek te gaan spelen. Laten wij hopen, dat de mensheid zich tot een zodanig peil zal weten op te werken, dat dit inderdaad niet meer zal voorkomen. Daar zijn wij toch per slot van rekening „Mensen”, met een „hoofdletter” voor. B.K.).

#### De Russische bedreiging van India.

De Russische bedreiging van het tegenwoordige India is niet nieuw. Het begon al in de zestiger jaren van de vorige eeuw toen de Russen Turkestan bezetten en een strategische spoorweg van de Kaspische Zee dwars door de katoenlanden aan de grenzen van Perzië (Iran) en Afganistan werd aangelegd. Het voordeel van de oude bedreiging is nu echter, dat het tegenwoordige India en Pakistan er een zeer ruime ervaring in diplomatiek optreden, geheime inlichtingendienst en legertraining door opdeden.

De huidige bedreiging is er niet direct een van een invasie, maar komt nu meer tot uiting op economische gebieden en politieke onrust, die zo karakteristiek aan de „koude oorlog” zijn.

In Zuid-Azië is een groep oude landen met nieuwe regeringen. Drie van hen zijn Britse Dominions, India, Pakistan en Ceylon. Verder zijn er het onafhankelijk Burma, het oude koninkrijk Siam, Frans Indo-China, de Britse kolonies Malakka en Borneo, alsmede Nederlands Oost-Indië<sup>1)</sup>.

In al deze gebieden heeft Moskou felle offensieven geleid. Dit offensief is beslist mislukt in Pakistan, India, Siam, Malakka en Ceylon. In Pakistan en Ceylon heeft het geen enkele kans gehad. De zwakke punten waren volgens schrijver Indo China en Indonesië. De voornaamste

1) Het artikel van de kapitein D. Brunnicardi in „The Irish Defence Journal” is van Juli 1949, toen de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië nog niet bestond.

reden waarom het communistische offensief in Pakistan en India is mislukt, ziet schrijver in de vooruitziende Britse politiek in de koude oorlog die nu wordt gevoerd, die in feite een strijd is om de wereldhegemonie van het communisme.

De Brits-Indische miljoenenmassa — 350.000.000 mensen — was en door zijn structuur met zijn kastensysteem en door zijn slechte sociale omstandigheden, rijp voor een communistische opmars. Als dat was gelukt in de jaren 1947—'48, dan zou dat van beslissende invloed op het gehele wereldbestel zijn geweest. Dan had het imperialistische Rode Rusland over een breed front aan de Indische Oceaan gestaan. (Met het communistische China zou dan vrijwel heel Azië onder de bevelen van Moskou hebben gestaan. De gevolgen daarvan zouden inderdaad enorm zijn geweest. B. K.).

Het broeide in Brits-Indië reeds voor de tweede wereldoorlog. Het nationalisme was er na de eerste wereldoorlog sterk geworden. Als Engeland dit nationalisme blijvend had tegengewerkt, zou dit nationalisme explosief zijn geworden en niet hebben gearzeld om zo nodig zelfs het communisme voor zijn strijd te gebruiken, al zou daarmee het gevaar bestaan, dat men het paard van Troje zou binnenhalen. Want — zo zegt schrijver — het is de theorie van Stalin zelf, dat men in de landen waar men het Sovjet-systeem wil invoeren, alle leidende functies voorlopig door de Sovjet Unie vriendschappelijk gezinde eigen landslieden moeten worden bezet. Zij kennen de taal, de zeden en gewoonten der massa. Op die wijze kan het Sovjet-regiem slechts populair worden bij de massa's. (Deze theorie is in optima forma in China toegepast. B. K.).

Het nationalisme, dat nu door Engeland de vrijheid werd gelaten zijn eigen weg te kiezen, bleek de beste waarborg te zijn tegen het communistische offensief. (Wij wijzen in dit verband op het recente bezoek van Pandit Nehroe — de premier van India — aan Washington, waar hij met grote onderscheiding door President Truman zelf werd ontvangen. Na de val van het China van Tsjangkai-Tsjek is India het grote bolwerk tegen het communisme geworden. B. K.).

De dreiging die op India rust is niet gering. Zeer zeker zijn de toegangen tot Pakistan en India niet gemakkelijk. Maar niet minder dan 30 divisies — die een zelfstandige eigen legergroep vormen onder de leiding van niemand minder dan de bekwame organisator en strateeg Maarschalk Timoshenko zelf — zijn rondom Tjashkent permanent geconcentreerd. Deze 30 divisies omvatten 5 pantservedi-

sies en 7 parachutisten divisies — die in het bergachtige grensgebied van India en Pakistan natuurlijk van veel belang kunnen zijn. 4 cavalerie divisies — ten dele nog hippomobiel (met paarden) ten dele gemotoriseerd. De infanterie divisies zijn voor een deel gemotoriseerd.

(Een zeer interessant artikel, dat niet alleen blijkt geeft van een juiste strategische kijk op de strategische situatie in Oost Azië, maar tevens van een juiste appreciatie van de gehele wereldpolitieke strategische toestand. B. K.).

*Military Review, December 1949.*

B. K.

### „Peccavi”, ik heb gezondigd.

Sir Hugh Dow bespreekt het gevaar om officieren te lang op bureaux dienst te laten doen, vooral als jonge officieren reeds vroegtijdig op bureaux komen. Niet alleen wordt alle initiatief gedood, maar men vervreemdt ook totaal van de werkelijkheid, die altijd anders is dan de bureaumens zich voorstelt. Met de bureaugeest valt niet te praten. Men moet deze voor een „fait accompli” stellen.

Daarbij haalt hij een zeer merkwaardig voorbeeld aan.

Tijdens de oorlog in Indië in 1843 had de later zo beroemd geworden generaal Napier (Krimoorlog) de leiding over het leger, dat in de Sind opereerde. Hij had van de Gouverneur-Generaal Lord Ellenborough de strikte opdracht om daarbij de Ameers te ontzien. Maar Napier zag zijn kans en nadat hij de Sind had bezet, pakte hij meteen de Ameers aan en vernietigde ze in de slag bij Miani, waarmee hij niet alleen een gevaarlijke vijand had uitgeschakeld, maar een geweldig gebied aan het territoire van de Engelse Oost-Indische Compagnie toevoegde.

Na de overwinning zond hij de boodschap „Peccavi”, ik heb gezondigd, aan Lord Ellenborough, die, nadat hij op de hoogte van de grote successen van Napier was gesteld, wel zo verstandig was, om ze volledig goed te keuren en Napier te huldigen.

(Het probleem, dat schrijver hier aanroert is het eeuwenoude probleem van het nemen van initiatief. De geschiedenis is vol van voorbeelden à la Napier, waarbij de initiatiefnemer inderdaad succes had. Maar er zijn ook tal van voorbeelden, waarbij het initiatief volkomen mislukte. In het eerste geval was het „Hosanna”, in het tweede geval „Kruisigt hem”. In het bijzonder in tijden van oorlog zal men het moeten hebben van mensen met de nodige moed om initiatief te nemen, daar men altijd voor omstandigheden komt te staan, die men niet heeft voorzien of



heeft kunnen voorzien. Een goede richtlijn is, bij dergelijke gevallen altijd naar „eer en geweten” en „in volle overtuiging” te handelen.

De mens is nog niet zo heel veel veranderd! B. K.)

#### **Britse aanvoerders in 1914—1918 en 1935—1945.**

Brigadier generaal Barclay werpt de interessante vraag op of de Britse generaals in de 1e wereldoorlog al of niet beter waren dan in de 2e wereldstrijd.

Het is een feit, dat naar mate men verder van grote gebeurtenissen af is, men de zaken gaat idealiseren. Wij zien Nelson en Wellington beslist met andere ogen, dan de aanvoerders die wij zelf hebben meegemaakt.

In het algemeen heerst bij de doorsnee Engelsman de opvatting dat de generaals in de eerste wereldoorlog vrij slecht waren, en in de tweede wereldstrijd een stuk beter, tot op het brillante af.

Brigadier generaal Barclay vraagt zich af of dit juist is. Daartoe gaat hij de omstandigheden na, die *toen* en *nu* golden en bespreekt een aantal factoren, die voor een juiste beoordeling beslissend zijn. Deze factoren zijn:

##### *a. De vooroorlogse omstandigheden.*

Voor 1914 was de laatste grote oorlog, waarin inderdaad grote legers werden gebruikt voor Engeland de Krimoorlog geweest. Er was in Engeland geen dienstplicht. Deze kwam pas in 1916. De generaals waren niet geoefend in het hanteren van massa legers.

De Duitsers hadden wel dienstplicht. Zij hielden vrijwel elk jaar manoeuvres op grote schaal.

De ervaringen van de oorlogen van 1864, 1866, 1870-'71 werden ten volle uitgebuit. De Pruisische generale staf had het probleem van het „Volk im Waffen” grondig bekeken.

In 1939 hadden de Engelsen bij wijze van spreken een even grote ervaring t.a.v. het gebruik van massalegers als de Duitsers. De dienstplicht was reeds in April 1939 weer ingevoerd. De bestaande legerorganisatie was er op ingesteld, om op grote schaal te worden uitgebreid.

De generaals van voor 1914 werden voor totaal nieuwe problemen gesteld. De generaals van voor 1939 waren voorbereid op de wijze van oorlogvoeren, zoals men die voorzag.

##### *b. Politiek leiderschap.*

Zonder enige twijfel kon men vaststellen, dat de wijze waarop de politieke lei-

ding van een land handelt, van grote invloed is op de prestaties der strijdkrachten.

In de eerste jaren van de oorlog 1914—1918 werd de Engelse politiek geleid door mannen, die niet in staat waren om land en volk leiding te geven in een grote oorlog. Later onder Lloyd George verbeterde dit aanzienlijk, maar veel wat in de eerste jaren verknoeid was, kon toch niet meer geheel ongedaan worden gemaakt.

In de tweede wereldoorlog had Engeland het geluk om vrijwel van den beginne af een man te hebben in de vorm van Churchill, die de ware mentaliteit bezat om een oorlog te winnen. Niet actieve en aarzelende aanvoerders vonden geen genade in de ogen van Churchill. Iedereen die stoutmoedig wilde optreden vond bij de eerste Minister een gretig gehoor. Zo zei Churchill, toen Wavell bij hem kwam met de plannen voor een offensief in Lybië in de winter 1940—1941: „I purred like six cats”.

De generaals van 1914—1918 voelden, dat zij alles moesten doen om een nederlaag te voorkomen, die van 1940—1945 wisten, dat van hen verwacht werd, dat zij overwinningen moesten behalen. Churchill moedigde hen aan en gaf hen verantwoordelijkheid. De generaals wisten ook, dat Churchill achter hen stond. Dat had een merkwaardig resultaat op het doen en laten van de generaals. Het haalde het beste uit hen wat er in zat. De opvatting van 1914—1918 maakte ze tam tot op het dode af. Deze factor is de allerbelangrijkste om het verschil tussen het optreden der generaals in beide wereldoorlogen te verklaren.

##### *c. Opleiding.*

Voor 1914 stond men op het standpunt, dat een generaal alles moest weten en derhalve stond de opleiding van officieren geheel in dit teken. De hoge commandanten waren zeer waardige figuren, wier hoofdtaak het was om overal waar zij kwamen, critiek uit te oefenen en hun machtige kennis of delen daarvan over anderen uit te storten.

De eerste wereldoorlog leerde, dat dergelijke commandanten in de practijk wel wat anders hadden te doen. De officiersopleiding en vorming werd na 1918 dan ook veel meer op de werkelijkheid ingesteld. De hogere commandanten werden ontlast van het administratieve deel van hun functie, dat vroeger zo belangrijk was, zodat zij zich nu veel meer konden geven aan hun eigenlijke taak, het gevechtsklaar maken van hun onderdeel.

#### d. Stafwerkzaamheden.

Zonder enige twijfel kan men zeggen, dat het stafwerk voor 1939 superieur was, aan dat van voor 1914. Er was ook een veel betere samenwerking tussen troep en staf. In de eerste wereldoorlog kon men zeggen, dat de staf over het algemeen de troep minachtte en de troep de staf haatte. In de tweede wereldstrijd hadden beiden de grootste waardering voor elkaar. Dit kwam niet alleen door nieuwe methoden bij het stafwerk, de veel grotere mededeelzaamheid van de staven, waardoor de troep zich niet het speelgoed van de staf, maar de medewerkers er van gevoelde en door het feit, dat de stafofficieren nooit lang in een staf bleven. Er was daar steeds vers bloed en nieuwe krachten. Dit kwam zowel staf als troep ten goede. Aan beide zijden bleef men daardoor „up to date”.

#### e. De kwaliteit van de tegenpartij.

In het begin van de tweede wereldoorlog deden de wildste geruchten de ronde over de kwaliteiten van het Duitse leger, dat inderdaad fantastische prestaties leverde in Polen, Noorwegen, Nederland, België, Frankrijk, de Balkan. De Pantser Divisies en de Luftwaffe schenen onweerstaanbaar. De Duitsers en Japanners schenen supermensen in het hanteren van legers en wapens. Toch staat het vast, dat de basis van het Duitse leger van 1914 veel beter was dan dat van 1939.

Het leger van Wilhelm II, dat ongevoelbaar goed in elkaar zat, was zeer goed opgeleid in alle geledingen. Er was een geweldige eenheid van opvattingen. Er waren geen dodelijke tegenstellingen. Het had een enorme getrainde reserve.

Het leger van Hitler droeg het kenmerk van een haastige opbouw. Het had geen geweldige reserves, er waren fatale innerlijke tegenstellingen. Hoewel de Duitse soldaat dapper vocht, verloor het leger veel eerder zijn innerlijke samenhang dan in '14-'18.

In het bijzonder was de militaire leiding in de eerste wereldoorlog superieur aan die van de tweede.

De Duitse generaals waren in beide oorlogen zeer goed, meermalen zelfs meesterlijk. Maar de generaals in de eerste wereldoorlog hadden veel minder last van de Keizer, dan die in de tweede van Hitler, waardoor de grootste drama's ontstonden (Stalingrad, Falaise).

#### f. Moderne uitvindingen.

De tank, het vliegtuig, de terreinauto, die allen zulk een geweldige invloed in

de tweede wereldoorlog hebben gehad, begonnen pas in het einde van de eerste hun invloed te doen gevoelen.

Het waren deze middelen, die de mogelijkheid schiepen om weer tot de bewegingsoorlog over te gaan.

Deze middelen — waarover de generaals in de eerste wereldoorlog veel te laat en dan nog in veel te geringe hoeveelheid beschikten, waren voor de generaals uit de tweede wereldoorlog van een ontzagwekkende betekenis. Het gaf hen de mogelijkheden voor stoutmoedige, gedurfde en riskante ondernemingen, waartoe de generaals in de eerste wereldoorlog, door gebrek aan juiste middelen, niet in staat waren.

Toch concludeert schijver niet — en ons inziens terecht — dat de generaals uit de tweede wereldoorlog beter waren dan die in de eerste. Hij komt slechts tot de conclusie, dat de generaals in de tweede wereldstrijd meer spectaculaire successen boekten dan hun voorgangers uit de eerste strijd.

(Het is ook naar mijn mening niet uit te maken of Lord Allenby de Afrikaanse veldtocht evengoed of beter zou hebben geleid dan Montgomery. Met evenveel recht kan men vragen of Monty de Palestijnse veldtocht ook evengoed zou hebben geleid als Allenby dat heeft gedaan.)

Zouden Haigh en Cavan in Italië evengoed zijn opgetreden als Alexander? Zou Alexander in de strijd bij Yperen het beter hebben gedaan dan French? Zou Plumer Singapore langer en beter hebben verdedigd dan Percival? Als Wavell, Dempsey en Horrocks de zo bloedig-slopende offensieven van 1915, '16 en '17 hadden geleid zouden zij dan meer succes hebben gehad dan Gough, Montcalm e.d.?

Dit valt ten ene male niet te zeggen. Wel kunnen wij ons afvragen of er in de 1e of de 2e wereldoorlog meer of minder fouten zijn gemaakt.

Dan kunnen wij zeggen, dat er in wereldoorlog no. 1 inderdaad grote fouten zijn gemaakt. Men slaagde er niet in om verrassende aanvalsmiddelen op grote schaal te produceren. De ontwikkeling van de tanks was in vele opzichten een drama, mede als gevolg van een vrij algemene starheid van opvattingen, die de verantwoordelijke leiders zeer hardleers deed zijn.

In wereldoorlog no. 2 was er in alle opzichten een geweldige soepelheid van opvattingen en geest. In de eerste wereldoorlog had dat tot gevolg, dat men maar doorging met het lanceren van zeer kostbare offensieven zonder resultaat.

In de tweede wereldstrijd aarzelde



men niet de meest moderne opvattingen in — verrassende — daden om te zetten. (Mulberry, Pluto, Tube Allois!)

Ook zijn er in de eerste wereldoorlog kapitale strategische misslagen geweest, zoals de actie tegen de Dardanellen, de opmars naar Bagdad, de volkomen foutieve inzet der reserves in de zo bloedige slag bij Loos, het offensief van Nivelle. Maar ook in de tweede was dat het geval (wij wijzen op Noorwegen, Griekenland, Kreta, Dakar, Malakka, Singapore).

Maar in de eerste wereldoorlog staat daar maar weinig werkelijk brillants tegenover, terwijl dat in de tweede wél het geval is. Namen als Sidi-Barani, Tobroek, El-Alamein, Mareth, Medjez-el-Bab, Sicilië, Carigliano, Rimini, Normandië, Mortain, Falaise, Rijnland, de Rijn overgang Keren, Amba-Alagi, Kohima, Mandalay, Habanuigah.

Uiteindelijk zijn wij het met schrijver eens, dat een voor zijn taak berekende politieke leiding en een zo goed mogelijke opleiding van staf en troep, de hoofdvoorwaarden zijn voor succes.

*The Army Quarterly*, Jan. '50.

B. K.



TWEE SUPERIEUREN



„OLD CAPTAIN“  
 OUDERWETSE FRIESE JENEVER van:  
 J. BOOMSMA'S DISTILLEERDERIJ  
 LEEUWARDEN



Gecombineerde  
 Aannemersbedrijven  
**IJ. DE JONG**  
 Mr. P. J. Troelstraweg 171  
 Telefoon 6595  
**T. JELLEMA & Zn.**  
 De Ruyterweg 72  
 Telefoon 3372  
**LEEUWARDEN**

**AMERICAN - HOTEL**  
 N.V.  
**AMSTERDAM**  
 Telefoon 31600  
**LEIDSCHHE PLEIN**

*Gelegen in het centrum der stad, tegenover het kantoor der K.L.M. en de Stads-schouwburg*

Alle kamers voorzien van  
**WARM en KOUD**  
 STROMEND WATER  
 TELEFOON  
 GESOIGNEERDE KEUKEN  
 VERGADERZALEN  
 AMERICAN BAR  
 GARAGE